

Apunts i esquemes de dret mercantil

Prof. Dr. Javier Vercher Moll

Sumari

- Tema 1. L'ordenament jurídic
- Tema 2. L'estatut jurídic de l'empresari privat
- Tema 3. L'empresari i l'empresa
- Tema 4. Societats personalistes
- Tema 5. Societats capitalistes I
- Tema 6. Societats capitalistes II
- Tema 7. Societats capitalistes III
- Tema 8. Societats capitalistes IV
- Tema 9. Tipus de contractes I
- Tema 10. Tipus de contractes II
- Tema 11. Mitjans de pagament
- Tema 12. Insolvència

Tema 1

L'ordenament jurídic

Objectius d'aprenentatge

- Entendre el sentit i el funcionament del dret.
- Comprendre les funcions de l'ordenament jurídic.
- Diferenciar els sectors de l'ordenament jurídic.
- Explicar el funcionament de la norma jurídica.
- Conèixer les diverses fonts de dret.
- Ordenar les fonts de dret.
- Saber localitzar fonts de dret.
- Conèixer els criteris per a determinar la norma aplicable.
- Poder interpretar una norma jurídica.

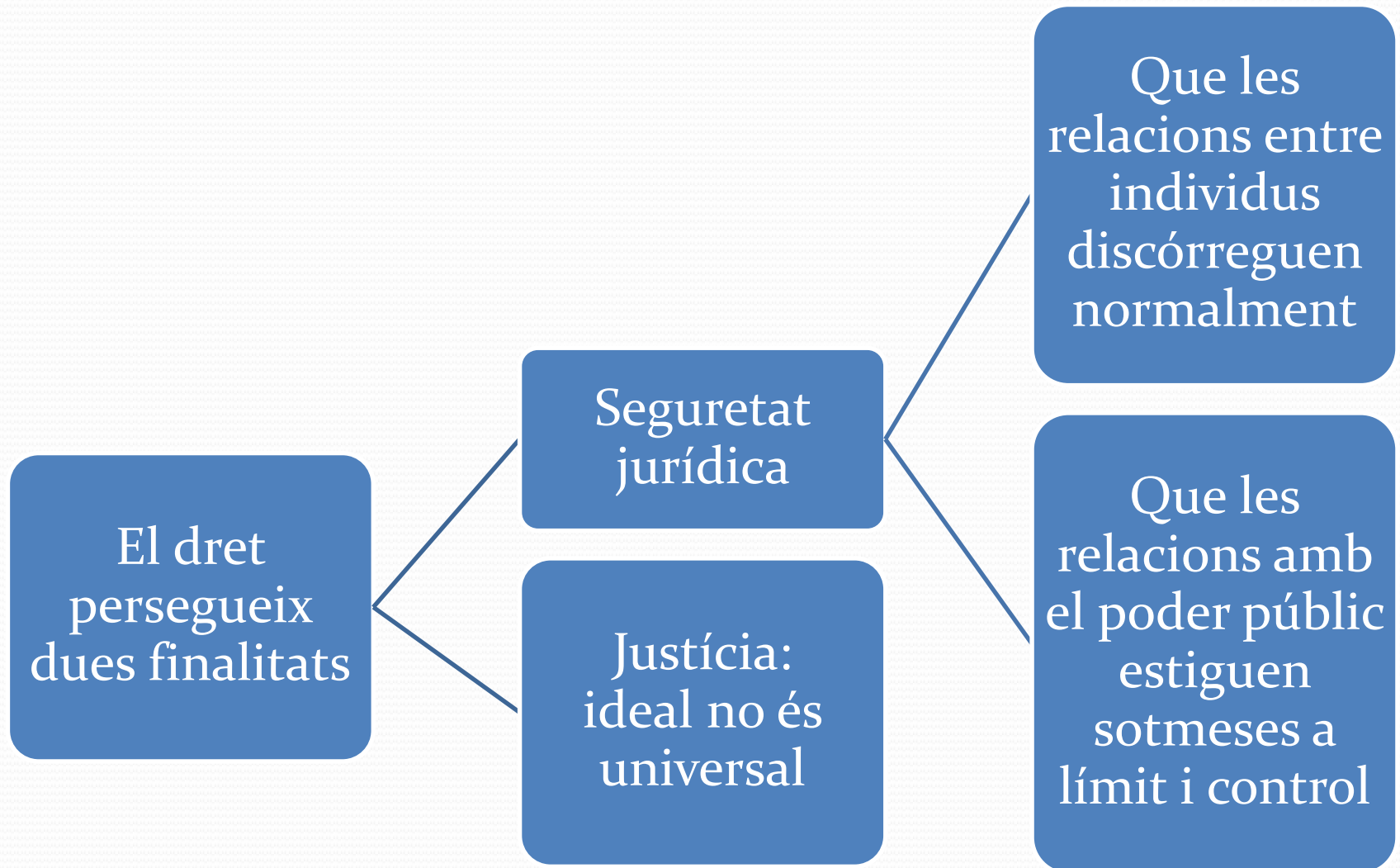
Contingut

1. L'ordenament jurídic
2. La norma jurídica
3. Les fonts de dret
4. Vigència i eficàcia de les normes jurídiques
5. Aplicació de les normes jurídiques

1. L'ordenament jurídic

- Els homes/dones viuen en societat, cosa que genera un entramat de relacions (familiars, laborals, d'amistat, etc.).
- Els grups humans es van dotant de regles de comportament a fi d'ordenar la convivència: pautes morals, usos socials, normes d'educació... però sobretot, normes jurídiques.
- La característica de la norma jurídica és que pot ser imposada coactivament pel poder.

1. L'ordenament jurídic

1. L'ordenament jurídic

Concepte: conjunt organitzat de normes i principis jurídics existents en una societat en un determinat moment històric

Juntament amb les normes, també hi ha principis jurídics (p. e., títol I, cap. 3 CE)

Conjunt organitzat: hi ha relacions de coordinació (p. e., derogació i interpretació) i subordinació (p. e., les normes formen una piràmide).

Coherència: sistema sense contradiccions perquè hi ha criteris per a resoldre aquestes situacions.

Plenitud: el jutge té l'obligació de resoldre els conflictes que li plantegen.

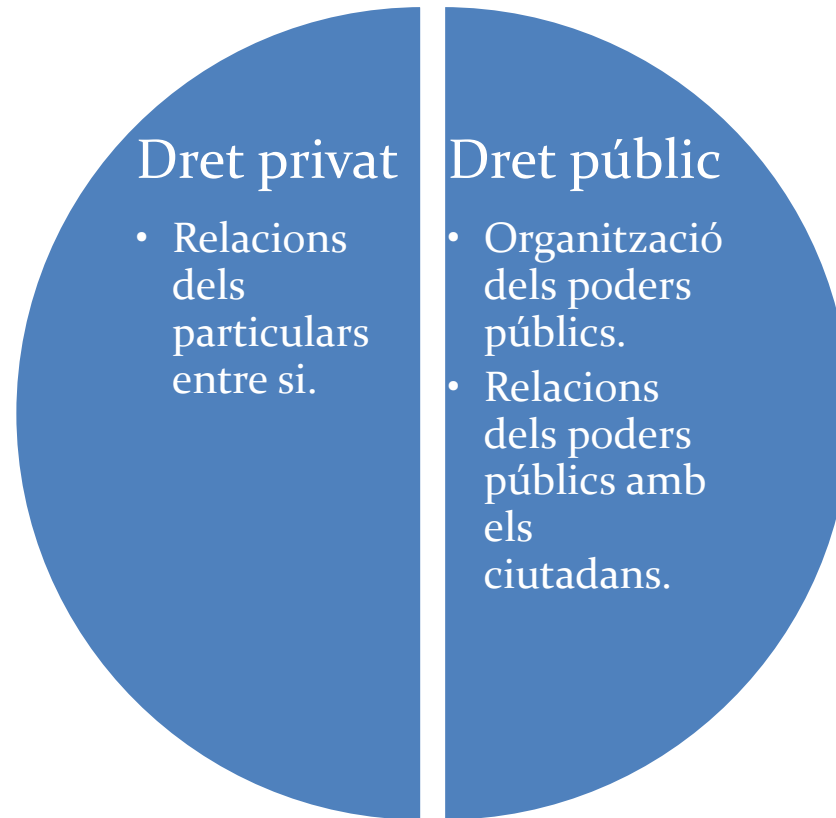
1. L'ordenament jurídic

**Principis formals (manera de ser de l'ordenament):
jerarquia normativa, legalitat, democràtic,
seguretat jurídica.**

**Principis materials: llibertat, igualtat i dignitat de
les persones.**

1. L'ordenament jurídic

Els sectors de l'ordenament jurídic = grups de normes que segueixen principis comuns

1. L'ordenament jurídic

Dret públic

Dret administratiu: règim i funcionament de les administracions públiques.

Dret financer i tributari: recaptació dels tributs per l'administració i ordenació de les despeses públiques.

Dret penal: delictes i penes (comportaments antisocials i greus que es prohibeixen i les seues conseqüències).

Dret privat

Dret civil: la persona en la condició de particular.

Dret mercantil: l'empresari, l'empresa i l'activitat que despleguen en el mercat.

Dret del treball: contracte de treball –**dret privat**–, així com règim de seguretat social –**dret públic**–, dret sindical i conflictes col·lectius.

1. L'ordenament jurídic

Dret civil

Drets de la persona

Dret patrimonial privat (= relacions econòmiques entre particulars)

Dret de família

Dret de successions

Dret mercantil

L'empresari i el seu estatut

L'empresa

Dret de societats

Béns immaterials (propietat industrial i intel·lectual)

Títols valor (lletra de canvi, xec, etc.)

Contractes mercantils

Insolvència

2. La norma jurídica

Concepte: regles d'organització i comportament social l'observança forçosa de les quals pot ser imposada coactivament pel poder públic.

Obligatòries: el compliment d'aquestes regles no és lliure (excepte excepcions; p. e., normes dispositives).

Coercibles: imposades coactivament pel poder públic.

Formulades prèviament: publicades en butlletins oficials.

Generals: destinades a un univers ampli de persones.

Abstractes: redactades amb termes abstractes a fi que es puguin aplicar a una gran quantitat de situacions.

2. La norma jurídica

L'estructura de la norma

Supòsit de fet Conseqüència jurídica

Situació fàctica,
formulada en forma
d'hipòtesi o condició Resposta de
l'ordenament jurídic si es
compleix la hipòtesi

Realitat El fenomen real ha de
subsumir-se en la norma

2. La norma jurídica

1. **Dret comú: relacions jurídiques realitzables per qualsevol persona.**
2. **Dret general: aplicables a tot el territori nacional.**
3. **Normes imperatives: no poden ser desplaçades per la voluntat de les parts.**

1. **Dret especial: s'aplica a matèries o relacions determinades.**
2. **Dret particular: àmbit territorial més reduït (CA, ajuntament, etc.).**
3. **Normes dispositives: donen cabuda a l'autonomia privada.**

3. Les fonts de dret

Concepte: lloc d'on naix el dret.

Formal: maneres d'expressió o d'exteriorització de les normes jurídiques (p. e., la llei).

Material: forces o grups socials dotats de capacitat per a dictar normes (p. e., els parlaments).

3. Les fonts de dret

Principis de gestió de les fonts de dret

Jerarquia

Temporalitat

Especialitat

La competència

3. Les fonts de dret

La Constitució espanyola (CE)

- És la llei suprema de l'ordre legal.
- Base democràtica de les administracions.
- Defineix els òrgans que exerceixen el poder polític, estableix la divisió de poders, conté els drets i les llibertats que han d'inspirar i respectar l'ordenament jurídic.
- Estableix l'estructura de l'ordenament jurídic.
- El Tribunal Constitucional jutja la constitucionalitat de les lleis.

3. Les fonts de dret

Tractats internacionals

Acords entre estats sobirans.

Quan es publiquen al BOE formen part de l'ordre interior sense haver d'aprovar normes jurídiques d'Estat.

Estan subordinats a la Constitució espanyola (art. 95 CE).

Modificació o derogació: normes de dret internacional (art. 96 CE).

3. Les fonts de dret

Normes comunitàries

Els tractats fundacionals són tractats internacionals

Legislació secundària: els òrgans de la UE poden promulgar normes vinculants per als estats i els ciutadans

Es publiquen al *Diari Oficial de la Unió Europea*
(DOUE)

3. Les fonts de dret

Normativa comunitària

Directiva: **destinada** als estats, que estan obligats a prendre les mesures adequades per a assolir un cert resultat o objectiu.

Reglament: disposicions generals, vinculants i directament aplicables a l'interior dels estats.

3. Les fonts de dret

Normativa comunitària

Articulació amb sistemes legals nacionals

- Efecte directe
- Primacia

3. Les fonts de dret

Normes de rang legal

Llei orgànica: adoptada per majoria absoluta i reservada a determinades matèries.

Llei ordinària: aprovada per les Corts Generals o pels parlaments autonòmics dins del seu àmbit competencial. La diferència amb la llei orgànica es basa en la matèria.

Decret llei: és dictat pel Govern en casos d'extraordinària i urgent necessitat; en 30 dies el Congrés ha de convalidar-lo o derogar-lo.

Decret-legislatiu: les Corts Generals poden delegar en el Govern la facultat de dictar lleis.

3. Les fonts de dret

Normes reglamentàries

Concepte: acte normatiu que emana de l'Administració de l'Estat.

No poden dictar-se reglaments sobre matèries reservades a lleis.

No poden contradir lleis.

3. Les fonts de dret

Normes reglamentàries

Jerarquia (segons l'autoritat de què procedeixen)

Reial decret = Govern

Ordre ministerial = ministre

Resolucions i circulars = òrgans inferiors

Classes (segons la relació amb lleis)

Reglament executiu: desplega una llei

Reglament independent: no hi ha llei sobre aquesta matèria.

3. Les fonts de dret

El costum: norma creada per la mateixa comunitat mitjançant la reiteració de comportaments.

Els principis generals del dret: directrius que serveixen de fonament a la interpretació del dret. N'hi ha molts que figuren en els textos legals (p. e., igualtat) mentre que d'altres són implícits (p. e., llibertat de forma).

3. Les fonts de dret

La jurisprudència

Criteris d'interpretació que emanen dels tribunals de justícia.

No és font de dret, però té la funció de complementar l'ordenament jurídic.

Tema 2

La personalitat jurídica de l'empresari mercantil

Objectius d'aprenentatge

- Conèixer el conjunt d'obligacions i deures que recauen sobre els empresaris.
- Saber quan és necessari acudir al Registre Mercantil.
- Poder accedir a informació registral i fer-ne ús.
- Conèixer el funcionament del Registre Mercantil.
- Comprendre la dimensió jurídica de la comptabilitat.
- Determinar els llibres concrets que un empresari mercantil ha de portar obligatòriament.
- Conèixer el règim jurídic de l'auditoria de comptes.
- Determinar quan és obligatòria o voluntària una auditoria de comptes.

Contingut

1. Contingut de l'estatut de l'empresari mercantil
2. El Registre Mercantil
3. La comptabilitat i l'auditoria de comptes
4. Els col·laboradors de l'empresari
 - 4.1. Dependents
 - 4.2. Independents
5. La responsabilitat civil de l'empresari

1. Continguts de l'estatut

Estatut jurídic

L'ordenament jurídic atribueix un estatut especial (=conjunt de drets i obligacions) a les persones que siguem qualificades com a empresari mercantil.

Justificació

Realitza en massa una activitat professional.

Recorre al crèdit i la confiança aliens.

Els tercers amb qui es relaciona per a fer possible l'activitat i el crèdit aliè poden veure's perjudicats.

1. Continguts de l'estatut

Obligacions professionals

Portar una comptabilitat i documentar les operacions.

Sotmesos a publicitat jurídica (= RM i BORME).

En cas d'insolvència, està sotmès a un règim específic.

Alguns empresaris estan sotmesos, a més, a obligacions especials (p. e., entitats de crèdit).

2. El Registre Mercantil

Concepte

Oficina pública les anotacions de la qual tenen la finalitat de fer-se públiques en el tràfic mercantil, raó per la qual el dret li confereix una eficàcia especial.

Justificació

L'activitat empresarial exigeix envoltar-la d'un sistema de publicitat que permeti conèixer amb rapidesa i certitud les dades més importants referents als subjectes, als seus canvis i a certs aspectes del tràfic que realitzen.

2. El Registre Mercantil

Funcions

- Instrument de publicitat de determinades situacions jurídiques dels empresaris mercantils (p. e., cessament de la condició d'empresari).
- Legalitzar els llibres dels empresaris.
- Dipòsit i publicitat dels comptes anuals.
- Nomenament d'experts independents (p. e., aportacions no dineràries).

2. El Registre Mercantil

Subjectes

- Obligats: art. 81 RRM (les societats mercantils i d'altres).
- Facultatiu: empresari individual.

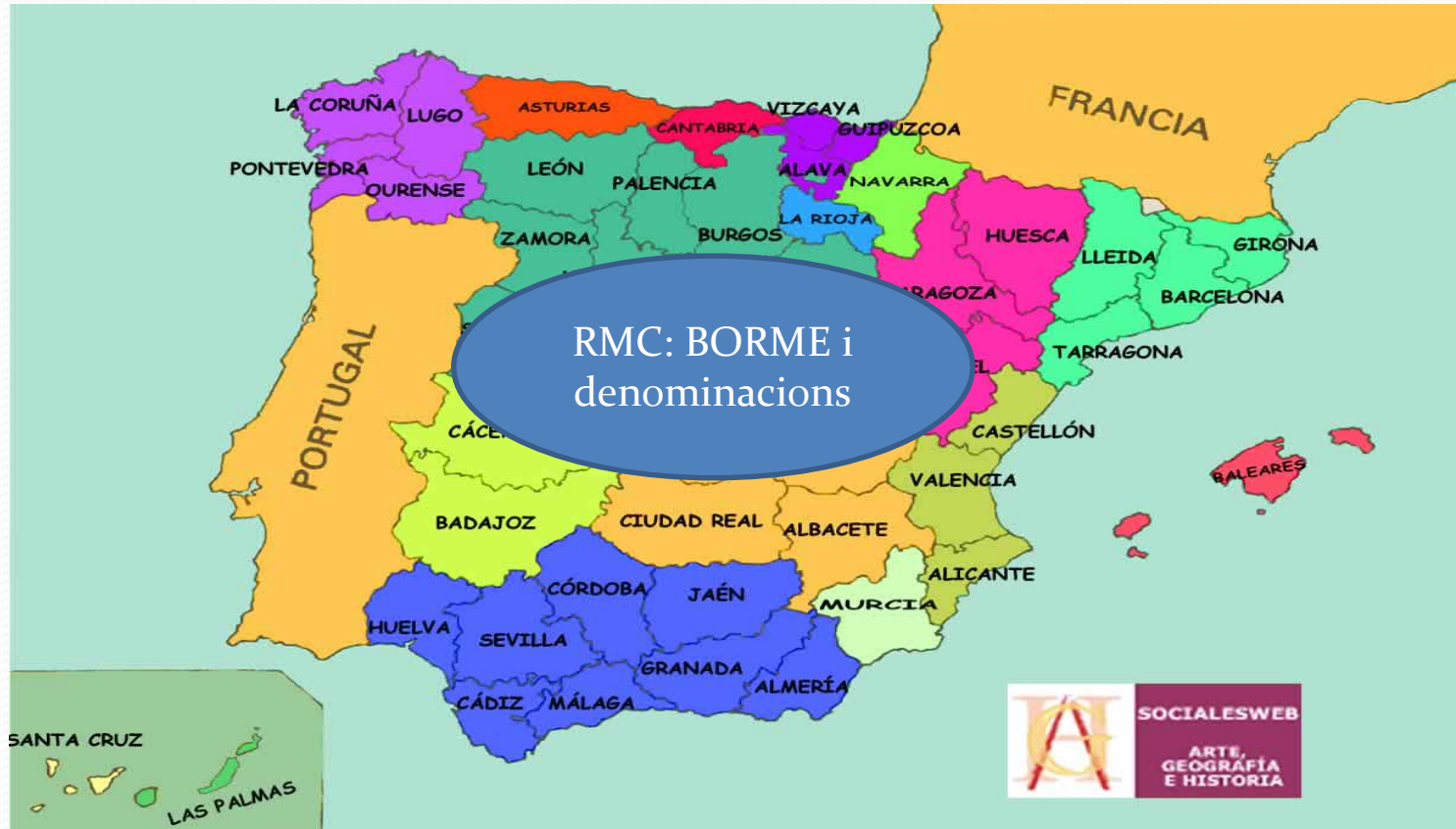
2. El Registre Mercantil

Publicitat formal

El públic té accés a la informació inscrita al registre mercantil.

Qualsevol persona pot sol·licitar una còpia o nota simple informativa o certificat de la informació que guarda.

2. El Registre Mercantil: organització

2. El Registre Mercantil: principis

1. PUBLICITAT MATERIAL

- Aspecte positiu (efectes d'inscripció): una vegada inscrit i publicat en el BORME, l'acte és oposable a tercers (art. 21 Ccom).
- Aspecte negatiu (falta d'inscripció):
- Els tercers de bona fe poden al·legar a favor seu el fet no inscrit en allò que els siga favorable.
- (p. e., si s'ha fet un contracte amb un administrador nomenat per la junta general, encara que no estiga inscrit en el Registre Mercantil, el contracte vincula la societat).
- La falta d'inscripció de l'acte no pot ser al·legada per qui estiga obligat a promoure-la.
- (Per exemple, si un administrador figura encara en el Registre Mercantil tot i que la junta general ja l'ha destituït i un tercer fa un contracte amb ell de bona fe, el contracte vincula la societat).

2. El Registre Mercantil: principis

2. LEGALITAT

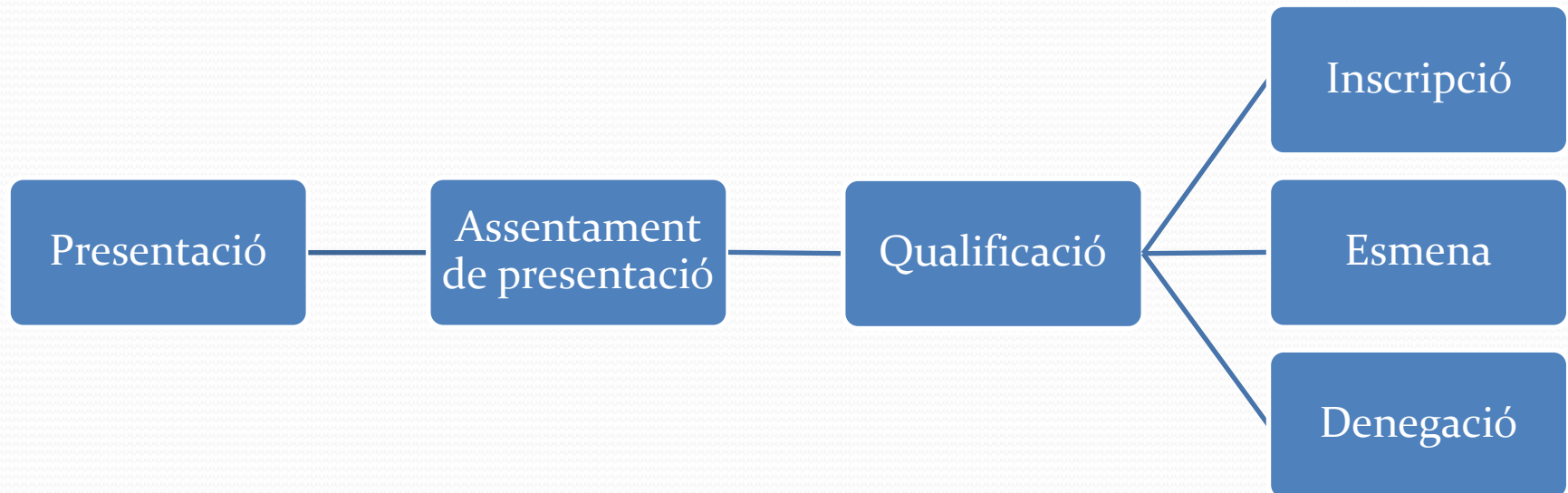
No han de tenir accés al registre els actes i contractes que no respecten l'ordenament jurídic.

El registrador ha de qualificar l'acte (art. 6 del Reglament del Registre Mercantil).

2. El Registre Mercantil: principis

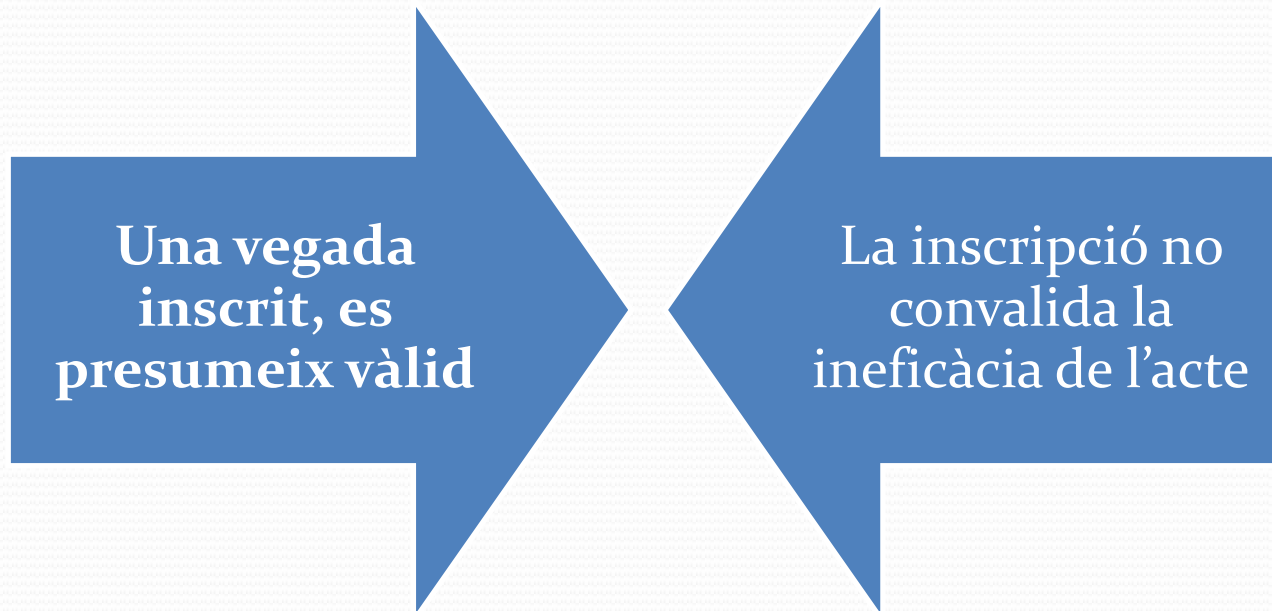
2. LEGALITAT

2. El Registre Mercantil: principis

3. PRESUMPCIÓ DE VALIDESA

Art. 20 del Codi de comerç

2. El Registre Mercantil: principis

3. PRESUMPCIÓ DE VALIDESA

La declaració judicial de nul·litat no pot perjudicar els drets adquirits per tercers de bona fe.

La inscripció té eficàcia declarativa (= la situació jurídica es perfecciona amb independència de la inscripció).

Ex.: la inscripció del nomenament d'un gerent.

Excepció: hi ha inscripcions amb eficàcia constitutiva (= la situació jurídica naix de la mateixa inscripció).

Ex.: la inscripció de la societat mercantil proporciona personalitat jurídica.

3. Comptabilitat

Aspectes

1. És un aspecte de l'activitat empresarial d'organització que consisteix a registrar les operacions econòmiques, en compliment d'un deure públic, mitjançant declaracions de coneixement efectuades per l'empresari individual o pels representants legals de les persones jurídiques.
2. L'activitat comptable és objecte d'una ciència que produeix una tècnica comptable (p. ex., vocabulari propi, solucions peculiars, etc.).
3. És un sistema d'informació objectiva dirigida a tercers (p. e., creditors, inversors, treballadors de l'empresa, etc.).

3. Comptabilitat

Fins

- Interès propi → permet una organització empresarial adequada.
- Interès de tercer → permet saber quina situació financera i patrimonial té.
- Interès de l'Estat → per raons fiscals.

3. Comptabilitat

Deure públic de comptabilitat

Empresaris mercantils

Individuals

Socials

Persones jurídiques a qui la llei reguladora de les quals ho imposa expressament, encara que no siguin empresaris (p. e., fundacions).

No s'exigeix ni a professionals ni a empresaris no mercantils.

3. Comptabilitat

Les NIC/NIIF

Regles elaborades per una agència internacional independent sense capacitat per a imposar coactivament que es complisquen.

Els reglaments comunitaris

La incorporació d'aquests reglaments com a font de dret es va produir a la Unió Europea a través de reglaments.

Les directives comunitàries

Abans de les NIC/NIIF, es van promulgar directives comunitàries que contenien el dret europeu dels comptes anuals i que es van traslladar al nostre ordenament jurídic a través de diverses reformes legislatives.

Cal mostrar una imatge vertadera i fidel de la situació financera i patrimonial i del resultat de la societat.

Auditoria dels comptes.

Publicitat dels comptes (dipòsit a l'RM i anunci al BORME).

La llei

L'article 34 i següents del Codi de comerç regulen els documents comptables i els criteris d'elaboració.

L'article 253 i següents de la Llei de societats de capital s'ocupen de la formulació, l'auditoria, l'aprovació, el dipòsit i la publicació dels comptes anuals.

Cal no oblidar la Llei d'auditoria de comptes.

Finalment, el Codi penal tipifica diversos tipus delictius relacionats amb la comptabilitat.

3. Comptabilitat

Els reglaments (espanyols)

Reial decret 1514/2007, de 16 de novembre, pel qual s'aprova el Pla general de comptabilitat.

Reial decret 1515/2007, de 16 de novembre, pel qual s'aprova el Pla general de comptabilitat de petites i mitjanes empreses i els criteris comptables específics per a microempreses.

Així mateix, tampoc no podem oblidar el Reglament del Registre Mercantil i el Reglament de desplegament de la Llei d'auditoria.

Altres normes de desplegament

Les administracions independents tenen competències per a normatives de desplegament. Val a destacar les resolucions de l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes (ICAC).

3. Comptabilitat: forma de comptabilitat

- Requisits subjectius: art. 25.2 del Codi de comerç.
- Requisits formals.
- Extrínsecs: art. 27 del Codi de comerç i 329 i seg. del Reglament del Registre Mercantil.
- Intrínsecs: art. 29 del Codi de comerç.
- Obligació de conservació: art. 30 del Codi de comerç.
- La comptabilitat és secreta: art. 32 del Codi de comerç.

3. Dimensió normativa

La comptabilitat formal (principis jurídics de la comptabilitat).

La comptabilitat material (valoració econòmica dels fets comptables).

El principi d'imatge fidel (art. 34.2 Ccom) representa el centre del sistema de la comptabilitat formal.

Ara bé, la comptabilització de les operacions s'ha de fer tenint en compte la realitat econòmica de les operacions i no sols la forma jurídica.

3. Comptabilitat

La comptabilitat formal

1. Principi de claredat
2. Principi d'exactitud
3. Principi de veracitat
4. Principi de responsabilitat
5. Principi de secret comptable
6. Principi de verificació o auditoria externa

3. Comptabilitat

La comptabilitat material

1. Principi d'empresa en funcionament (art. 38.1.a Ccom)
2. Principi d'uniformitat (art. 38.1.b Ccom)
3. Principi de prudència (art. 38.1.c Ccom)
4. Principi de correlació (art. 38.1.d Ccom)
5. Principi de valoració separada (art. 38.1.e Ccom)
6. Principi de preu d'adquisició o de cost de producció (art. 38.1.f Ccom)
7. Principi de fiabilitat (art. 38.1.g Ccom)
8. Principi de la moneda de l'entorn (art. 38.1.h Ccom)
9. Principi de valor raonable (art. 38 bis Ccom)

3. Comptabilitat

Llibres obligatoris dels empresaris

Llibres comptables (diari, inventaris i comptes anuals): contenen declaracions de coneixement.

Llibres corporatius (llibre d'actes, llibre d'accions nominatives en la societat anònima, llibre de socis en la societat limitada): documenten negocis jurídics.

3. Comptabilitat

Els comptes anuals

Són obligatoris per a tots els empresaris (art. 34.1 Ccom).

Estan formats, i formen una unitat, pel balanç, el compte de pèrdues i guanys, la memòria i, si s'escau, l'estat de canvis del patrimoni net i un estat de fluxos d'efectiu (art. 34.1 Ccom).

Els interessos justifiquen la intervenció dels auditors quan la societat té un determinat volum.

Una vegada elaborats i adoptats els comptes anuals, els empresaris socials estan obligats a dipositar aquests comptes, l'informe de gestió i, si s'escau, l'informe dels auditors, al Registre Mercantil.

3. Comptabilitat

Balanç

Comprèn, amb la separació deguda, l'actiu, el passiu i el patrimoni net.

Actiu: actiu i actiu fix.

Passiu: passiu circulant i passiu no circulant.

Patrimoni net: cal distingir-hi els fons propis de les altres partides.

3. Comptabilitat

Compte de pèrdues i guanys.

Recull els resultats de l'exercici, amb la separació deguda dels ingressos i les despeses imputables a l'exercici, i distingeix els resultats d'exploació dels que no ho són.

3. Comptabilitat

Memòria

Completa, amplia i comenta la informació continguda en els altres documents que formen els comptes anuals.

3. Comptabilitat

Estat dels canvis de patrimoni net.

La primera part recull els ingressos i les despeses generats per l'activitat de l'empresa durant l'exercici. Cal distingir els recollits en el compte de pèrdues i guanys i els registrats directament en el patrimoni net.

La segona part recull tots els moviments esdevinguts en el patrimoni net.

Les societats que presenten balanç abreujat no estan obligades a elaborar-lo.

3. Comptabilitat

Estat de fluxos d'efectiu

Posa de manifest, degudament ordenats i agrupats per tipus d'activitats, els cobraments i els pagaments efectuats per l'empresa, amb la finalitat d'informar sobre els moviments d'efectiu produïts en l'exercici.

Les societats que presenten balanç abreujat no estan obligades a elaborar-lo.

3. Comptabilitat

Informe de gestió

No s'inclou en els comptes anuals.

Conté una exposició fidel sobre l'evolució dels negocis i la situació de la societat i, a més, inclou dades rellevants després del tancament de l'exercici, una perspectiva sobre l'evolució de la societat, l'activitat d'R+D i l'adquisició d'accions pròpies.

Les societats que presenten balanç abreujat no estan obligades a elaborar-lo.

3. Comptabilitat

- Balanç i estat de canvis de patrimoni abreujats: art. 257 de la Llei de societats de capital.
- Compte de pèrdues i guanys abreujat: art. 258 de la Llei de societats de capital.
- Memòria abreujada: art. 261 de la Llei de societats de capital.

3. L'auditoria de comptes

Verificació de comptes per auditors

Les societats mercantils no sols estan obligades a presentar els seus comptes anuals, sinó que han de sotmetre'ls a verificació mitjançant l'auditoria de comptes.

L'auditoria de comptes és l'activitat consistent en la revisió i verificació dels comptes anuals, com també d'altres estats financers o documents comptables, elaborats d'acord amb el marc normatiu d'informació financera aplicable, sempre que aquella tinga per objecte l'emissió d'un informe sobre la fiabilitat d'aquests documents que pugui tenir efectes respecte a tercers (art. 1.2 de la Llei d'auditoria de comptes).

3. L'auditoria de comptes

Funcions de l'auditoria

Comprovar la regularitat formal de la comptabilitat (comptabilitat formal) i l'exactitud i veracitat (comptabilitat material).

Formular l'informe d'auditoria que determina si els comptes reflecteixen la imatge fidel de la societat o, en cas contrari, les raons per les quals no ho fa (informe amb reserves, excepcions o limitacions d'abast).

També participen en determinades operacions societàries (p. e., augments de capital, fusions, etc.).

3. Comptabilitat

Auditors de comptes

- Auditor persona física
- Societat d'auditoria

L'exercici de l'activitat requereix la inscripció en el Registre oficial d'auditors de comptes i el compliment de requisits (article 7 i següents de la Llei d'auditoria).

3. L'auditoria de comptes

Obligació de sotmetre's a auditoria

Tot empresari està obligat a sotmetre a auditoria els comptes anuals de la seua empresa quan així ho acorde el jutjat competent (art. 40 del Codi de comerç).

Les empreses o entitats incloses en la llista de la disposició addicional primera de la Llei d'auditoria de comptes (p. e., emeten obligacions).

L'art. 42.4 del Codi de comerç imposa l'auditoria de comptes als grups de societats.

L'art. 263 de la Llei de societats de capital estableix expressament que els comptes anuals i l'informe de gestió han de ser revisats per auditors de comptes. S'exceptuen d'aquesta obligació les societats que puguen presentar balanç abreujat.

3. L'auditoria de comptes

Nomenament d'auditors de comptes:

Els socis fundadors de la societat.

La junta general.

Si tot i estar-hi obligada, no el designa la junta general, ho ha de fer el Registre Mercantil o el secretari judicial.

Si la societat no està obligada a auditar-se, el nomena el Registre Mercantil o el secretari judicial quan ho sol·licite el 5% del KS o després de petició fundada de qui acredite interès legítim.

3. L'auditoria de comptes

Revocació

No es poden revocar abans que finalitze el període, llevat que hi haja una causa justa.

Remuneració dels auditors

Art. 21 de la Llei d'auditoria: abans que comencen l'exercici de les seues funcions i per a tot el període en què hagen d'exercir-les.

Es comunica a l'ICAC les hores i els honoraris facturats a cada client.

S'inclou en la memòria dels comptes anuals.

3. L'auditoria de comptes

Responsabilitat dels auditors

Art. 22 de la Llei d'auditoria: responsabilitat civil.

Art. 30 i seg. de la Llei d'auditoria: responsabilitat administrativa exercida per l'ICAC.

La nova llei d'auditoria de comptes

- Entrada en vigor: 17 de juny de 2016.
- La principal finalitat és adaptar la legislació interna espanyola als canvis incorporats pel dret comunitari:
- Incrementar la transparència en l'actuació dels auditors aclarint la funció que exerceix l'auditoria i l'abast i les limitacions que té, a fi de reduir la denominada *bretxa d'expectatives* entre el que espera un usuari d'una auditoria i el que realment és.
- Reforçar la independència i l'objectivitat dels auditors en l'exercici de la seua activitat: escepticisme professional, objectivitat i regulació més intensa del conflicte d'interessos.
- S'hi incorpora el denominat *passaport europeu* a fi de contribuir a la integració del mercat europeu de l'auditoria.
- Un grau més alt d'harmonització, no sols en les normes que regeixen l'activitat, sinó en les que la vigilen i disciplinen.
- Règim reforçat per a les entitats d'interès públic.

Tema 3

L'empresari i l'empresa

Objectius d'aprenentatge

- Comprendre el concepte d'empresari mercantil.
- Distingir entre empresa i empresari mercantil.
- Classificar els diversos empresaris i conèixer les principals diferències de règim jurídic.
- Saber el règim d'entrada, d'exercici i d'eixida del mercat.
- Conèixer l'empresa i els seus elements.
- Comprendre les diferències que comporta optar per una determinada forma jurídica.
- Detectar incorreccions, criticar i proposar solucions en empresaris existents.

Contingut

1. L'empresari

1.1. Concepte d'empresari mercantil

1.2. Classes d'empresaris

1.3. L'empresari mercantil individual

1.4. L'empresari mercantil

1.5. Classes de societats

2. L'empresa

1. L'empresari

Concepte d'empresari mercantil: persona física o jurídica de naturalesa privada que actua en nom propi, per si o per mitjà d'altres, i que realitza per al mercat una activitat comercial, industrial o de serveis.

1. L'empresari

Denominació: el nostre Codi de comerç el denomina *comerciant*, fruit de la tradició històrica, però ha d'interpretar-se (substituir-se) pel terme *empresari mercantil*.

1. L'empresari

Característiques

- Ocupa el vèrtex superior de la piràmide personal que serveix de suport a l'activitat empresarial.
- És la figura principal de l'activitat empresarial.
- En nom seu es desplega l'activitat, bé ell directament o través dels seus auxiliars.
- Màxim poder d'ordenar i decidir.
- Assumeix el risc i ventura del negoci.

1.1. Concepte d'empresari mercantil

S'exclou del concepte d'empresari mercantil:

Alguns petits empresaris: no disposen d'una vertadera empresa (p. e., artesans).

Alguns empresaris pel caràcter civil de l'activitat (p. e., sector agrícola).

Alguns empresaris públics.

Professions liberals.

Mercantilitat per la forma: les societats capitalistes són sempre empresari mercantil.

1.1. Concepte d'empresari mercantil

Importància de la qualificació

El subjecte resta sotmès a un determinat estatut jurídic (= conjunt de drets i deures específics).

La intervenció de l'empresari implica que el contracte siga mercantil.

La insolvència de l'empresari mercantil comporta especialitats.

No tots els empresaris resten sotmesos al mateix règim jurídic.

1.1. Concepte d'empresari mercantil

Cal no confondre empresari mercantil amb altres categories:

Emprenedor: persona, independentment de la condició de persona física o jurídica, que desplega una activitat econòmica empresarial o professional (Llei 14/2013, de 27 de setembre, de suport als emprenedors i la seua internacionalització).

Autònom: és un règim de la Seguretat Social al qual estan vinculats els empresaris mercantils individuals, però també moltes altres persones que no ho són.

1.2. Classes d'empresaris mercantils

Individual → persona física

No constitueix un patrimoni separat (responsabilitat art. 1911 del Codi civil).

Social → persona jurídica

La persona jurídica té un patrimoni separat del propi dels socis (responsabilitat art. 1911 del Codi civil).

Els socis poden respondre també dels deutes socials segons siga el tipus social.

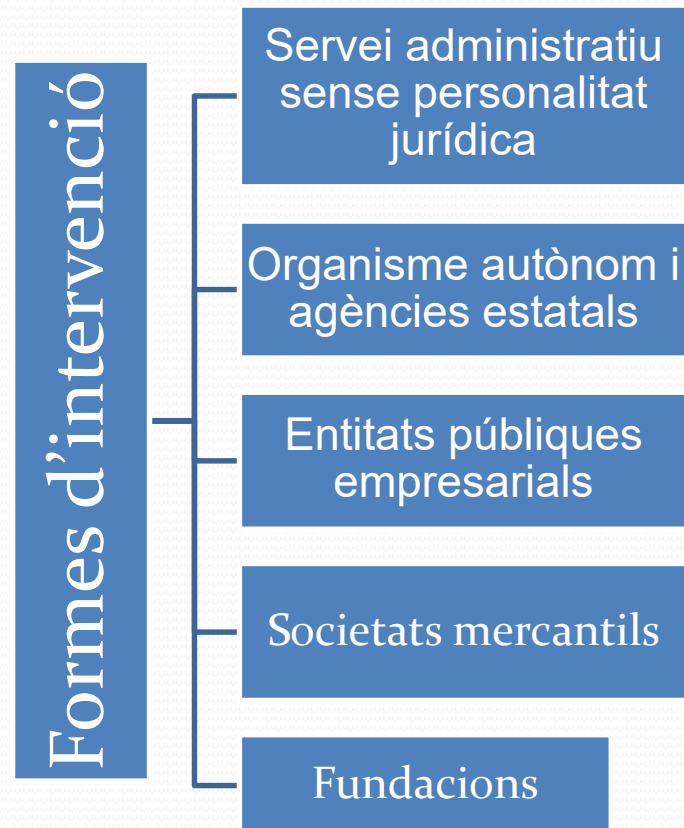
Públic → iniciativa econòmica de l'Administració

Privat → iniciativa econòmica dels particulars

1.2. Classes d'empresaris mercantils.

L'Administració no sempre que actua en el mercat rep la qualificació d'empresari mercantil; però si ho fa, resta sotmesa al seu estatut jurídic.

L'Administració està sotmesa en la seua actuació en el mercat al dret de la competència.

1.3. L'empresari mercantil individual

Règim → articles 1, 3, 4 i 5 del Codi de comerç

Requisits

- Capacitat legal: major d'edat i tenir lliure disposició dels béns (excepció = menors i incapacitats).
- Exercici habitual del comerç: l'exercici professional d'una activitat considerada *comerç*, encara que no es tradueixca en contractes mercantils.
- Noció legal de comerç:
- Positiu: comerç, indústria i determinats serveis inclosos en el Ccom (= banca, borsa, assegurances, etc.).
- Negatiu: activitats agràries i artesanes, professions liberals.
- En nom propi: l'empresari actua per si o per persona interposada (se n'exclou, doncs, el gerent).

1.3. L'empresari mercantil individual

Exercici del comerç per persona casada. Règim: art. 6 a 11 del Codi de comerç.

L'empresari queda obligat amb els seus béns i les resultes del comerç (art. 6 Ccom).

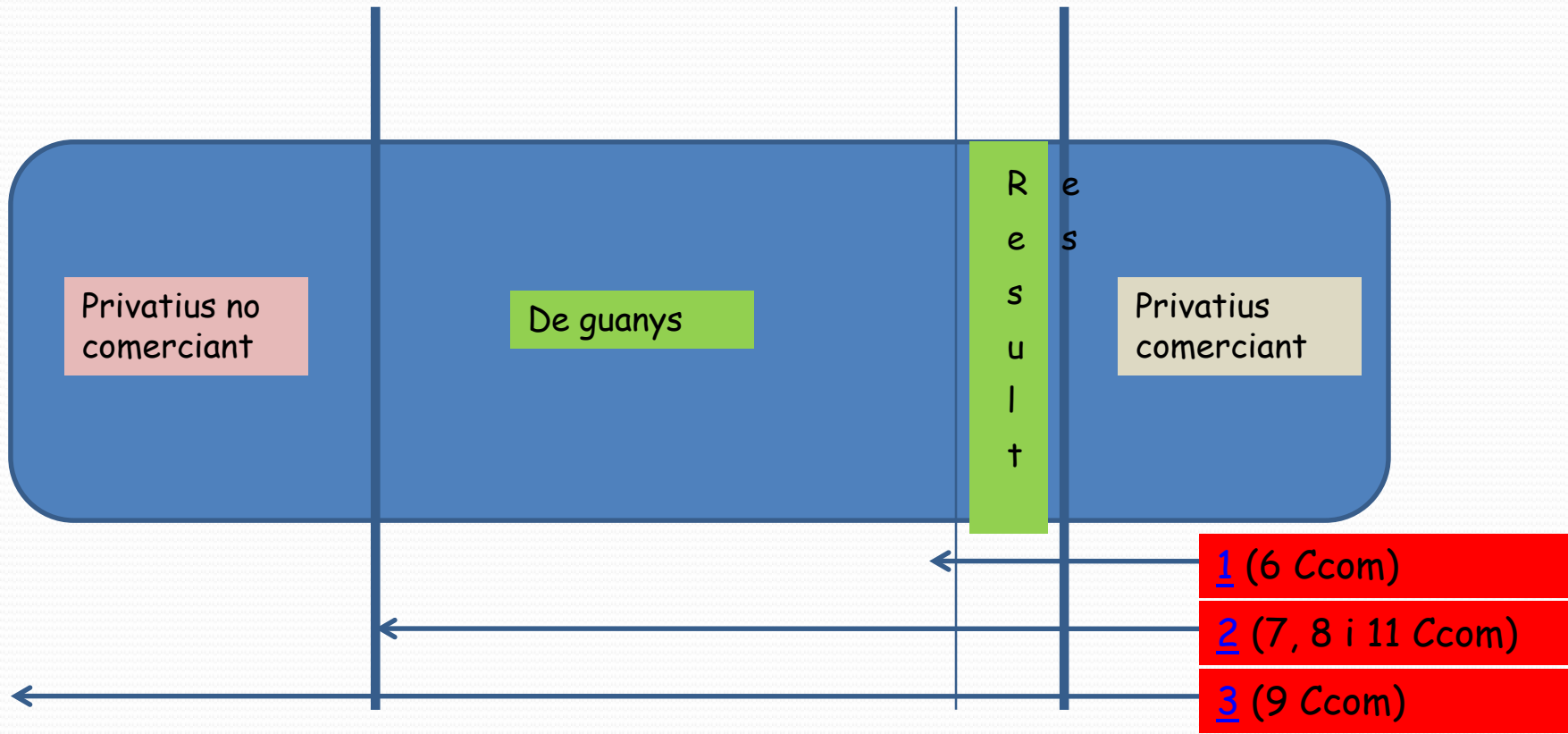
Per a obligar els altres béns comuns (de guanys), és necessari el consentiment de l'altre cònjuge:

Exprés (escriptura pública inscrita a l'RM): art. 11 Ccom.

Tàcit (sense oposició): art. 7 i 8 Ccom.

El consentiment per a obligar béns propis ha de ser exprés.

El consentiment es pot revocar lliurement.

1.4. L'empresari mercantil

Adquisició

Per l'exercici professional en nom propi d'una activitat mercantil.

La inscripció al Registre Mercantil o la llicència fiscal són meres presumpcions (excepció: les societats mercantils requereixen inscripció a l'RM).

1.4. L'empresari mercantil

Pèrdua

La condició d'empresari mercantil es perd pel cessament en l'activitat econòmica.

Persona física

- **Mort**
- **Transmissió de l'empresa**
- **Inhabilitació del concursat**
- **Cessament voluntari**

Persona jurídica: extinció de la societat.

1.4. L'empresari mercantil

Restriccions: excepcions a l'art. 38 de la Constitució que consagra la llibertat d'empresa.

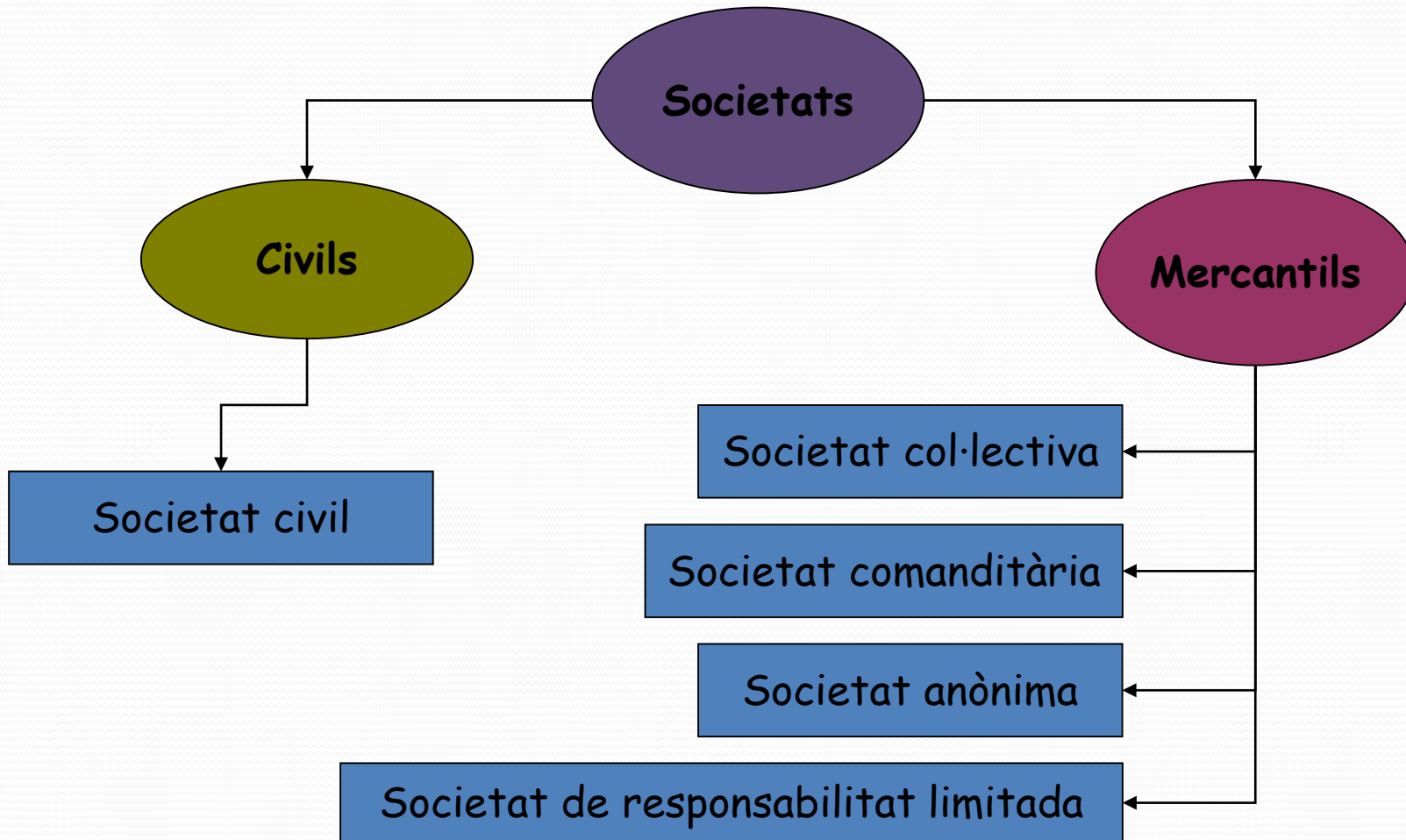
Prohibicions: no es pot exercir una determinada activitat a causa de la il·lícita competència que es produiria amb un altre empresari.

Incompatibilitats: per raó de càrrec, funció o condició de determinades persones.

Inhabilitació: empresari declarat en concurs.

Determinades activitats estan sotmeses a autorització administrativa.

1.5. Tipus de societats

1.5. Tipus de societats

Societat civil (art. 1665 i seg. del Codi civil).

- **Societat personalista.**
- **Personalitat jurídica (art. 1669 del Codi civil): només les que es manifesten davant de tercers.**
- **Forma: només es requereix escriptura pública si s'aporten béns o drets reals (art. 1667 del Codi civil).**
- **Aportacions: béns, diners o indústria.**
- **Objecte social: activitat civil.**
- **Administració: art. 1692 i seg. del Codi civil.**
- **Repartiment de pèrdues i guanys: art. 1689 del Codi civil.**
- **Responsabilitat dels socis: subsidiària, il·limitada i parciària.**

1.5. Tipus de societats

Societat col·lectiva

- **Societat personalista.**
- **Personalitat jurídica: escriptura pública + registre mercantil.**
- **Aportacions dels socis: béns, diners o indústria.**
- **Objecte social: activitat mercantil.**
- **Administradors: els socis estan cridats a la gestió social.**
- **Acords socials: unanimitat.**
- **Responsabilitat dels socis: subsidiària, il·limitada i solidària.**

1.5. Tipus de societats

Societat comanditària simple

- **Juntament amb els socis col·lectius, n'hi ha d'altres (socis comanditaris) la responsabilitat dels quals es limita a l'aportació i no s'encarreguen de la gestió social.**
- **S'hi apliquen subsidiàriament les normes de la societat col·lectiva.**

Societat comanditària per accions

- **L'aportació dels comanditaris es divideix en accions.**
- **S'hi apliquen subsidiàriament les normes de la societat anònima.**

1.5. Tipus de societats

Societat anònima

- **Societat capitalista.**
- **Personalitat jurídica: escriptura pública + registre mercantil.**
- **Aportacions dels socis: diners o béns susceptibles de valoració.**
- **Capital social dividit en accions.**
- **Capital social mínim: 60.000 euros.**
- **Mercantilitat per la forma, amb independència de l'objecte social.**
- **Administradors: els socis no estan cridats a la gestió social.**
- **Acords socials: per majoria.**
- **Responsabilitat dels socis: es limita a l'aportació; el soci no respon dels deutes socials.**
- **Societat oberta.**

1.5. Tipus de societats

Societat de responsabilitat limitada

- **Trets comuns amb la societat anònima.**
- **Societat capitalista.**
- **Personalitat jurídica: escriptura pública + registre mercantil.**
- **Aportacions dels socis: diners o béns susceptibles de valoració econòmica.**
- **Mercantilitat per la forma, amb independència de l'objecte social.**
- **Administradors: els socis no estan cridats a la gestió social.**
- **Acords socials: per majoria.**
- **Responsabilitat dels socis: es limita a l'aportació; el soci no respon dels deutes socials.**

1.5. Tipus de societats

- Societat de responsabilitat limitada
- Diferències amb l'SA
 - Societat tancada.
 - Capital social dividit en participacions.
 - Capital social mínim: 3.000 euros.
 - Societat més flexible i econòmica.

1.5. Tipus de societats

Societat cooperativa

- **Personalitat jurídica: escriptura pública i inscripció en el registre de cooperatives.**
- **Societat mutualista.**
- **Regides democràticament (igualtat de vot).**
- **Porta oberta d'entrada i eixida.**
- **Òrgans: administradors (consell rector) i assemblea general.**
- **No paga dividendes.**
- **Distribució de l'excedent com a retorn en proporció a l'ús dels serveis.**
- **Educació cooperativa i foment de relacions intracooperatives.**

2. L'empresa

Concepte

- **La legislació no proporciona un concepte d'empresa.**
- **Econòmic: organització de capital i de treball destinada a la producció o la mediació de béns o de serveis per al mercat, planificada segons un criteri d'economicitat.**

2. L'empresa

Diversos aspectes des del punt de vista jurídic

- **Aspecte subjectiu:** encara que en el llenguatge es parle d'empresa com a subjecte, l'empresa manca de personalitat jurídica; el titular dels drets i les obligacions és l'empresari.
- **Aspecte funcional:** activitat organitzadora de l'empresari; és una activitat permanent, especialitzada i sovint limitada a una determinada activitat; relacionada amb l'art. 38 CE, en què es reconeix la llibertat d'empresa (= lliure iniciativa de l'individu per a realitzar una activitat econòmica).
- **Aspecte objectiu:** conjunt de béns que són un mitjà per a assolir una finalitat econòmica; són un conjunt de béns però amb un caràcter dinàmic; pot ser objecte de negocis jurídics.
- **Aspecte laboral:** organització de persones; regulada pel dret del treball.

2. L'empresa

Elements

L'empresa és un conjunt d'elements de variada condició i naturalesa que, degudament organitzats, posseeix com a finalitat l'explotació d'una determinada activitat econòmica:

- **Relacions laborals.**
- **Béns materials mobles i immobles.**
- **Drets de propietat industrial.**
- **Certes relacions jurídiques de naturalesa contractual que permeten una disponibilitat d'elements essencials de l'empresa (p. e., arrendament del local de negoci).**
- **Organització productiva dels anteriors (fons de comerç), que condensa dues situacions de fet pròpies de l'empresa en funcionament: la clientela i les expectatives de guanys.**

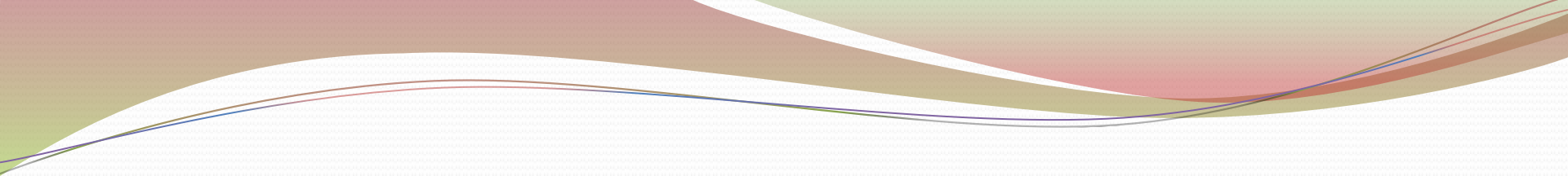
2. L'empresa

Característiques dels elements integrants de l'empresa

- **Són autònoms.**
- **Es renoven sense que l'empresa perda la seua unitat.**

Transmissió

- **L'empresa pot transmetre's en un sol negoci jurídic, però cal respectar els diversos règims de transmissió dels elements que la componen (unitat de títol i pluralitat de maneres).**
- **El nostre dret no estableix cap sistema de publicitat legal de transmissió de l'empresa.**

Tema 4

CONTRACTE DE SOCIETAT

SOCIETATS PERSONALISTES

Objectius d'aprenentatge

- Entendre el concepte de societat i les seues conseqüències.
- Comprendre el procés constitutiu d'una societat mercantil.
- Reconèixer situacions de societat irregular, com també determinar el règim aplicable i les conseqüències.
- Conèixer l'abast i el significat de la personalitat jurídica.
- Conèixer el règim de la societat col·lectiva i quina funció econòmica té.
- Poder desplegar l'activitat d'una societat col·lectiva.

Contingut

1. Concepte de societat. Elements del contracte de societat
2. Formalitats de constitució. Societat irregular
3. La personalitat jurídica de les societats mercantils. Significat i límits
4. La societat col·lectiva
5. Concepte i característiques
6. Constitució
7. Relacions jurídiques internes
8. Relacions jurídiques externes
9. Dissolució i liquidació

1. Concepte de societat

Causes de la difusió del fenomen societari:

Es genera un patrimoni independent del propi dels socis, que en les societats capitalistes va acompanyat de l'absència de responsabilitat pels deutes socials.

La transmissió de l'empresa es facilita a través de la venda d'accions o participacions.

Quan es despleguen diverses activitats, permet constituir diversos patrimonis dedicats cadascun a un objecte diferent.

A vegades és més avantatjós el règim fiscal.

La creació de societats facilita l'acumulació de capitals.

1. Concepte de societat

Concepte de societat (art. 1665 del Codi civil i 116 del Codi de comerç): contracte pel qual dues persones o més s'obliguen a posar en comú diners, béns o indústria per a realitzar una activitat econòmica amb la finalitat d'obtenir un lucre que siga repartible entre si.

És un contracte: relacionar i vincular diversos socis permet agrupar capital i treball per a realitzar una activitat que supera les possibilitats individuals.

Permet crear una empresa: amb les aportacions dels socis es crea un patrimoni destinat a la consecució de l'objecte social.

Naix una persona jurídica diferent dels socis.

La societat estableix relacions internes (amb els socis) i externes (amb tercers).

1. Elements del contracte de societat

Consentiment

La societat es constitueix mitjançant l'estipulació d'un contracte o, si és unipersonal, a través d'un negoci jurídic unilateral.

Capacitat: major d'edat i no incapacitat.

El contracte de societat pot manifestar-se de qualsevol forma; però la constitució regular de les societats mercantils exigeix escriptura pública i inscripció al Registre Mercantil.

Objecte

Objecte del contracte de societat: obligacions que naixen del contracte per als socis.

Objecte de les obligacions dels socis: aportacions dels socis.

Objecte social: activitat econòmica a la qual es dedica la societat.

Causa: obtenir beneficis repartibles.

2. Tràmits de constitució

*Els art. 116 i 119 del Codi de comerç exigeixen per a la regular constitució de la societat:

Requisit de forma: escriptura pública.

Requisit de publicitat: inscripció al Registre Mercantil.

Una vegada complits aquests requisits, la societat mercantil adquireix personalitat jurídica.

2. Societat irregular

La doctrina discuteix si l'escriptura pública és un requisit necessari per a l'existència del contracte de societat o, simplement, una conseqüència lògica perquè tinga accés a l'RM.

La majoria accepta que la inscripció de la societat és obligatòria per a la regularitat, però que el contracte naix des de l'existència d'un acord de voluntats.

La conseqüència de la falta d'inscripció és la qualificació com a irregular:

No pot emparar-se als efectes que produeix la inscripció.

No pot inscriure cap acte o contracte relatiu a ella.

Malgrat que el Tribunal Suprem ha admès un cert grau de personificació, no té personalitat jurídica.

2. Societat irregular

L'objecte social és civil

El contracte és vàlid si compleix els requisits generals de validesa dels contractes (art. 1261 del Codi civil).

Relacions internes:

El contracte produeix tots els efectes

En els assumptes no previstos: règim de la societat civil.

Relacions externes:

Són vàlids els contractes subscrits en nom de la societat pels administradors.

En responen solidàriament els encarregats de la gestió social (art. 120 del Codi de comerç).

S'hi apliquen les normes de la societat civil. Per tant, els socis en responen subsidiàriament, il·limitadament, però mancomunadament.

2. Societat irregular

L'objecte és mercantil

El contracte és vàlid si compleix els requisits generals de validesa dels contractes (art. 1261 del Codi civil).

Relacions internes:

El contracte produeix tots els efectes.

En els assumptes no previstos: règim de la societat col·lectiva.

Relacions externes:

Són vàlids els contractes subscrits en nom de la societat pels administradors.

En responen solidàriament els encarregats de la gestió social (art. 120 del Codi de comerç).

S'hi apliquen les normes de la societat col·lectiva. Per tant, els socis en responen solidàriament i il·limitadament.

3. La personalitat jurídica de les societats mercantils

Totes les societats mercantils estan dotades de personalitat jurídica, per bé que en graus diferents:

Trets comuns:

Naix un ens dotat d'individualitat:

Denominació social

Nacionalitat

Domicili

L'ens és el subjecte de drets i obligacions.

Plena capacitat jurídica en relacions internes.

Plena capacitat jurídica en relacions externes.

L'ens, i no els socis, adquireix la condició d'empresari mercantil.

L'ens, com a empresari mercantil, està sotmès al seu estatut.

L'ens té un patrimoni propi.

3. La personalitat jurídica de les societats mercantils

- Societats personalistes:
- Més transcendència de les condicions dels socis:
- Els socis són cridats a la gestió social.
- Els socis poden aportar treball.
- Els socis responen subsidiàriament dels deutes socials.

- Societats capitalistes
- Més importància del capital social:
- Els socis no són cridats a la gestió social.
- Els socis només poden aportar diners o béns susceptibles de valoració econòmica.
- Els socis no responen dels deutes socials.

4. La societat col·lectiva

Concepte

Societat organitzada sobre una base personalista, per a l'exercici en nom col·lectiu d'una activitat econòmica, de les conseqüències de la qual responen subsidiàriament respecte a tercers tots els socis de manera personal, solidària i il·limitada.

4. La societat col·lectiva

Característiques

- Mercantil.
- Raó social comuna sota la qual s'ha de conduir l'explotació de la societat.
- Societat personalista en la qual la identitat del soci és rellevant.
- Societat de treball, perquè els socis concorren a la gestió social i poden aportar-hi treball (soci industrial).
- La societat té el seu patrimoni, però els socis responen dels deutes de la societat

Requisits de constitució: escriptura pública + RM. Si no, la societat subsisteix com a irregular.

4. La societat col·lectiva

Constitució

Escriptura
pública
Art. 125 C.com

Inscripció al
Registre
Mercantil

4. La societat col·lectiva

Relacions internes

- La participació del soci determina la posició relativa que ocupa en la societat, delimitada en el contracte i en la llei.
- Obligacions del soci:
- Aportar a la societat allò a què s'ha compromès (diners, béns o indústria).
- Prohibició de competència (art. 136 a 138 del Codi de comerç).
- Drets del soci:
- Participar en la gestió social (esfera interna).
- Participar en l'adopció d'acords socials (en principi, un soci un vot).
- Informació.
- Participar en els guanys i en el patrimoni resultant de la liquidació.
- Transmissió de la condició de soci: requereix el consentiment dels altres.
- Modificació de l'estructura social: requereix unanimitat.

4. La societat col·lectiva

Relacions externes

- La societat col·lectiva s'obliga en el tràfic sota la raó social.
- Representació de la societat:
- Només els administradors que estiguen autoritzats per a l'ús de la signatura social.
- Àmbit del poder (legal): tots els assumptes compresos en el gir i tràfic de l'empresa.
- Abús de signatura social:
- Soci no autoritzat: la societat no queda obligada.
- Soci autoritzat però contracta en interès propi: vincula la societat, sens perjudici de la seua responsabilitat.
- Responsabilitat:
- Societat: responsabilitat patrimonial universal (art. 1911 del Codi civil).
- Socis: subsidiària, il·limitada i solidària.

4. La societat col·lectiva

Dissolució

Compliment del termini.

Pèrdua sencera de capital social.

Liquidació concursal.

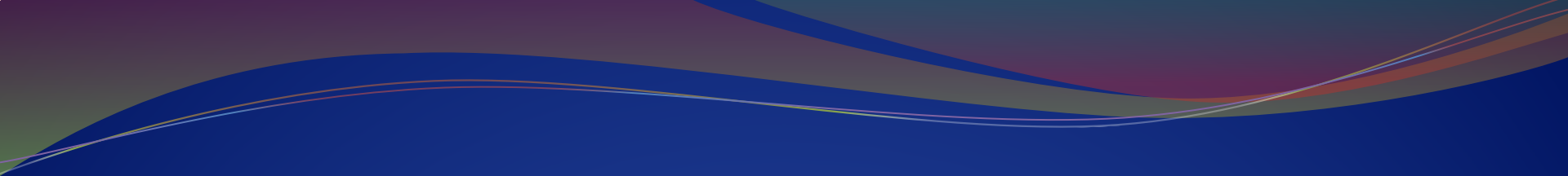
Mort de soci col·lectiu, excepte pacte en escriptura.

Incapacitació de soci gestor.

Liquidació concursal del soci col·lectiu.

Liquidació

Es remet a l'escriptura, subsidiàriament a l'art. 228 i seg. del Codi de comerç.

tema 5
Societats capitalistes (I)

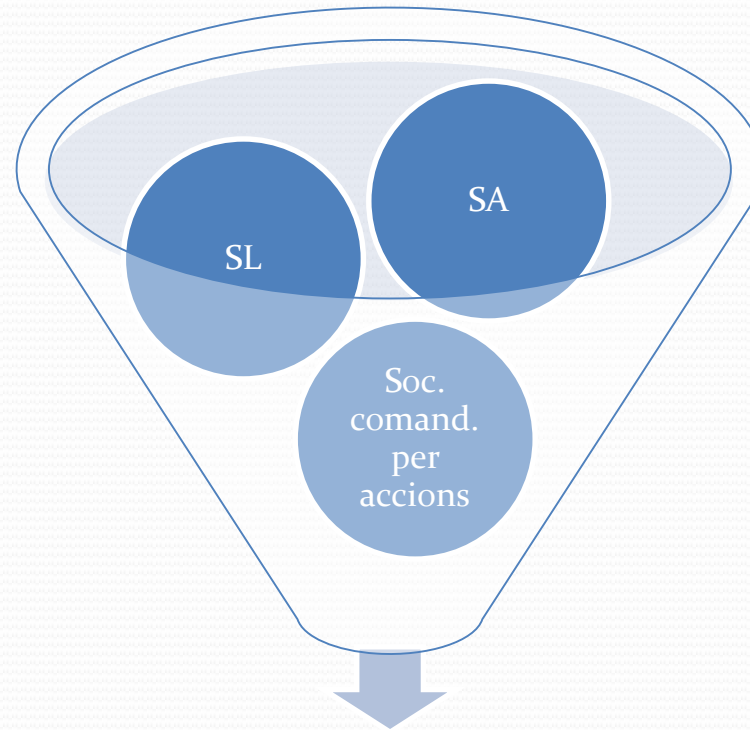
Objectius d'aprenentatge

- Conèixer el concepte i les característiques de les diverses societats capitalistes.
- Poder identificar en quins supòsits interessa més un tipus social o un altre.
- Ser capaç de constituir una societat anònima i una societat de responsabilitat limitada.
- Poder gestionar jurídicament una societat anònima i una societat de responsabilitat limitada.
- Advertir comportaments que generen la responsabilitat consegüent.
- Saber sol·licitar un certificat negatiu de denominació social.
- Poder redactar l'objecte social per a uns estatuts socials.
- Entendre l'estructura financera de les societats de capital.

Contingut

1. Classes, concepte i característiques de les societats capitalistes
2. Denominació, nacionalitat i domicili
3. Objecte social
4. Capital social i estructura financera
5. Fundació de les societats capitalistes: societat en formació i irregular
6. Obligacions del soci
7. L'acció en l'SA i la participació social en l'SL
8. Òrgans de l'SA
 1. Junta general
 2. Administradors
9. Aprovació dels comptes anuals
10. Modificació dels estatuts
 1. Augment de capital social
 2. Reducció de capital social
11. Modificacions estructurals
12. Separació i exclusió de socis
13. Extinció: dissolució i liquidació
14. Societats especials

1. Classes, concepte i característiques

Societats de capital

1. Classes, concepte i característiques

Concepte de societat anònima

“En la societat anònima, el capital, que està dividit en accions, s’integra per les aportacions de tots els socis, els quals no responen personalment dels deutes socials” (art. 1.3 de la Llei de societats de capital).

Característiques de la societat anònima

- **Regida democràticament (en funció del KS).**
- **El soci no té dret a la gestió social.**
- **En principi és una societat oberta.**
- **Mercantilitat per la forma.**
- **60.000 € de capital social mínim.**
- **Capital dividit en accions.**
- **El capital es forma o està integrat per les aportacions dels socis.**
- **Els socis no responen personalment dels deutes socials.**

1. Classes, concepte i característiques

Concepte de societat limitada

“En la societat de responsabilitat limitada, el capital, que està dividit en participacions socials, és format per aportacions de tots els socis, els quals no responen dels deutes socials” (art. 1.2 de la Llei de societats de capital).

Característiques de l'SL

- **Societat híbrida.**
- **Societat tancada.**
- **Societat flexible.**
- **Intensa tutela del soci i de la minoria.**
- **El KS és integrat per aportacions dels socis (diners o béns susceptibles de valoració econòmica).**
- **El KS es divideix en participacions socials.**
- **El KS mínim és de 3.000 euros, completament desemborsat des de l'inici, excepte en el cas de l'SL de fundació successiva.**
- **Societat mercantil per la forma.**
- **Els socis no responen dels deutes socials.**

1. Classes, concepte i característiques

Societat comanditària per accions

En aquesta societat, el capital, que es divideix en accions, és integrat per aportacions de tots els socis, un dels quals, almenys, ha de respondre dels deutes socials com a soci col·lectiu (art. 1.3 LSC).

2. Denominació, nacionalitat i domicili

Domicili (art. 9 LSC)

No és de lliure elecció: el legislador vol que no siga un domicili purament fictici, sinó l'efectiu.

Punts de connexió: administració efectiva o establiment principal.

Pàgina web (art. 11 bis i ter LSC)

Les societats poden tenir una web corporativa, per la qual cosa es preveu un règim de transparència per a la creació i es reconeix eficàcia jurídica a allò que s'hi publique.

Nacionalitat (art. 10 LSC)

La nacionalitat de la societat es determina a partir del domicili social. El lloc de constitució no és rellevant.

2. Denominació, nacionalitat i domicili

Denominació social

Dos vessants:

Dret de societats (art. 6 i 7 LSC i 398 a 408 del Reglament de Registre Mercantil):

- 1. Principi de composició legal.
- 2. Principi d'unitat.
- 3. Principi de licitud.
- 4. Principi de veracitat.
- 5. Principi de disponibilitat jurídica.

Dret de propietat industrial (Llei de marques).

Encara que la denominació social s'ajuste al que es preceptua en la legislació sobre societats, pot vulnerar el dret d'un tercer sobre algun signe distintiu.

És recomanable, a més del preceptiu certificat negatiu del Registre Mercantil Central, sol·licitar també un examen d'anterioritats al Registre Espanyol de Patents i Marques i a l'EUIPO (abans OAMI) d'Alacant.

3. L'objecte social

Concepte

Activitat o activitats a què es dedica la societat per a la consecució del fi comú

Funció

Circumscriu l'activitat de la societat

Característiques

Lícit

Possible

Determinat

Clàusula estatutària

4. El capital social i l'estructura financera

Capital social

Concepte

- Xifra que, expressada en euros, apareix determinada en els estatuts socials, ha de figurar en el patrimoni net del balanç i representa, en principi, l'import de les aportacions dels socis o del que s'han compromès a aportar.
- Es manté invariable llevat que els estatuts es modifiquen.
- Xifra de retenció: com a primera partida del balanç, impedeix que es repartisquen beneficis mentre el patrimoni de la societat no supere aquesta quantia.

Principis

- Determinat (en els estatuts).
- Subscripció plena i desemborsament mínim.
- Correspondència efectiva entre la quantitat aportada i la subscrita.
- Capital mínim de 60.000 euros (SA) i 3.000 (SL), excepte en el cas d'SL de fundació successiva.

4. El capital social i l'estructura financera

Patrimoni

- **Concepte: conjunt efectiu de béns, drets i obligacions de la societat en un moment determinat.**
- **Es modifica constantment.**
- **Poden coincidir en el moment fundacional; després és difícil.**

Capital social i patrimoni

- Han de mantenir una correspondència mínima:
- Es tracta de garantir la realitat de les aportacions dels socis i que la valoració siga exacta.
- S'evita que el capital social es reduísca sense les garanties degudes.
- S'evita que es repartisquen dividends ficticis.
- Si hi ha pèrdues rellevants, la societat ha de reduir el capital social o dissoldre's.

4. El capital social i l'estructura financera

Patrimoni	Patrimoni net
Concepte jurídic.	Concepte comptable
Inclou tot el que té la societat (actiu, però també passiu).	És la xifra que resulta de restar el passiu a l'actiu ($PN = A - P$)
No apareix en la comptabilitat (p. e., un bé perdut pertany al patrimoni social però no pot comptabilitzar-se).	Apareix en el balanç i s'analitza en l'estat de canvis del patrimoni net.
Es pot transmetre com una unitat (vegeu les modificacions estructurals).	En la transmissió ajuda a la fixació del valor, però no és l'únic criteri.

4. El capital social i l'estructura financera

Benefici net

Concepte: increment del valor del patrimoni net durant l'exercici.

Reserves

Són valors obtinguts per la societat i no repartits als accionistes, sinó acumulats al patrimoni social.

Actuen com a xifra de retenció.

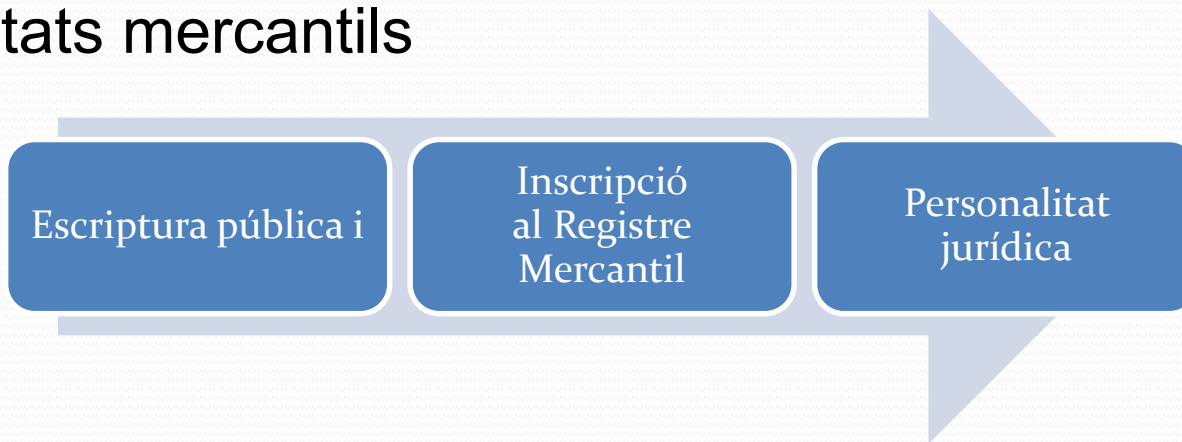
Classes:

- **Legals: comunes i especials**
- **Estatutàries**
- **Voluntàries**

$$\text{FONS PROPIS} = \text{KS} + \text{RESERVES} + \text{BENEFICI}$$

5. La fundació

Ha de complir els requisits constitutius genèrics de les societats mercantils

L'LSC estableix un règim constitutiu imperatiu a fi d'evitar societats capitalistes en perjudici de tercers.

5. La fundació

Escriptura pública

- **Document públic atorgat davant de notari que, fonamentalment, conté la declaració de voluntat dels socis dirigida a constituir una societat.**
- **Regulada imperativament en els art. 21 i seg. LSC.**
- **És l'acte constitutiu de la societat; i pot ser un negoci jurídic unilateral (unipersonal) o plurilateral.**
- **Els pactes que es mantenen reservats entre els socis (acords parasocials) no són oposables a la societat, però són vàlids i exigibles entre els qui els subscriuen.**

5. La fundació

Estatuts socials

Contingut (art. 23 SC)

- **Estableixen les regles per al funcionament corporatiu de la societat.**
- **Regulen la vida interna de la societat amb preferència per les normes legals no coactives.**
- **Es redacten tant per als socis inicials com per als qui s'unisquen a la societat en el futur.**
- **Poden ser modificats per la majoria en junta general.**
- **Hi ha uns estatuts tipus per a l'SL.**

5. La fundació

Subscripció i desemborsament del capital social de la societat anònima

- **El capital social ha d'estar íntegrament subscrit i desemborsat en un 25% en l'SA.**
- **Les quantitats no desemborsades en el moment fundacional de l'SA es comprometen a desemborsar-les en un moment posterior (= desemborsaments pendents –o dividends passius–).**

5. La fundació

Subscripció i desemborsament del capital social de la societat limitada

- **En l'SL, el capital social ha d'estar íntegrament subscrit i desemborsat en un 100%, excepte en el cas de societats limitades de fundació successiva.**
- **SL de fundació successiva.**
- **Admet capital social inferior a 3.000 €.**
- **Mentre no s'assolisca la xifra de 3.000 € de capital social, hi ha mesures de salvaguarda del capital social (art. 4 bis LSC).**
- **Si el patrimoni de la societat és insuficient per a atendre el pagament de les seues obligacions, els socis i els administradors de la societat responen solidàriament del desemborsament de la xifra de capital mínim establida en la llei.**

5. La fundació

Inscripció i publicació de la constitució

- **La societat adquireix personalitat jurídica mitjançant la inscripció de l'escriptura al Registre Mercantil.**
- **La inscripció no repara defectes, encara que l'escriptura inscrita té presumpció de legalitat.**
- **Els fundadors i els administradors estan obligats a procedir a la inscripció; en cas contrari, responen dels danys i perjudicis que ocasionen.**

5. La fundació

Inscripció i publicació de la constitució.

Responsabilitat dels fundadors:

Solidàriament enfront de la societat, dels socis i de tercers.

Causes de la responsabilitat:

- **Constància en l'escriptura de constitució de les mencions exigides per la llei.**
- **Exactitud en les declaracions que es fan en l'escriptura.**
- **Inversió adequada dels fons destinats al pagament de les despeses de constitució.**

5. Societat en formació i irregular

Concepte de societat en formació

- **Situació jurídica que naix des de l'atorgament de l'escriptura pública fins a la inscripció, quan, tot i tenir voluntat d'inscriure la societat, els socis consenten la iniciació d'activitats.**
- **S'intenten defensar els interessos de l'SA encara no nascuda i dels tercers que han fet contractes amb la societat.**

5. Societat en formació i irregular

Responsabilitat de la societat en formació:

Responsabilitat dels qui hagen actuat: pels actes i contractes subscrits en nom de la societat abans d'inscriure-la al Registre Mercantil, responen solidàriament els qui els hagen subscrits, excepte que la seua eficàcia haja quedat condicionada a la inscripció i, si s'escau, posterior assumptió per part de la societat.

5. Societat en formació i irregular

Responsabilitat de la societat en formació:

- 1. Pels actes i contractes indispensables per a la inscripció de la societat, pels realitzats pels administradors dins de les facultats que els confereix l'escriptura per a la fase anterior a la inscripció i, també, pels estipulats en virtut de mandat específic per les persones designades per tots els socis amb aquesta finalitat, respon la societat en formació amb el patrimoni que tinga.
- 2. Els socis responen personalment fins al límit del que s'hagen obligat a aportar.
- 3. Llevat que l'escriptura o els estatuts socials disposen una altra cosa, si la data de començament de les operacions coincideix amb l'atorgament de l'escriptura fundacional, es considera que els administradors estan facultats per al ple desenvolupament de l'objecte social i per a realitzar tota classe d'actes i contractes.

5. Societat en formació i irregular

Responsabilitat de la societat inscrita:

- 1. Una vegada inscrita, la societat queda obligada pels actes i contractes a què es refereix l'article anterior i, també, pels que accepte dins del termini de tres mesos des de la inscripció.
- 2. En els dos supòsits cessa la responsabilitat solidària de socis, administradors i representants a què es refereixen els dos articles anteriors.
- 3. En el cas que el valor del patrimoni social, sumat a l'import de les despeses indispensables per a la inscripció de la societat, siga inferior a la xifra del capital, els socis esta obligats a cobrir la diferència.

5. Societat en formació i irregular

Concepte de societat irregular

- Societat de la qual s'ha verificat la intenció de no inscriure's, cosa que concorre en qualsevol cas transcorregut un any des de l'atorgament de l'escriptura sense que se n'haja sol·licitat la inscripció.

Règim jurídic (art. 39 i 40 LSC)

- Qualsevol soci pot sol·licitar-ne la dissolució i exigir la restitució de les aportacions.
- S'hi apliquen les normes de la societat civil o col·lectiva segons siga el seu objecte social.
- Si es procedeix a la inscripció posterior, no s'aplica la limitació de responsabilitat de la societat en formació.

Tema 6

Societats capitalistes (II)

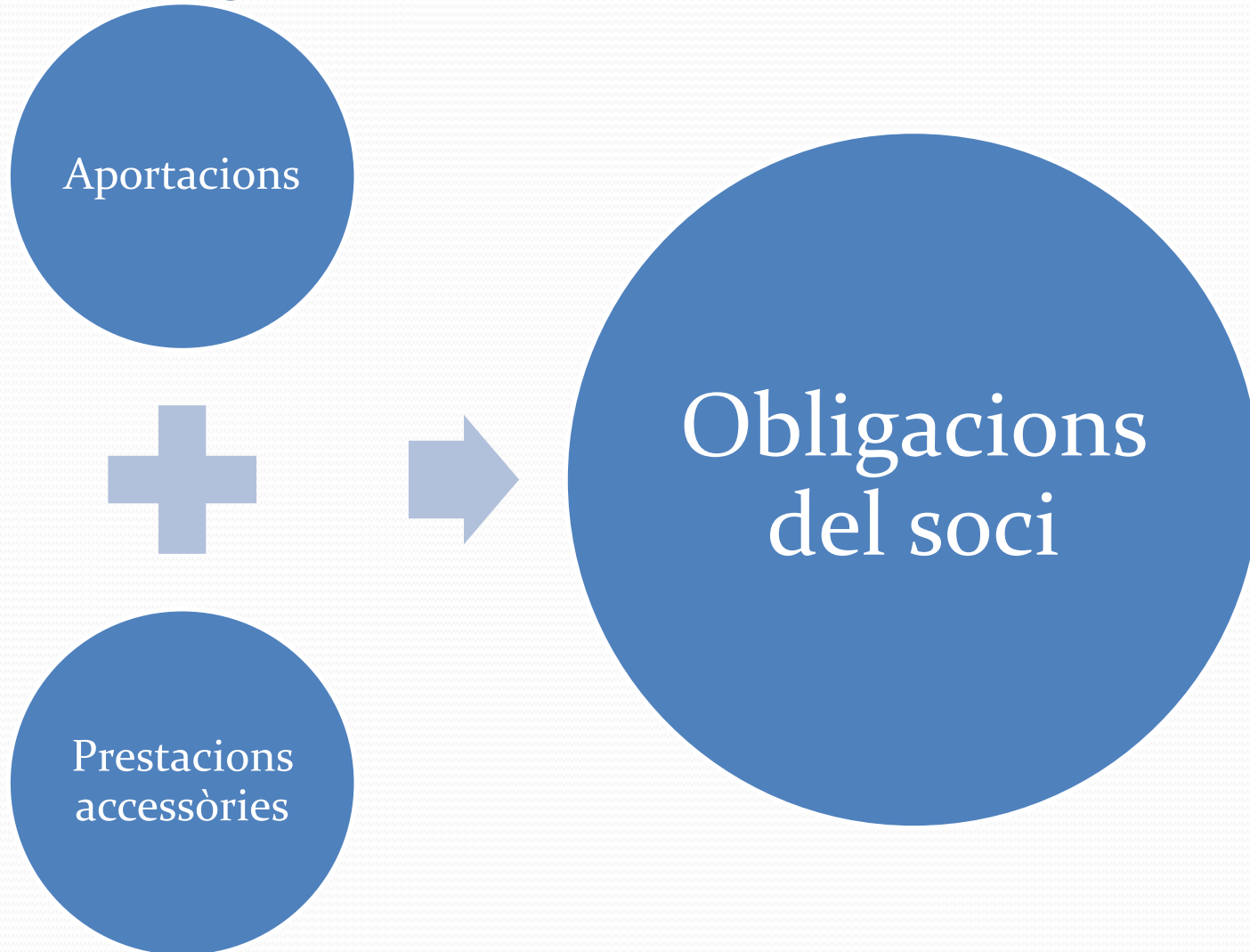
Objectius d'aprenentatge

- Saber efectuar una aportació a la societat.
- Conèixer les prestacions accessòries.
- Conèixer els drets del soci.
- Determinar el règim de transmissió més ajustat al substrat social.
- Poder transmetre la condició de soci.
- Conèixer les diverses responsabilitats que genera el règim de les societats de capital.

Contingut

1. Classes, concepte i característiques de les societats capitalistes
2. Denominació, nacionalitat i domicili
3. L'objecte social
4. El capital social i l'estructura financera
5. La fundació de les societats capitalistes: societat en formació i irregular
6. Les obligacions del soci
7. L'acció en l'SA i la participació social en l'SL
8. Els òrgans de l'SA: junta general
9. Administradors
10. Aprovació dels comptes anuals
11. Augment de capital social
12. Reducció de capital social
13. Les modificacions d'estatuts
14. Les modificacions estructurals
15. Separació i exclusió de socis
16. L'extinció: dissolució i liquidació
17. Societats especials

6. Les obligacions del soci

6. Les obligacions del soci

Aportacions socials

- Règim rigorós a fi de garantir que l'aportació siga efectiva.
- Els socis es comprometen a aportar béns susceptibles de valoració econòmica i a canvi reben l'acció o participació que és una part alíquota del capital social.
- Les aportacions constitueixen el patrimoni de la societat.

6. Les obligacions de l'accionista

Objecte

Aportació dinerària (art. 61 i 62 LSC): diners.

En moneda nacional; el notari controla que aquesta aportació es fa.

Aportació no dinerària (art. 63 i seg. LSC): béns o drets susceptibles de valoració econòmica (ni treball ni serveis).

En SA, cal un informe de valoració d'expert independent (art. 67 LSC), llevat d'excepcions (art. 69-70 LSC). L'expert assumeix la responsabilitat respecte dels danys causats per la valoració (art. 68 LSC). El valor que es dona a l'aportació no pot ser superior a la valoració efectuada pels experts.

En SL, l'informe es fa només si es vol eludir la responsabilitat.

6. Les obligacions del soci

Adquisicions oneroses

Fins dos anys després de l'aportació, si una SA vol fer una adquisició onerosa per un import superior al 10% del capital social, requereix l'aprovació de la junta general.

Responsabilitat sobre la realitat de les aportacions

SA: art. 77 i seg. LSC.

SL: art. 73 i seg. LSC.

6. Les obligacions del soci

Dividends passius (només en SA)

- **Concepte:** part de l'aportació que el soci té pendent de fer a la societat.
- **Obligació de pagament:** en la forma i dins del termini previst en els estatuts.
- **Exigència del pagament:** es notifica als afectats o es publica al BORME.

Mora

- **Quan l'accionista no compleix l'obligació d'abonar dividends passius.**
- **L'accionista perd el dret de vot, el dret al dividend i de subscripció preferent.**
- **La societat pot reclamar el pagament d'aquesta quantitat o bé alienar accions.**

6. Les obligacions del soci

Prestacions accessòries

En els estatuts poden establir-se prestacions accessòries amb caràcter obligatori per a tots o alguns dels socis (art. 86 LSC).

Són diferents de les aportacions de capital, sense que puguin integrar el capital social.

En els estatuts ha de constar:

- **Contingut: obligació de donar, de fer o de no fer.**
- **Caràcter retribuït o gratuït.**
- **Les accions (nominatives) o participacions que porten aparellada l'obligació de realitzar-la.**
- **Sancions inherents a l'incompliment d'obligacions.**

La transmissió d'accions o de participacions requereix l'autorització de la societat.

7. L'acció i la participació

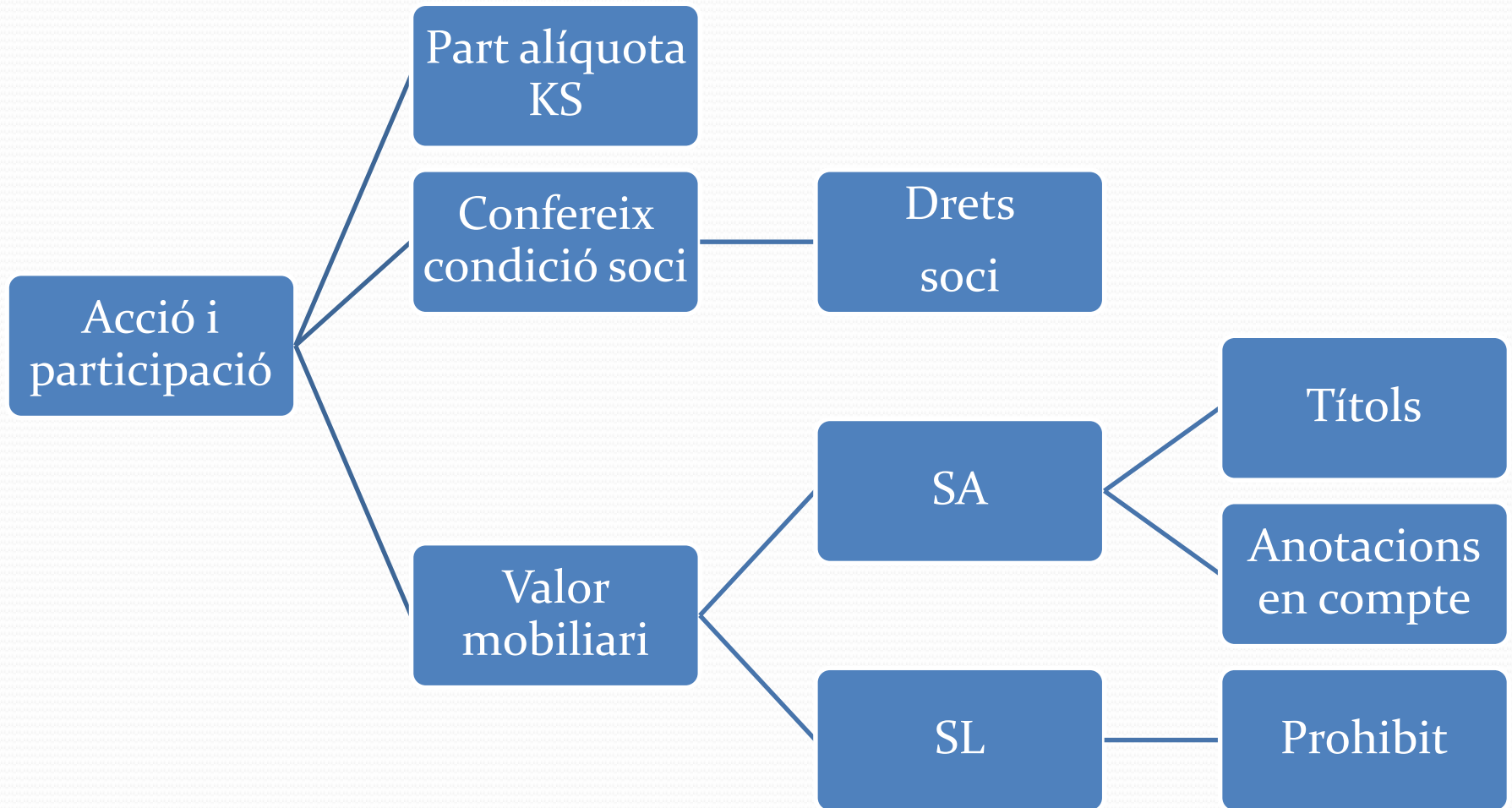
SA

- Acció

SL

- Participació

7. L'acció i la participació

7. L'acció i la participació

L'acció i la participació com a part alíquota del capital social.

- **El KS està dividit en accions o participacions (art. 1 LSC).**
- **Les accions i participacions representen parts alíquotes del capital social (art. 90 LSC).**
- **L'acció/participació és la quantitat mínima que s'ha d'aportar per a assolir la condició de soci.**
- **Les accions/participacions són indivisibles, però acumulables.**
- **Ha d'haver-hi una relació exacta entre el nombre d'accions/participacions, el seu valor nominal i el capital social (KS = nombre d'accions/participacions x valor nominal).**
- **L'acció/participació ha de correspondre a una aportació efectiva.**
- **El valor de l'acció/participació té diverses accepcions:**
 - **Nominal (= part del KS).**
 - **Comptable (= part dels valors comptables).**
 - **Real (= augmenta o disminueix segons siga la situació patrimonial de la societat).**
 - **De mercat (= cotització en borsa o transmissió fora de la borsa).**

7. L'acció i la participació

Drets del soci

- **El titular d'una acció/participació és soci.**
- **La titularitat de l'acció confereix drets i obligacions.**
- **La condició de soci es transmet a través de l'acció/participació.**
- **Com que són acumulables, com més accions/participacions tinga una mateixa persona, més drets tindrà en la societat.**

7. L'acció i la participació

Drets del soci (art. 93 LSC)

Drets econòmics

- **Dret a participar en els guanys.**
- **Dret a participar en el patrimoni resultant de la liquidació.**

Drets mixtos

- **Dret de subscripció preferent d'accions o assumptió preferent de participacions.**

Drets polítics

- **Dret d'assistència a la junta general (JG).**
- **Dret de vot en la junta general.**
- **Dret d'informació.**
- **Dret d'impugnació d'acords socials.**

Altres drets: transmissió de la condició de soci, dret a obtenir certificats de la JG, etc.

7. L'acció i la participació

Drets de la minoria

Corresponen a qui tinga un determinat percentatge del KS.

Exigir la convocatòria de la JG extraordinària.

Impugnar els acords del consell d'administració.

Acció social de responsabilitat contra els administradors.

Nomenament d'auditors de comptes.

Presència d'un notari en la JG perquè estenga acta d'aquesta reunió.

7. La participació

- És un dels elements definitoris de l'SRL (art. 1 LSC).
- No poden ser representades per títols ni anotacions en compte ni tenen el caràcter de títols valor (=societat tancada).
- És una part alíquota del KS, encara que no és obligatori que siguin iguals.
- Són acumulables.
- Són indivisibles.

7. La participació

La legitimació del soci en l'SL deriva d'un document públic.

Escriptura de fundació.

Escriptura d'augment de KS.

Escriptura pública de transmissió de la participació.

Documentació de transmissió de participacions en SL.

La transmissió de les participacions ha de constar en document públic (art. 106 LSC).

Posteriorment s'ha de notificar a la societat.

La societat procedeix a la inscripció en el llibre registre de socis.

7. La participació

Règims de transmissió en una SL: és una societat tancada

- **Inter vivos**

- **Voluntària**

Lliure quan es produeix entre socis; el cònjuge, l'ascendent o el descendent del transmissor; societats del mateix grup.

Els altres supòsits:

Els estatuts regulen la transmissió de la societat.

L'art. 108 de l'LSC estableix clàusules prohibides.

L'art. 107.2 de l'LSC estableix el règim aplicable si no hi ha regulació estatutària (= règim basat en el consentiment de la societat, expressat mitjançant acord de la JG).

- **Forçosa (art. 109 LSC)**

En cas d'embargament, estableix un procediment perquè els socis puguin subrogar-se per a adquirir les participacions en les mateixes condicions de la subhasta.

- **Mortis causa (art. 110 LSC)**

En principi, les participacions les adquireix l'hereu o el legatari, però els estatuts poden establir un dret d'adquisició preferent dels altres socis o de la societat.

7. L'acció

- Element definatori de l'SA (art. 1 LSC).
- Part alíquota del KS (art. 47 LSA).
- Són acumulables.
- Són indivisibles.
- Són valors mobiliaris, representats mitjançant títols o anotacions en compte.

7. L'acció

Classes d'accions

No hi ha un valor nominal mínim per a l'acció.

Una societat pot tenir diverses classes d'accions (=confereixen drets diferents): ordinàries i privilegiades (art. 94 i seg. LSC).

Les accions d'una mateixa classe poden dividir-se en sèries, d'igual o diferent valor nominal.

7. L'acció

Documentació d'accions

La societat anònima pot funcionar sense representar les seues accions fora de la constància i subscripció en l'escriptura pública.

Representació:

- **Títols valor: incorpora a un títol la condició de soci i facilita, així, el procés de transmissió.**
 - **Al portador: no designa el titular del títol valor.**
 - **Nominativa: expressen directament el titular del títol valor.**
 - **Emeten documents substitutius: resguards provisionals.**
- **Anotacions en compte: són meres individualitzacions numèriques degudament inscrites a favor del titular en un registre comptable.**

7. L'acció

Transmissió d'accions: llibertat, perquè és una societat oberta.

Accions no representades: cessió de crèdits (art. 347-348 del Codi de comerç).

- **Títol valor**

- **Al portador**

Contracte translatiu acompanyat del lliurament, però la disp. ad. 3a LMV exigeix la intervenció de fedatari públic llevat que s'efectue amb la participació d'una societat o agència de valors.

- **Nominatives**

Contracte translatiu, tradició dels títols (requisits que es poden suplir per l'endós) i notificació a la societat.

Una vegada notificada a la societat, ha de procedir a la inscripció en el llibre registre d'accions nominatives.

S'aplica el mateix règim als títols substitutius d'accions (encara que no l'endós).

- **Anotacions en compte: transferència comptable (= inscripció de la transmissió a favor de l'adquirent en el registre).**

En els estatuts es pot restringir el principi de lliure transmissibilitat de les accions (art. 123 a 125 LSC).

TEMA 7
Societats capitalistes (III)

Objectius d'aprenentatge

- Saber convocar, desenvolupar i documentar una junta general.
- Determinar el règim d'administració més ajustat a la societat concreta.
- Conèixer els tràmits per a nomenar i destituir l'administrador de la societat.
- Poder actuar en el trànsit com a administrador.
- Conèixer les diverses responsabilitats que genera el règim de les societats de capital.

Contingut

1. Classes, concepte i característiques de les societats capitalistes
2. Denominació, nacionalitat i domicili
3. L'objecte social
4. El capital social i l'estructura financera
5. La fundació de les societats capitalistes: societat en formació i irregular
6. Les obligacions del soci
7. L'acció en l'SA i la participació social en l'SL
8. Els òrgans de l'SA
 1. Junta general
 2. Administradors
9. L'aprovació dels comptes anuals
10. Les modificacions d'estatuts
 1. Augment de capital social
 2. Reducció de capital social
11. Modificacions estructurals
12. Separació i exclusió de socis
13. Extinció: dissolució i liquidació
14. Societats especials

8. Els òrgans de les societats de capital

Les societats de capital tenen una organització a través de la qual la persona jurídica pot desenvolupar la seua pròpia activitat.

Les societats de capital tenen dos òrgans:

- La junta general: òrgan sobirà on es prenen els acords socials i es nomena els administradors i auditors de la societat.
- Administradors: òrgan de gestió i representació.

Competència dels òrgans:

- Figura en la LSC, per la qual cosa els estatuts poden perfilar les competències dels òrgans, però sempre dins del marc legal.
- No es poden envair competències d'altres òrgans ni mitjançant acord de junta general ni per modificació dels estatuts.

8.1. La junta general

Concepte (art. 159 LSC)

- **Òrgan col·legiat: assemblea de socis.**
- **Sobirà: adopta decisions més transcendents, però sempre en l'àmbit intern de la societat.**
- **Vincula tots els socis, presents o absents, fins i tot els dissidents.**

Competències

L'art. 160 LSC n'enumera les competències

- **La junta general pot impartir instruccions als administradors, excepte previsió estatutària en contra (art. 161 LSC).**
- **En l'SL, la junta general ha d'autoritzar l'assistència financera a socis i administradors (art. 162 LSC).**

8.1. La junta general

Classes

1. Ordinàries (art. 164 LSC)
 1. Requisit temporal: 6 primers mesos.
 2. Requisit objectiu: censura d'administradors, aprovació de comptes i resolució sobre el resultat.
2. Extraordinàries (art. 165 LSC)

8.1. La junta general

Convocatòria

● Funció

- **Comunicar als socis amb suficient antelació i amb les garanties necessàries que es farà una reunió.**
- **Informar del lloc, la data i els assumptes que s'hi tractaran.**

● Legitimació per a convocar JG (art. 166 i seg. LSC)

- **Ordinària: els administradors i qualsevol soci al secretari judicial o al registrador mercantil.**
- **Extraordinària: els administradors o socis amb el 5% ho sol·liciten als administradors i, si no els atenen, ho demanen al secretari judicial o al registrador mercantil.**

8.1. La junta general

Convocatòria

- Complement de convocatòria: art. 172 LSC
- Formalitats (art. 173-177 LSC)
 - Es publica al web corporatiu o, si no, al BORME+diari / els estatuts poden establir comunicació individual i escrita.
 - Contingut: nom de la societat, data i hora de la reunió, ordre del dia en el qual han de figurar els assumptes per tractar i el càrrec de la persona o persones que fan la convocatòria.
 - Lloc: al terme municipal del domicili social.
 - Termini previ: un mes per a SA / 15 dies per a SL.
- Junta universal (art. 178 LSC): no es requereix convocatòria si està present o representada la totalitat del capital social i els concurrents accepten per unanimitat la celebració de la reunió.

8.1. La junta general

Requisit de constitució

- Degudament convocada.
- Lloc: localitat del domicili social.
- Moment: dia i hora assenyalats en la convocatòria.
- Es forma la llista d'assistents:
 - Relació nominativa dels assistents abans de començar la sessió i indicació de l'import de capital present en la JG.
 - Computen tant els assistents com els representats; i en SA, els qui voten a distància.
 - En SA fa falta quòrum per a la constitució (establert en els art. 193 i 194 LSC).

8.1. La junta general

Dret d'assistència

- **Socis**

SA

- Els estatuts poden establir restriccions a aquest dret, amb límits.
- Els estatuts poden imposar que s'acredite anticipadament la legitimació de l'accionista.
- Poden acudir-hi personalment o representats –per escrit o a distància.

SL: dret de tot soci

- **Administradors**
- **Persona autoritzada pel president de la JG**

8.1. La junta general

Dret de vot

SA

- **Segons el percentatge de capital social que es posseïska.**
- **Els estatuts no poden modificar la relació vot/capital social.**
- **Els estatuts poden establir un màxim de vots.**
- **Els estatuts poden establir el vot a distància.**

SL

- **Cada participació és un vot.**

Els estatuts poden modificar la relació vot/capital social.

Si el soci té conflicte d'interessos amb la societat, és exclòs de la votació (art. 190 LSC).

8.1. La junta general

Dret d'informació (SL: art. 196 LSC. SA: art. 197 LSC). Abans de la junta general, es pot sol·licitar per escrit informació sobre els punts de l'ordre del dia.

Durant la junta general es pot sol·licitar informació. Els administradors responen en aquest moment o després de la junta.

Excepcionalment, es pot denegar informació.

Hi ha normes que amplien el dret genèric d'informació per a acords concrets:

Els socis poden obtenir gratuïtament els comptes anuals (art. 272 LSC). En modificacions d'estatuts, poden examinar el text íntegre de la modificació i, en SA, a més, l'informe dels administradors.

8.1. La junta general

Funcionament de la junta general

- **El president dirigeix la deliberació.**
- **Els administradors informen sobre els punts de l'ordre del dia.**
- **Els socis tenen dret a intervenir-hi.**
- **Després de la deliberació, es voten els acords de forma separada (art. 197 bis LSC).**

8.1. La junta general

Els acords s'adopten per majoria.

- SA (art. 201 LSC)
 - Majoria simple dels vots dels accionistes presents o representats en la junta. Es considera que un acord ha sigut adoptat quan obté més vots a favor que en contra del capital present o representat.
- SL (art. 198 i seg. LSC)
 - Ordinaris: majoria dels vots vàlidament emesos, sempre que representen almenys un terç dels vots corresponents a les participacions socials en què es divideix el capital social. Els vots en blanc no es compten.
 - Majories reforçades: art. 199 LSC.

8.1. La junta general

Acta de la JG

- L'acta és redactada pel secretari de la JG i, una vegada aprovada (art. 113 LSA), l'ha de signar ell amb el vistiplau del president.
- Després de la junta o dins dels 15 dies següents.
- Ha de transcriure's en el llibre d'actes.
- Els administradors o una minoria poden sol·licitar acta notarial.

8.1. La junta general

Impugnació d'acords de la junta general

- **Motius:** contrari a la llei, als estatuts o lesionen l'interès social en benefici de socis o tercers.
- **Legitimació:** administradors, els tercers que acrediten un interès legítim i els socis que tinguen almenys un 1% del KS.
- **Termini:** un any, excepte els contraris a l'ordre públic, que són imprescriptibles.

8.2. Administradors

Competència

- **Gestió (interna de la societat) i representació (capacitat de vincular la societat amb tercers).**
- **Sentit ampli: conjunt d'actes tendents a la consecució de l'objecte social.**
- **Competència general: poden resoldre sobre tots els assumptes no reservats per llei o pels estatuts a la junta general.**
- **Competències autònomes: la junta general no pot suplantat-les, encara que en SL pot impartir instruccions.**

8.2. Administradors

Formes d'organització (art. 210 LSC)

Únic

- Ell només vincula

Solidaris

- Un de sol és suficient per a vincular

Mancomunats

- Dos per a vincular

Consell
d'administració

- Acord majoritari

8.2. Administradors

- Capacitat

Capacitat d'obrar general.

No requereix la qualitat de soci, llevat que els estatuts diguen una altra cosa.

Persona física o jurídica.

Prohibicions: art. 213 LSC.

8.2. Administradors

Nomenament

L'òrgan competent és la JG

Durada:

SA: 6 anys; poden ser reelegits

SL: indefinit; poden ser reelegits

S'admet el nomenament de suplents

8.2. Administradors

Remuneració

- **Només és retribuït el càrrec d'administrador si així es fa constar en els estatuts, on s'ha de determinar el concepte o els conceptes retributius que els administradors perceben (assignació fixa, dietes d'assistència, participació en beneficis, etc.).**
- **L'import màxim de la remuneració anual del conjunt dels administradors l'ha d'aprovar la junta general i es manté vigent mentre no s'aprove modificar-lo.**
- **La remuneració dels administradors ha de ser raonable i estar orientada a promoure la rendibilitat i sostenibilitat a llarg termini de la societat, tot evitant l'assumpció excessiva de riscos i la recompensa de resultats desfavorables.**
- **En la societat de responsabilitat limitada, l'establiment o la modificació de qualsevol classe de relació de prestació de serveis o d'obra entre la societat i un o més dels seus administradors requereix l'acord de la junta general.**
- **Consta en la memòria.**

8.2. Administradors

Exercici del càrrec

- **Deure de diligència:** obliga a exercir el càrrec i complir els deures imposats per les lleis i els estatuts amb la diligència d'un empresari ordenat, tenint en compte la naturalesa del càrrec i les funcions atribuïdes a cada membre.
- **Deure de lleialtat:** imposa als administradors l'obligació d'exercir el càrrec amb la lleialtat d'un representant fidel, obrant de bona fe i en el millor interès de la societat.
- **Obligacions del deure de lleialtat:**
 - Els administradors han d'evitar exercir les seues facultats amb finalitats diferents d'aquelles per a les quals els han sigut concedides.
 - Han de guardar secret sobre la informació a què hagen accedit en l'exercici del seu quefer com a administradors.
 - Han d'establir mesures per tal d'evitar conflictes d'interessos; i també s'han d'abstenir de participar en la presa de decisions que comporten un conflicte d'interessos.

8.2. Administradors

Poder de representació

- **Titularitat (art. 233 LSC)**
 - **Correspon als administradors.**
 - **La junta general no pot atorgar apoderaments.**
- **Àmbit del poder (art. 234 LSC)**
 - **Actes necessaris per al desenvolupament de l'objecte social.**
 - **Les limitacions són ineficaces enfront de tercers.**
 - **La societat queda obligada enfront de tercers de bona fe i que actuen sense culpa greu, encara que l'acte quede fora de l'objecte social.**

8.2. Administradors

Cessament

- **Causes**

- **Transcurs del termini.**
- **Acord de la junta general (lliure).**
- **Acció de responsabilitat promoguda per la junta general.**
- **Dissolució de la societat.**
- **Dimissió de l'administrador notificada a la societat.**
- **Mort (persona física) o dissolució (persona jurídica) de l'administrador.**
- **Incursos en prohibició legal o conflicte d'interessos amb la societat.**
- **Acord del jutge (p. e., concurs de creditors).**
- **Acord de l'Administració.**
- **S'ha d'inscriure al Registre Mercantil**

8.2. Administradors

Responsabilitat

- Subjectes: administradors de fet o dret
- Requisits
 - Acte il·lícit (= actes o omissions contraris a la llei o als estatuts o realitzats incomplint els deures inherents a l'exercici del càrrec, sempre que hi haja dol o culpa).
 - Que cause un mal.
 - Nexa de causalitat.
 - Imputable a l'administrador
 - Responsabilitat solidària
- Accions
 - Acció social (art. 238 i seg. LSC): interposada per la societat.
 - Acció individual (art. 241 LSC): interposada pels socis o per tercers.

8.2. Administradors

Consell d'administració

- **Composició:**
 - Mínim tres membres
 - Nomenats per la junta general, però també és possible un sistema de representació proporcional (art. 243 LSC) i cooptació (art. 244 LSC).
- **Organització i funcionament:** en els estatuts, encara que en l'SA el consell pot dotar-se de la seua pròpia regulació.
- **Constitució:** com a mínim, la majoria de vocals.
- **Acords:** majoria absoluta dels concurrents.
- **Per delegació de facultats (excepte art. 249 bis LCS) en comissió executiva o conseller/s delegat/s.**
- **Llibre d'actes.**
- **Impugnació d'acords: art. 251 LSC.**

9. L'aprovació dels comptes anuals

Finalitat

La societat, els accionistes, els creditors i els tercers en general han de conèixer amb claredat i exactitud la situació econòmica de la societat i els resultats obtinguts.

Faciliten informació sobre

- **Situació patrimonial (balanç).**
- **L'activitat econòmica desenvolupada en l'últim exercici econòmic (compte de pèrdues i guanys).**
- **Els canvis en el patrimoni net (estat de canvis en el patrimoni net).**
- **Sobre determinats aspectes jurídicament i econòmicament rellevants relacionats amb els documents comptables (memòria).**

9. L'aprovació dels comptes anuals

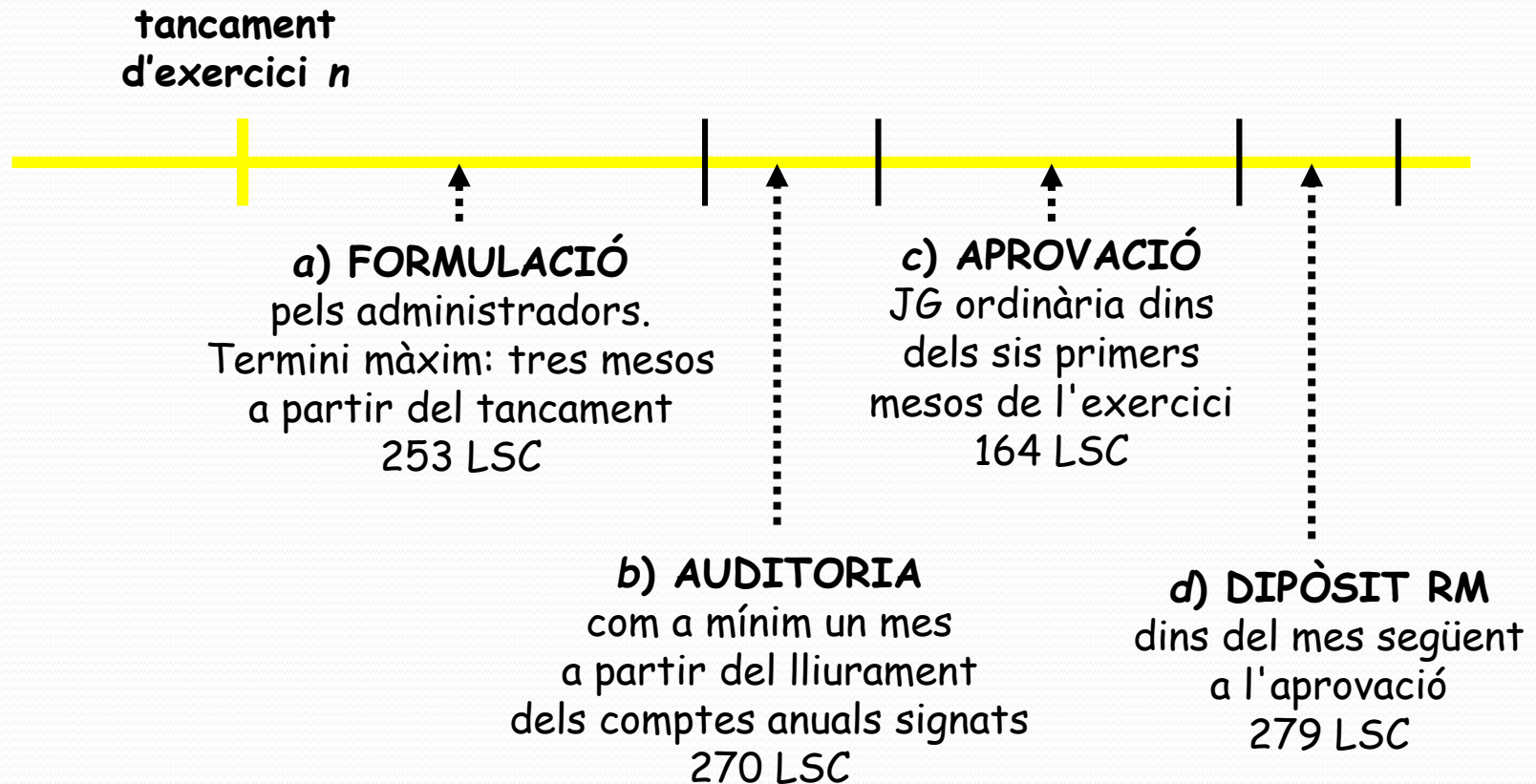
Objectius

- **La societat ha de disposar d'antecedents comptables.**
- **Els comptes permeten mostrar una imatge vertadera i fidel del patrimoni.**
- **Mostren amb claredat el resultat de l'últim exercici.**
- **Permeten als accionistes**
 - **Aprovar o rebutjar els comptes.**
 - **Aprovar la proposta d'aplicació de resultats.**
 - **Aprovar o censurar la tasca dels administradors.**

9. L'aprovació dels comptes anuals

EXERCICI n

EXERCICI $n + 1$

TEMA 8

Societats capitalistes (IV)

Objectius d'aprenentatge

- Poder preparar una modificació d'estatuts.
- Conèixer els requisits i el procediment de l'augment i la reducció de capital social.
- Conèixer el concepte i la funció de les modificacions estructurals.
- Saber quan i com es dissol una societat de capital.
- Saber liquidar una societat de capital.
- Conèixer les especialitats de la societat limitada nova empresa, de la societat unipersonal i de les societats laborals.

Contingut

1. Classes, concepte i característiques de les societats capitalistes
2. Denominació, nacionalitat i domicili
3. L'objecte social
4. El capital social i l'estructura financera
5. La fundació de les societats capitalistes: societat en formació i irregular
6. Les obligacions del soci
7. L'acció en l'SA i la participació social en l'SL
8. Els òrgans de l'SA
 1. Junta general
 2. Administradors
9. L'aprovació dels comptes anuals
10. Les modificacions d'estatuts
 1. Augment de capital social
 2. Reducció de capital social
11. Les modificacions estructurals
12. Separació i exclusió de socis
13. L'extinció: dissolució i liquidació
14. Societats especials

10. Esmenes als estatuts

Concepte

Nova redacció d'articles que consten en els estatuts, addició de nous o supressió d'articles existents.

Competència

Junta general, excepte en els supòsits en què l'LSC admet delegació en els administradors.

10. Esmenes als estatuts

Requisits formals (art. 286 i seg. LSC): s'estableix un sistema d'informació que aspira a garantir l'obtenció d'una voluntat social conscient.

- **Cal formular prèviament un text íntegre de la proposta i, en l'SA, un informe.**
- **Convocatòria: punt de l'ordre del dia relatiu a què es vol modificar i s'ha de fer constar el dret d'informació anterior.**
- **Acord**
 - SA: quòrum reforçat
 - SL: majoria reforçada
- **No ha de coincidir necessàriament amb el text proposat, però ha de moure's en els aspectes que figuren en la convocatòria.**
- **L'acord es fa constar en escriptura pública, s'inscriu en el Registre Mercantil i, després, es publica en el BORME.**

10. Esmenes als estatuts

Requisits materials

No pot contrariar les normes imperatives.

Cal respectar, dins dels límits marcats, la situació jurídica del soci (art. 291 i seg. LSC).

10.1. Augment de capital social

Concepte

Modificació (increment) de la xifra formal de capital social (no implica necessàriament una modificació del patrimoni net de la societat, encara que normalment ho fa).

Funció econòmica

- **Augmentar els recursos financers.**
- **Necessitat d'obtenir nous béns.**
- **Voluntat de donar entrada a nous socis.**
- **Voluntat d'adequar la xifra de capital social al superior valor real del patrimoni.**
- **Reduir el passiu social convertint els creditors en accionistes.**

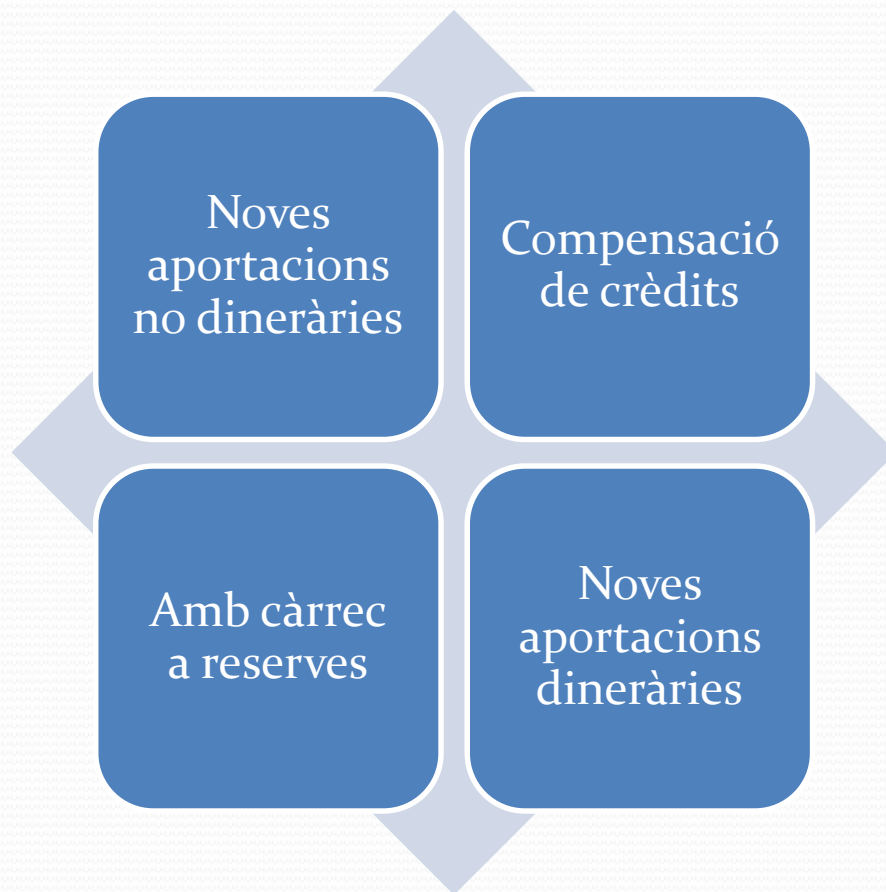
10.1. Augment de capital social

Modalitats

- **Increment del valor nominal de les accions/participacions antigues.**
- **Emissió de noves accions/participacions.**

10.1. Augment de capital social

Contravalor de l'augment

10.1. Augment de capital social

Procediment

L'acord s'adopta seguint els requisits de modificació d'estatuts.

L'acord ha d'executar-se.

Subscripció de noves accions/assignació de noves participacions: apareix llavors el dret de subscripció/assumpció preferent.

Assignació directa als socis.

Inscripció simultània de l'acord i de l'execució en el Registre Mercantil.

10.2. Reducció de capital social

Concepte

Modificació (disminució) de la xifra formal de capital social (no implica necessàriament una modificació del patrimoni net de la societat).

Funció econòmica

- **Reducció material: el patrimoni disminueix perquè el capital social és excessiu.**
- **Reducció formal: el patrimoni no disminueix.**

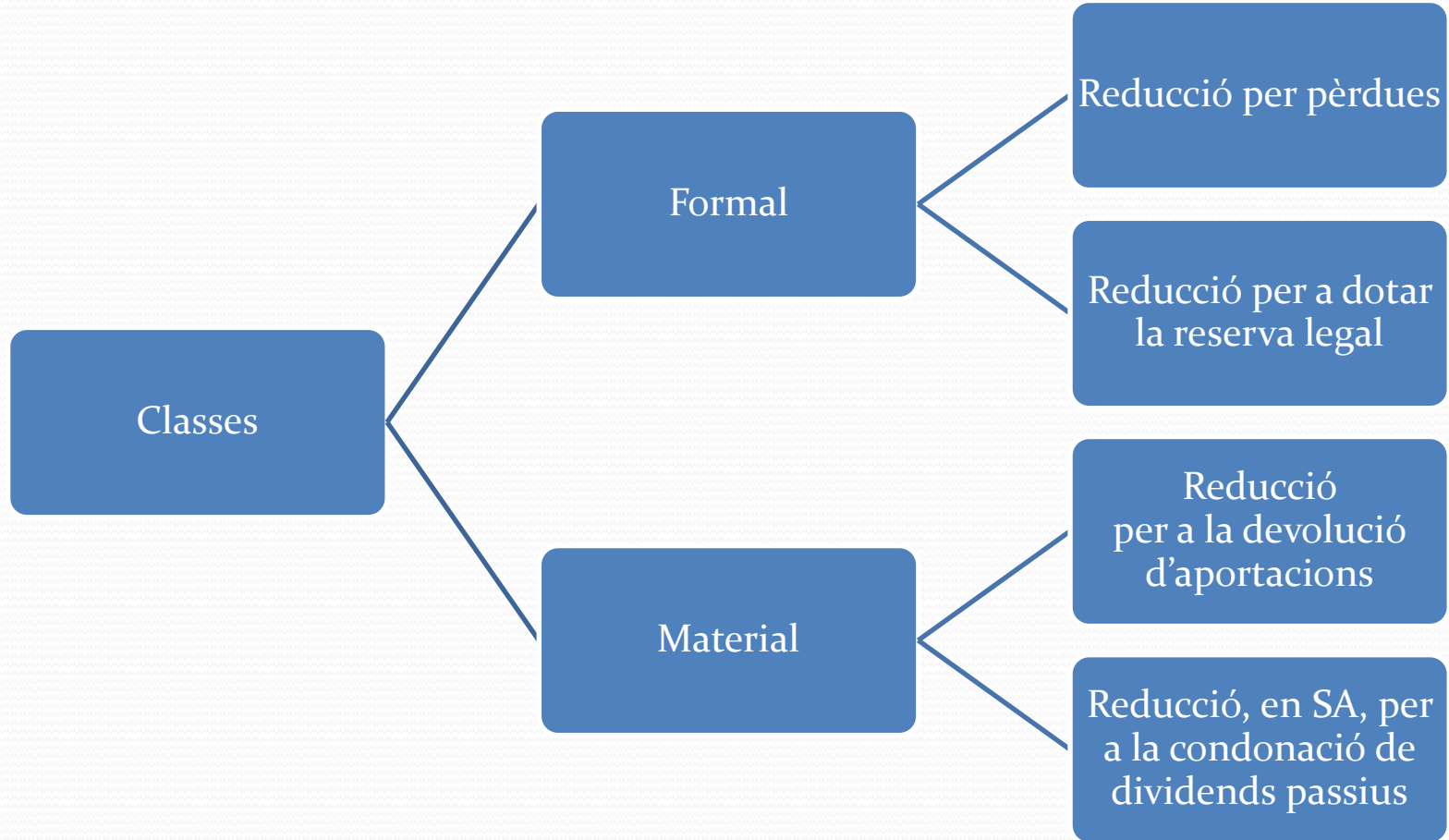
10.2. Reducció de capital social

Modalitats

Disminució del valor nominal de les accions o participacions.

Amortització (una de cada dues es destrueix) o agrupació d'accions o participacions (tres de velles es canvien per una de nova).

10.2. Reducció de capital social

10.2. Reducció de capital social

Protecció dels creditors

SL

- Els socis responen solidàriament entre si i amb la societat del pagament dels deutes socials fins al límit de la quantitat percebuda.
- La responsabilitat es pot excloure si es dota una reserva.
- Pot incloure's el dret d'oposició dels creditors en els estatuts.

SA

- Els creditors amb crèdits pendents sorgits abans de la reducció poden oposar-se a l'augment fins que els garantisquen el seu crèdit.
- Els creditors tenen un mes des de l'últim anunci per a oposar-s'hi.
- Si s'hi oposen, la reducció no pot efectuar-se fins que la societat garantisca el crèdit o una entitat de crèdit preste fiança.

10.2. Reducció de capital social

Procediment

11. Modificacions estructurals

Concepte

Conjunt heterogeni d'operacions relatives a les societats mercantils caracteritzades perquè alteren decisivament el marc jurídic, organitzatiu i patrimonial derivat del negoci fundacional de la societat.

Règim jurídic

Llei 3/2009, de 3 d'abril, de modificacions estructurals de les societats mercantils, que s'aplica a tota societat mercantil.

11. Modificacions estructurals

Transformació

La transformació és una modificació estructural d'una societat que implica canvi en la forma social sense afectar la personalitat jurídica de la societat (art. 3 de la Llei de modificacions estructurals).

No extingeix la personalitat jurídica de la societat transformada, ni és causa de dissolució.

Com que pot afectar els drets dels socis i dels creditors socials, cal dictar normes de tutela d'aquests.

11. Modificacions estructurals

Fusió

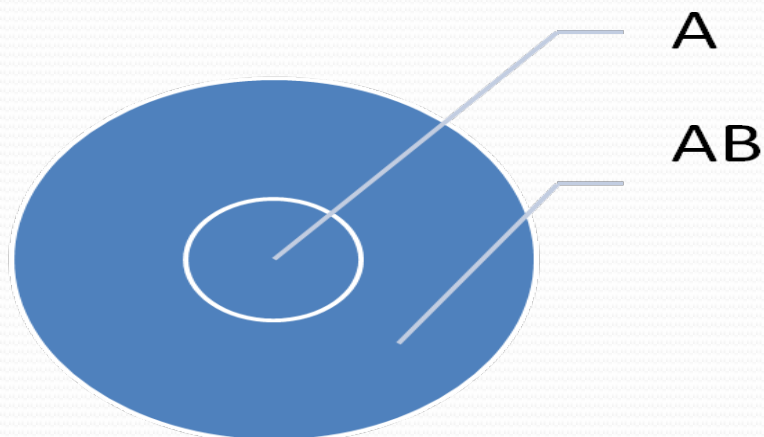
La fusió és una operació d'integració dels patrimonis i dels socis de dues societats o més en una de sola i, per tant, un mitjà d'extinció de societats que pot dur-se a terme mitjançant dues vies diferents:

- Fusió per absorció.
- Fusió per creació d'una nova societat.

11. Modificacions estructurals

Fusió per absorció

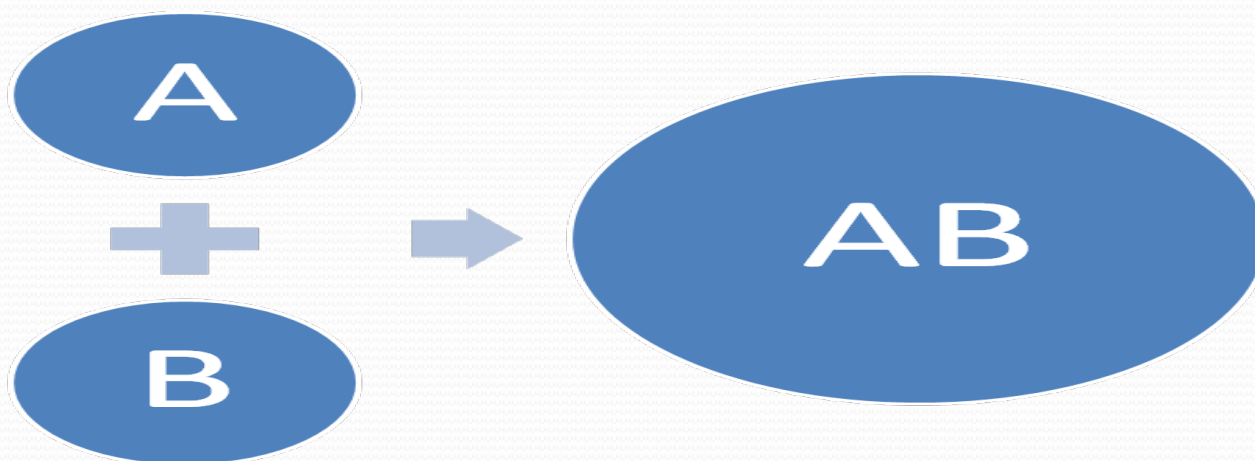
Una societat, denominada absorbent, adquireix per successió universal els patrimonis de les societats absorbides, que s'extingeixen, i augmenta, si s'escau, el capital social de la societat absorbent en la quantia corresponent.

11. Modificacions estructurals

Fusió per creació d'una nova societat

Implica l'extinció de cadascuna de les societats que es fusionen i la transmissió en bloc dels patrimonis socials respectius a la nova entitat, la qual adquireix, per successió universal, els drets i les obligacions d'aquelles.

11. Modificacions estructurals

Escissió

És una operació de divisió del patrimoni d'una societat, el qual passa a una altra o altres societats ja existents o de nova creació.

Cessió global d'actiu i passiu

La transmissió en bloc del patrimoni íntegre de la societat a un tercer o més, a canvi d'una contraprestació que no pot consistir que els seus socis s'integren en la societat (o societats) cessionària (art. 81).

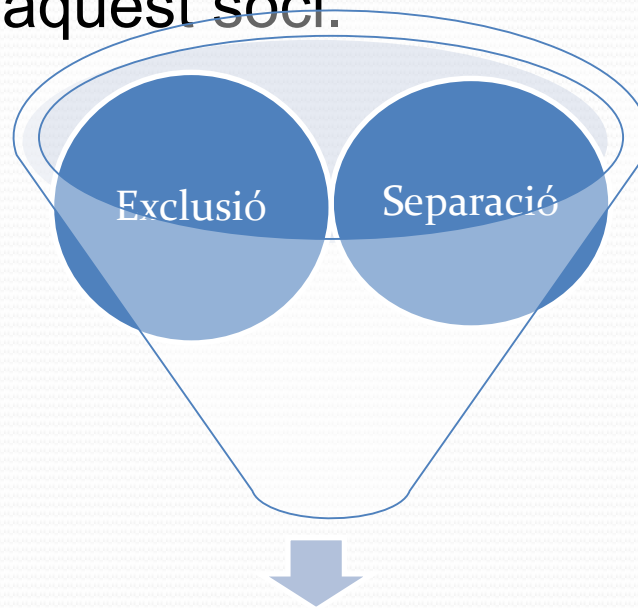
La contraprestació pot ser rebuda per la societat o atribuir-se directament als socis, la qual cosa implica en aquest últim cas l'extinció de la societat.

Trasllat internacional del domicili

Es regula com una modificació estructural perquè, tot i que no es produeix ni un canvi en la forma jurídica, ni una transmissió en bloc del patrimoni ni la societat s'extingeix, aquesta operació societària té conseqüències importants, per la qual cosa és necessari un règim garantista dels interessos en joc.

12. Separació i exclusió de socis

La relació jurídica que naix del contracte de societat pot resoldre's respecte a un determinat soci quan hi haja determinats fets o acords socials que l'afecten, previstos en la llei o en els estatuts, sense que afecte la subsistència del contracte de societat, que únicament es resol respecte a aquest soci.

Pèrdua de la condició de soci

12. Separació i exclusió de socis

Separació

- Concepte: dret del soci, respecte a l'adopció de determinats acords socials que l'afecten, de sol·licitar l'eixida de la societat bé comprant-li les participacions o entregant-li a canvi de les seues participacions socials un valor raonable.
- Causes
 - Legals: art. 346 i 348 bis LSC.
 - Estatutàries: més enllà de l'LSC; requereix el consentiment unànime dels socis.

12. Separació i exclusió de socis

Separació

Exercici del dret de separació

- Els acords que donen lloc a separació han de ser publicats en el BORME o comunicats per escrit als socis.
- Aquest dret pot exercir-se durant un mes.

12. Separació i exclusió de socis

Exclusió

Concepte

És un mecanisme d'autoritat per a solucionar conflictes que naixen en la societat limitada a causa de l'incompliment en forma culposa de determinades obligacions que deriven del contracte de societat.

Causes

- Legals: art. 350 LSC.
- Estatutàries: més enllà de l'LSC; requereix el consentiment unànime dels socis.

12. Separació i exclusió de socis

Exclusió

Procediment d'exclusió

- Requereix l'acord de la junta general.
- Si el soci posseeix més del 25% del KS, també cal una resolució judicial, llevat que el soci es conforme amb l'exclusió o siga un supòsit de condemna a l'administrador perquè indemnitze la societat.

12. Separació i exclusió de socis

Normes comunes

Procediments

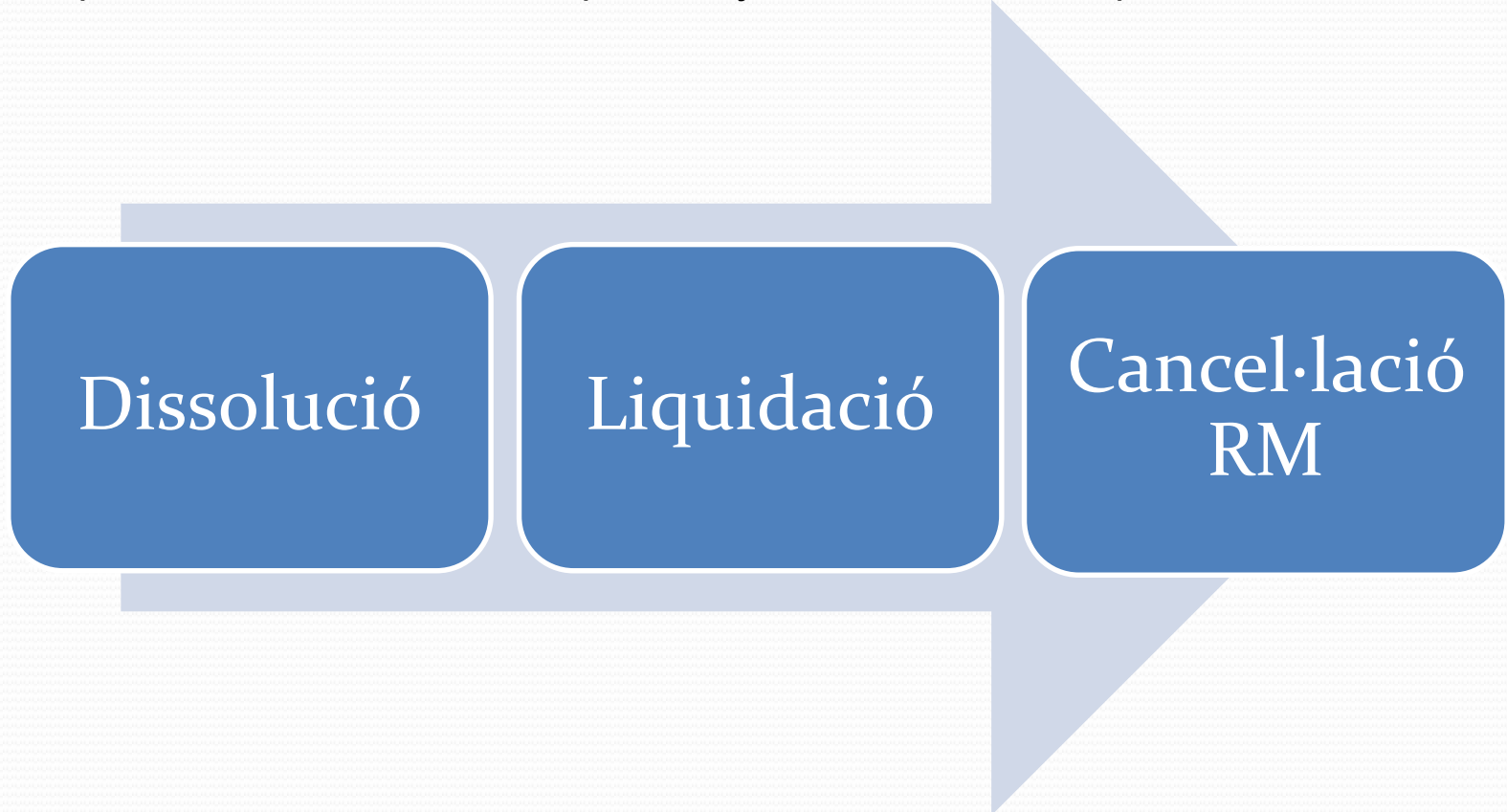
La junta general, quan adopta l'acord origen de la separació, autoritza que la societat adquirisca les participacions amb càrrec a beneficis o reserves de lliure disposició per a la venda posterior.

Es valoren les participacions socials. En els dos mesos següents se'n reemborsa el valor, s'amortitzen les participacions i el KS es redueix sense necessitat d'acord de la junta general.

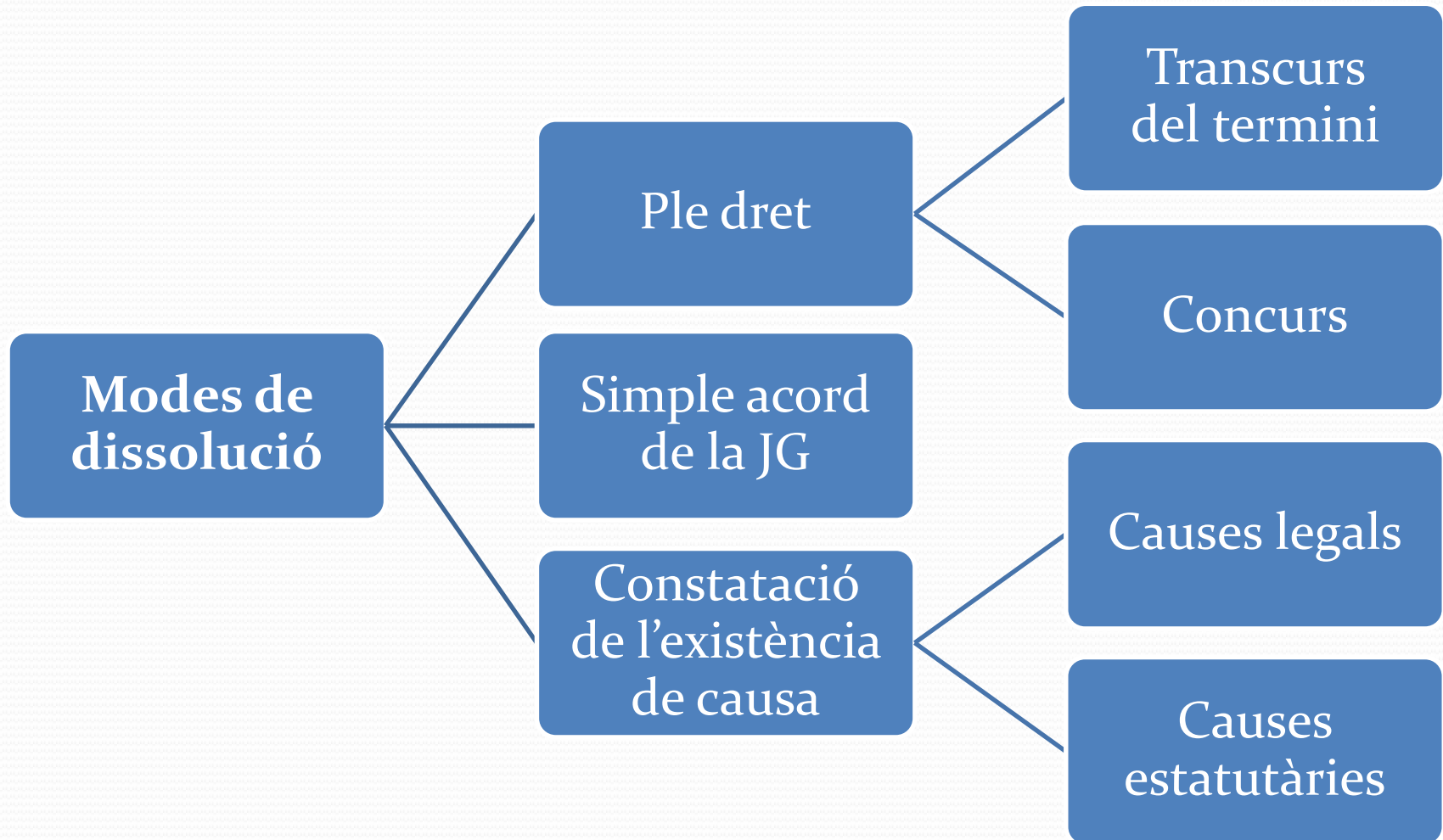
Si no hi ha acord sobre el valor de les accions o participacions, el registrador mercantil designa un auditor perquè en determine el valor raonable.

13. L'extinció

L'extinció de les societats de capital no és un fet instantani, sinó el resultat d'un procés complex en el qual es posa de manifest el doble aspecte —obligacional i institucional— d'aquestes societats: no sols s'ha de resoldre el contracte social, sinó que també s'ha d'eliminar la persona jurídica nascuda d'aquell contracte.

13. Dissolució

13. Dissolució

Ple dret

No requereix acord de la societat.

- **Transcurs del termini fixat en els estatuts.**
- **Reducció del KS per davall del mínim legal a conseqüència del compliment d'una llei.**
- **Obertura de la fase de liquidació del concurs de creditors.**

Simple acord de la junta general.

- **No requereix causa; basta el simple acord.**
- **L'acord s'ha d'adoptar amb els requisits de les modificacions d'estatuts.**

13. Dissolució

Constatació de l'existència de causa.

Ha de concórrer causa (art. 363 LSC).

1. Els administradors han de convocar junta general.
 1. Si la junta general ho acorda: dissolució.
 2. Si la junta no es convoca, no se celebra o no ho acorden els administradors: han de sol·licitar (i els interessats poden fer-ho) dissolució judicial.

L'incompliment d'aquests deures genera responsabilitat civil dels administradors pels deutes de la societat.

13. Liquidació

Concepte

- **Procés dirigit a fer possible el repartiment del patrimoni social entre accionistes, després de satisfer els creditors socials.**
- **La societat manté la personalitat jurídica, però amb finalitat liquidatòria.**

Òrgans

- **Junta general**
- **Liquidadors**
- **Interventors en SA**

13. Liquidació

Liquidadors

Concepte

Òrgan de gestió i representació de la societat durant la liquidació.

Nomenament

Estatuts, junta general o, subsidiàriament, els administradors.

També poden ser nomenats pel registrador mercantil o pel secretari judicial per a cobrir vacants.

Durada del càrrec

Indefinit fins a l'extinció.

13. Liquidació

Liquidadors

Poder de representació.

Pot fer qualsevol operació necessària per a la liquidació.

Llevat de disposició contrària dels estatuts, cada liquidador exerceix individualment el poder de representació.

Separació

Per acord de la junta general, excepte els nomenats pel registrador o pel secretari judicial, que només poden ser destituïts per qui els va nomenar.

En SA, poden ser separats per decisió del registrador o del secretari judicial si concorre causa justa.

També poden ser separats, a petició de qualsevol soci o persona amb interès legítim, pel registrador o pel secretari judicial si la liquidació es prolonga més de tres anys.

13. Liquidació

Operacions de la liquidació

14. Societats especials

- Societat unipersonal
- Societat limitada nova empresa
- Societat anònima europea
- Societat cotitzada
- Societat laboral
- Societat professional

TEMA 9

Tipus de contractes

Objectius

- Introduir-se en el coneixement de les formes contractuals més importants.
- Qualificar un contracte.
- Saber localitzar les normes que regulen les diverses classes de contracte.
- Distingir els elements personals i objectius d'un contracte.
- Conèixer els deures i drets dels subjectes del contracte.
- Saber formalitzar un contracte.

Contingut

1. Contractes translatus: compravenda i donació
2. Contractes de transport: terrestre, marítim i aeri
3. Contracte de dipòsit
4. Arrendament: de cosa, urbans, rústics, d'obra, de serveis i d'empresa
5. Contractes de col·laboració: comissió, agència i corretatge
6. Contractes de distribució: subministrament, concessió i franquícia
7. Contractes de garantia: garanties personals i reals
8. Contractes de finançament: préstec, lísing i facturatge
9. Contractes bancaris
10. Contractes d'assegurança

1.a) Compravenda

- Contractes translatus.
- Tenen com a objectiu transmetre a la part contractant alguna cosa.
 - A títol onerós: compravenda.
 - A títol gratuït: donació.
- Concepte de compravenda (art. 1145 Cc).
 - Pel contracte de compravenda, un dels contractants s'obliga a entregar una cosa determinada; i l'altre, a pagar-ne un preu cert...
 - Contracte bilateral, onerós i consensual.
 - S'exigeix capacitat general per a contractar; hi ha prohibicions per a determinades persones (art. 1459 Cc).

1.a) Compravenda

- Compravenda civil
 - Entre no empresaris.
 - Entre un empresari i un consumidor.
- Compravenda mercantil
 - Objecte: cosa moble.
 - Intenció doble del comprador:
 - Fi de revendre (en el mateix estat o transformada).
 - Ànim de lucre.
 - La compravenda de consum no és mercantil.
 - La compra-inversió no és mercantil.

1.a) Compravenda

- Obligacions del venedor
 - Entregar la cosa (immoble: atorgar l'escriptura pública)
 - Quan: segons el contracte o en les 24 hores següents.
 - On: posada a la disposició al lloc convingut o a l'establiment del venedor.
 - Transmissió del risc de pèrdua
 - Ports deguts: des que ix de l'establiment del venedor, el risc passa al comprador.
 - Ports pagats: fins que arriba a l'establiment del comprador, el risc és del venedor.
 - Sanejament
 - El venedor ha de garantir al comprador que la cosa venuda està lliure de càrregues i no té defectes (evicció) ni vicis ocults (30 dies per a reclamacions).

1.a) Compravenda

- Obligacions del comprador
 - Pagar el preu de la cosa comprada
 - En lloc i temps convinguts. Excepte pacte, simultàniament al lliurament.
 - Rebre la cosa comprada
 - Només pot negar-s'hi si hi ha defectes de quantitat o qualitat o si el venedor vol entregar-la passat el termini de lliurament. Si s'hi nega fora d'aquests casos, el venedor pot rescindir el contracte o dipositar judicialment la cosa venuda.

1.a) Compravenda

- Compravenda internacional
 - Regulada pel Conveni de Viena de 1980
 - Es caracteritza per l'ús d'INCOTERMS
 - Regles fixades per la Cambra de Comerç Internacional de París, per a interpretar els termes comercials emprats en les compravendes internacionals. Determinen la manera i el moment de la posada a la disposició de la mercaderia pel venedor al comprador.
 - INCOTERMS, exemples:
 - DAF *delivered at frontier* (lliurat a la frontera); DES: *delivered exship* (lliurat al vaixell); CIF: *cost, insurance and freight* (cost, assegurança i noli); E: *exworks* (a la fàbrica); etc.

1.a) Compravenda

- Compravenda a terminis

- El pagament del preu i el lliurament de la cosa no es produeixen de manera simultània i, a més, l'import del preu es fracciona.
- El comprador pot desistir del contracte durant els 7 dies següents al lliurament de la cosa objecte del contracte (exclusió d'aquest dret només en els contractes de compra de vehicles).
- La publicitat ha d'indicar el preu de la cosa al comptat i el preu a terminis.
- El contracte ha de constar per escrit i es pot inscriure al Registre de Béns Mobles.
- Clàusula habitual: reserva de domini. A fi de garantir-se el venedor el cobrament del preu a terminis, la propietat no s'adquireix fins a l'últim pagament.

1.b) Donació

- Concepte
 - Acte de liberalitat pel qual una persona disposa gratuïtament d'una cosa en favor d'una altra que l'accepta.
 - Donant: transmet voluntàriament sense rebre res a canvi (cal plena capacitat d'obrar).
 - Donatari: accepta una cosa o més d'una: qualsevol persona que no estiga incapacitada legalment.
- Límits
 - Se n'exceptuen els béns necessaris per a mantenir el nivell de vida.
 - La donació no pot perjudicar la llegítima dels hereus forçosos.
 - És fraudulenta si té l'única finalitat de no satisfer deutes anteriors.
- És irrevocable, llevat que hi haja algunes circumstàncies excepcionals.

2. Contractes de transport: terrestre, marítim i aeri

- Concepte

- Pel contracte de transport, una persona (portador) s'obliga a canvi d'un preu a traslladar coses o persones d'un lloc a l'altre.
- Contracte bilateral, típic, onerós, consensual i no formal.
- Es perfecciona pel mer consentiment: en la pràctica, s'atorga un document transmissible amb efectes probatoris: la carta de port.

- Classes

- Civil i mercantil; terrestre per carretera o ferrocarril, marítim, fluvial i aeri; de persones o coses; nacional o internacional.

2. Contractes de transport: terrestre, marítim i aeri

- Regulació

- Contracte de transport terrestre (carretera o ferrocarril): Llei 15/2009 del contracte de transport terrestre de mercaderies (LCTM).
- Contracte de transport marítim: Llei 14/2014, de 24 de juliol, de navegació marítima.
- Contracte de transport aeri: Llei 48/1960 de navegació aèria.

2. Contractes de transport: terrestre, marítim i aeri

- Contracte de transport terrestre de mercaderies
 - És aquell pel qual el portador s'obliga davant del carregador, a canvi d'un preu, a traslladar mercaderies d'un lloc a l'altre i posar-les a la disposició de la persona designada en el contracte.
 - Es regeix pels tractats internacionals, les normes de la UE i les disposicions de l'LCTM. Subsidiàriament, s'hi apliquen les normes relatives a la contractació mercantil.

2. Contractes de transport: terrestre, marítim i aeri

- Elements del contracte de transport.
- Portador: empresari que s'obliga a fer el transport de la mercaderia (diferent del comissionista).
 - Obligacions: transportar la mercaderia en l'estat en què la rep fins al punt de destinació, custodiar-la i respondre de la pèrdua o deterioració.
 - Dret a cobrar el preu i les despeses del transport.
 - Privilegi del portador: facultat de dipositar judicialment la mercaderia quan el consignatari estiga absent o no vulga pagar.
- Carregador o remitent: contracta el portador.
 - S'obliga a lliurar la mercaderia i pagar-ne el preu pactat.
- Destinatari: és a qui s'ha d'entregar la mercaderia.
 - És el titular legítim de la carta de port (nominativa, a l'ordre, al portador).
 - Pot coincidir amb el carregador.
- Agències de transport: intermediari, però contractualment actuen com un portador.

2. Contractes de transport: terrestre, marítim i aeri

- Característiques del contracte de transport terrestre
 - El portador ha d'usar un vehicle que siga adequat al tipus i les circumstàncies del transport que haja de fer.
 - Si no hi ha pacte, el carregador ha d'abonar el preu i les despeses del transport una vegada complida l'obligació de transportar i posar la mercaderia a la disposició del destinatari.
 - Si, arribada la mercaderia a la destinació, l'obligat no paga el preu i les despeses convingudes, el portador pot negar-se a lliurar la mercaderia llevat que li'n garantisquen el pagament mitjançant caució suficient.
 - El carregador té dret a disposar de la mercaderia i ordenar al portador que ature el transport, que torne la mercaderia o que la lliure en un lloc o a un destinatari diferent dels indicats.
 - En el transport per carretera pot pactar-se un increment del preu inicial quan el preu del gasoil haja augmentat entre el dia de subscripció del contracte i el moment de transportar la mercaderia.

2. Contractes de transport: terrestre, marítim i aeri

- Contracte de transport marítim (art. 203 i seg. Llei navegació marítima)
 - Contracte de noliejament (*fletamento*): el portador s'obliga, a canvi del pagament d'un noli, a transportar per mar mercaderies i lliurar-les al destinatari al port o al lloc de destinació.
 - Portador (navilier): s'obliga a embarcar la càrrega i desembarcar-la al port de destinació.
 - Noliejador: s'obliga a presentar la mercaderia per a embarcar-la i pagar el noli corresponent.
 - Coneixement d'embarcament.
 - Document que es lliura en embarcar la mercaderia que facilita la transmissió de la mercaderia.
 - Es pot expedir en paper o en format electrònic.

2. Contractes de transport: terrestre, marítim i aeri

- Contracte de transport de mercaderies aeri.
- Contracte consensual que es perfecciona amb el lliurament de la mercaderia.
 - És obligatori expedir una carta de port i un rebut de càrrega. Però l'omissió d'aquests documents no afecta la validesa de les relacions entre les parts.
- Elements personals
 - Transportista, també denominat operador o portador.
 - L'expedidor, també anomenat remitent o carregador.
 - Destinatari, persona legitimada per a rebre la càrrega i que pot coincidir amb el remitent: pot actuar mitjançant consignatari (agència de transport).

3. Contracte de dipòsit

- Regulació: art. 1758 i seg. Cc; 303 i seg. Ccom.
- Concepte
 - El dipòsit es constitueix des que es rep la cosa aliena amb l'obligació de guardar-la i de restituir-la.
 - És un contracte gratuït, llevat de pacte en contrari.
 - Només poden ser objecte de dipòsit les coses mobles.
- Classes: judicial o extrajudicial; necessari o voluntari.
- Elements personals
 - Dipositari: està obligat a guardar la cosa, restituir-la quan li siga demanada i respondre quant a la guarda i la pèrdua de la cosa.
 - Dipositant: està obligat a reemborsar al dipositari les despeses que haja tingut per a la conservació de la cosa; pot retenir-la en penyora fins al pagament complet d'allò que li deguen.

3. Contracte de dipòsit

- Dipòsit mercantil: requisits
 - 1r: que el dipositari, almenys, siga comerciant.
 - 2n: que les coses dipositades siguen objecte de comerç.
 - 3r: que el dipòsit constituïska per si una operació mercantil o que es faça com a causa o a conseqüència d'operacions mercantils.
- Retribució del dipòsit mercantil
 - El dipositari té dret a exigir retribució pel dipòsit, llevat de pacte exprés en contrari.
 - Si les parts no han fixat l'import de la retribució, es fixa segons els usos de la plaça en què el dipòsit s'haja constituït.

4. Arrendament: de cosa, urbans, rústics, d'empresa, d'obra i de servei

- Arrendament: contracte d'ús i gaudi
 - Una part atorga l'ús, el gaudi o la utilitat d'una cosa per un temps determinat, sense transmetre'n el domini, o s'obliga a executar una obra o prestar un servei.
 - L'altra part s'obliga a pagar un preu cert per l'ús o gaudi, per l'obra executada o pel servei prestat.
- Classes d'arrendament
 - De cosa: béns corporals o incorporals que no estiguen fora del comerç.
 - D'obra: activitats destinades a fer una determinada obra.
 - De serveis: qualsevol prestació lícita que pugui fer una persona.

4.a) Contracte d'arrendament de cosa

- Concepte (art. 1543 Cc)
 - Una part s'obliga a donar a l'altra el gaudi o l'ús d'una cosa per un temps determinat i a un preu cert.
 - Contracte consensual, bilateral, onerós i commutatiu.
- Contingut del contracte
 - Objecte: coses que no estiguen fora del comerç i que no es consumisquen per l'ús.
 - Preu: llibertat contractual; ha de ser cert.
 - Forma: llibertat de forma (verbal, document privat o públic).
 - Obligacions de l'arrendador: mantenir l'arrendatari en el gaudi pacífic (lliurar la cosa, fer-hi les reparacions necessàries, etc.).
 - Obligacions de l'arrendatari: pagar-ne la renda, destinar la cosa a l'ús pactat, responsabilitat per deterioració o pèrdua.

4.b) Arrendaments urbans

- Regulació
 - Llei 29/1994 de, 24 de novembre, d'arrendaments urbans (LAU).
- Classes
 - Arrendament urbà d'habitatge
 - Necessitat bàsica: règim detallat i normes imperatives quant a durada i revisió de la renda.
 - Arrendament urbà per a un ús diferent de l'habitatge
 - La regulació es basa en l'autonomia de la voluntat.
 - Usos: especialment, arrendaments acordats per temporada i els acordats per a exercir una activitat industrial, comercial, artesanal, professional, recreativa, assistencial, cultural o docent, qualsevol que siguin les persones que els facen.

4.b) Arrendaments urbans

- Extinció de l'arrendament urbà.
- A instàncies de l'arrendador.
 - Manca de pagament de la renda i de quantitats assimilades.
 - Subarrendament de manera diferent de l'autoritzat legalment.
 - Cessió de l'habitatge o traspàs del local de negoci realitzat d'una manera diferent de l'establida legalment.
 - Transformació de l'habitatge en lloc de negoci i viceversa.
 - Altres causes de resolució: impossibilitat d'ús (expropiació, ruïna, etc.), falta de requisits per a pròrroga, etc.
- A instàncies de l'arrendatari.
 - Quan no puga usar l'habitatge o el local de negoci per pertorbacions en la possessió quan l'arrendador no faça les obres necessàries per a la conservació de l'objecte arrendat.

4.b) Arrendaments rústics

- Règim: Llei d'arrendaments rústics, 49/2003, de 26 de novembre.

Classes

Arrendament rústic.

Se cedeix temporalment una finca per a l'aprofitament agrícola, ramader o forestal a canvi d'una renda.

L'arrendatari té dret a determinar el tipus de cultiu i és nul·la qualsevol restricció sobre el cultiu o la destinació dels productes.

Arrendament d'explotació.

Té per objecte el conjunt dels elements de l'explotació agrària.

L'arrendatari assumeix l'obligació de conservar la unitat orgànica de l'explotació en la totalitat dels elements que la integren.

Forma: ha de constar per escrit.

Durada: un mínim de 5 anys.

4.c) Arrendament d'empresa

- L'empresa com a objecte de negocis jurídics
 - L'empresa pot ser objecte de negocis com un tot unitari: p. e., aportació a capital social (art. 66 LSC).
 - Els supòsits més habituals de transmissió són la successió *mortis causa*, la venda, la hipoteca i la cessió en arrendament.
- No hi ha regulació específica de l'arrendament d'empresa.
 - L'arrendament es refereix a l'empresa en conjunt, no a elements aïllats, i permet l'exploració immediatament.
 - S'hi aplica la legislació vigent sobre arrendaments per a ús diferent del d'habitatge, entre els quals hi ha l'industrial i el comercial (art. 3 i títol III LAU).

4.d) Arrendament d'obra

- Concepte (art. 1544 c)
 - Contracte pel qual una part s'obliga a executar una obra i l'altra a pagar-ne un preu cert.
 - Contracte consensual, onerós, commutatiu i típic.
 - Regulació: art. 1588 a 1600 Cc.
 - Finalitat: obtenir un resultat concret (obra).
- Elements personals
 - Propietari o comitent: creditor del resultat.
 - Contractista: obligat a la construcció de l'obra.
- Forma: llibertat de forma

4.d) Arrendament d'obra

- Contingut essencial
 - Obligació de resultat que competeix al contractista (qui, a més, ha de garantir-ne el resultat).
- Prestacions del contracte d'obra
 - Confecció d'un vestit, construcció d'un edifici, reparació d'un cotxe, etc. La construcció d'immobles n'és l'objecte característic.
- Elements
 - L'obra: ha d'estar determinada inicialment.
 - El preu pot pactar-se:
 - A un preu alçat.
 - Per unitats d'obra: el contractista pot exigir que li vagen pagant segons les parts que el comitent vaja rebent.

4.e) Arrendament de serveis

- Concepte (art. 1544 Cc)
 - Contracte pel qual una de les parts s'obliga a prestar un servei a l'altra per un preu cert.
 - Contracte consensual i onerós.
 - Prestacions: activitat manual o intel·lectual (inclou professions liberals); no es persegueix un resultat, sinó posar els mitjans idonis per a realitzar l'activitat encomanada.
- Elements personals
 - Contractant.
 - Prestatari del servei.
- Forma: llibertat de forma

4.e) Arrendament de serveis

- Durada
 - Sense temps fix. Per un cert temps o per a una obra determinada.
- Obligacions del contractista: pagar el preu del servei.
 - La remuneració del prestatari del servei pot fixar-se inicialment.
 - Si no es fixa inicialment o hi ha discrepàncies, s'hi poden aplicar els preus mínims que fixen els col·legis professionals.
- Obligacions del prestatari del servei
 - Prestar el servei adequadament.
 - La seua responsabilitat es mesura en relació amb les regles de la ciència, l'art o la professió que exerceix.
 - No és obligació del prestatari que el resultat siga conforme a l'interès del contractista, perquè no es persegueix un resultat final, sinó posar els mitjans adequats per a realitzar l'activitat.

5. Contractes de col·laboració: comissió, agència i corretatge

- Els contractes de col·laboració formen part dels contractes de col·laboració entre empresaris.
- Es basen en la confiança recíproca entre ells.
- Els més importants són:
 - El contracte de comissió
 - El contracte d'agència
 - El contracte de corretatge

5.a) Contracte de comissió mercantil

- És el contracte de col·laboració bàsic, de més tradició i amb una regulació més detallada (art. 244 a 280 Ccom).
- Concepte
 - Contracte pel qual un empresari (comitent o mandant) encarrega a un altre (comissionista o mandatari), que realitzi un determinat acte o contracte mercantil, per compte d'aquell, en nom propi o en el del comitent (p. e., li encarrega que vengui una determinada mercaderia).
- Formes d'actuació del comissionista
 - En nom propi: no ha de declarar qui és el comitent i s'obliga com si el negoci fora seu.
 - En nom del comitent: ha de manifestar-ho (per escrit si aquesta és la forma del contracte) i la responsabilitat és del comitent (llevat que ho negue i el comissionista no pugui provar l'existència de la comissió).

5.a) Contracte de comissió mercantil

- Contingut del contracte
 - Contracte consensual.
 - Pot tenir per objecte la realització per compte d'altri de qualsevol operació o acte de comerç (se sol usar per a la compravenda i el transport).
- Obligació bàsica del comissionista
 - Està obligat al compliment de l'encàrrec. Només n'està exempt en el cas que exigisca provisió de fons i el comitent no l'haja posada a la seua disposició.
- Obligació bàsica del comitent
 - S'obliga a pagar la comissió pactada a més de les despeses i bestretes.
 - Si no hi ha pacte, la comissió és la que corresponga segon l'ús i la pràctica mercantil de la plaça on es compleix la comissió.

5.a) Contracte de comissió mercantil

- Règim jurídic.
- La comissió és indelegable sense autorització del comitent.
- El comissionista ha de respectar les instruccions del comitent i li ha de consultar els aspectes de l'operació no previstos.
- S'obliga a tenir cura del negoci com si fora propi i a no excedir-se en els límits del mandat o encàrrec.
- Es prohibeix l'*autoentrada* del comissionista, que consisteix que aquest es queda allò que era objecte de l'encàrrec.
- Té el deure d'informar el comitent sobre l'operació.
- El comissionista no respon, excepte pacte en contrari, de la bona fi de l'operació, però ha de retre comptes de la gestió.
- En principi, la comissió no dona dret a cap indemnització a favor del comissionista quan s'extingeix.

5.b) Contracte d'agència

- Règim jurídic
 - Està regulat en la Llei 12/1992, de 27 de maig. Les seues normes són imperatives, supletòries als agents d'assegurances i no s'apliquen a les agències de valors i borsa.
- Definició
 - Una persona natural o jurídica (agent) s'obliga davant d'una altra, de manera continuada o estable i a canvi d'una remuneració, a promoure actes o operacions de comerç per compte d'altri, com a intermediari independent.

5.b) Contracte d'agència

- Característiques del contracte d'agència
 - Relació duradora o estable (a diferència de la comissió i el corretatge).
 - L'agent és un empresari independent (a diferència de la relació laboral del representant de comerç).
 - L'agent no assumeix el risc de les operacions que promou (a diferència dels contractes de concessió i de franquícia).
 - És un contracte onerós o retribuït. L'activitat de l'agent és remunerada.

5.b) Contracte d'agència

- Obligacions de l'agent
 - Promoure o concloure operacions encomanades, de forma lleial, vetlant pels interessos de l'empresari per compte del qual actua.
 - Prohibició de competència, llevat que estiga autoritzat en el contracte. Extensible al final del contracte (< 2 anys).
- Obligacions de l'empresari principal
 - Facilitar l'activitat a l'agent: mostraris, catàlegs, tarifes, etc.
 - Pagament de la remuneració pactada, normalment mitjançant comissió per les operacions proposades per l'agent i concloses o que hagueren de ser concloses per l'empresari principal, sempre que s'executen.

5.b) Contracte d'agència

- Indemnització a favor de l'agent
- Requisits
 - Llevat que el contracte s'haja extingit per incompliment de l'agent.
 - Només si l'agent ha aconseguit nous clients o ha incrementat les operacions de la clientela preexistent.
 - Si l'actuació de l'agent continua produint avantatges a l'empresari.
- Import
 - La indemnització per clientela: igual a la mitjana anual de comissions dels últims cinc anys (o, si el contracte ha durat menys temps, per aquest temps).
 - La indemnització per danys i perjudicis: per les despeses efectuades per l'activitat d'agència si no s'han amortitzat durant la vigència del contracte.

5.c) Contracte de mediació o corretatge

- Concepte

- És el contracte pel qual una persona s'obliga a abonar a una altra (mediador o corredor) una remuneració pel fet d'indicar-li l'oportunitat de concloure un negoci amb un tercer i servir-li d'intermediari per a la conclusió d'aquest negoci.
- La remuneració (comissió) depèn del fet que es concloua finalment el negoci.
 - Exemple: agents de la propietat immobiliària

- Diferències amb els altres contractes

- Respecte del de comissió: el corredor posa en relació les parts d'un contracte, no contracta en nom de cap de les parts.
- Respecte del d'agència: la relació és esporàdica i el corredor no defensa els interessos de cap de les parts.

6. Contractes de distribució: subministrament, concessió i franquícia

- Els contractes de distribució
 - La finalitat és fer arribar els productes o serveis al consumidor final, optimitzant la cadena de distribució i obtenint com a avantatge una reducció dels costos comercials. Els més importants són els de subministrament, concessió i franquícia.
- Problemes que susciten amb el dret de la competència
 - Poden contenir clàusules contràries a la lliure competència perquè comporten barreres d'entrada a altres competidors o limiten el marge d'actuació del distribuïdor, encara que poden beneficiar el consumidor (p. e., prohibir la venda fora de la xarxa de distribució *oficial*).
 - Els reglaments d'exempció per categories permeten aquesta mena de pràctiques: s'autoritzen determinats acords de distribució exclusiva, compra exclusiva i distribució d'automòbils.

6.a) Contracte de subministrament

- Naturalesa
 - És una compravenda especial: l'especialitat d'aquest contracte deriva de la seua naturalesa i de la continuïtat en el lliurament de les coses venudes.
- Característiques
 - És un contracte de durada, destinat a satisfer necessitats periòdiques del subministrat.
 - El venedor s'obliga a fer una sèrie de prestacions periòdiques determinades o indeterminades al llarg del temps.
 - El comprador s'obliga al pagament de forma unitària (per la suma de les prestacions) o per cada prestació periòdica.

6.b) Contracte de concessió

- Concepte

- Un empresari (concessionari) es compromet a adquirir d'un altre (concedent) productes (d'una marca) per a revendre'ls (en una zona en règim d'exclusiva) i prestar als compradors d'aquests productes una determinada assistència postvenda.
- És un contracte atípic i *sui generis*.

- Elements personals

- Concedent
- Concessionari

6.b) Contracte de concessió

- Característiques

- El concessionari actua en nom i per compte propi, sota el seu risc.
- El concessionari forma part de la xarxa de distribució de productes del concedent.
- La clàusula d'exclusiva pot afectar el principi de lliure competència.
- Facilita la distribució de productes i assegura la continuïtat de proveïment i el servei postvenda.
- El concedent té una certa facultat de control sobre el concessionari a fi d'assegurar-se el prestigi de la seua marca.

6.b) Contracte de concessió

- Obligacions del concedent
 - Subministrar els productes al concessionari.
 - Si hi ha exclusiva: prohibició de competència.
 - Prestar la garantia dels productes.
- Obligacions del concessionari
 - Comprar un determinat estoc de productes.
 - Si hi ha exclusiva: prohibició de competència.
 - Pot revendre al preu que estime oportú (preu de venda recomanat).

6.c) Contracte de franquícia

- Concepte

- Un empresari (franquiciador) transmet a un altre (franquiciat) uns determinats coneixements tècnics o comercials (*know-how*), perquè els aplique al seu negoci (en una zona en règim d'exclusiva) i l'autoritza a usar els seus signes distintius (la marca del producte), sota control del franquiciador i a canvi del pagament d'un cànon.

- Naturalesa

- El franquiciat actua en nom i per compte propi, sota el seu risc, encara que la *imatge* del seu negoci és comuna per a tots els franquiciats de la mateixa marca.

6.c) Contracte de franquícia

- Obligacions del franquiciador
 - Subministrar els productes i l'assistència tècnica continuada al franquiciat.
 - Autoritzar el franquiciat a usar la seua marca.
 - Si hi ha exclusiva: prohibició de competència.
- Obligacions del franquiciat
 - Comprar un determinat estoc de productes i adquirir del franquiciador allò que cal per a muntar el negoci.
 - Pagar el cànon de la franquícia: d'entrada, de publicitat i per vendes.
 - Si hi ha exclusiva: prohibició de competència.

TEMA 10

Tipus de contractes

Objectius

- Introduir-se en el coneixement de les formes contractuals més importants.
- Saber localitzar les normes que regulen les diverses classes de contractes.
- Distingir els elements personals i objectius.
- Conèixer els deures i drets dels subjectes del contracte.
- Saber analitzar un supòsit i formalitzar un contracte.

Contingut

1. Contractes translatus: compravenda i donació
2. Contractes de transport: terrestre, marítim i aeri
3. Contracte de dipòsit
4. Arrendament: de cosa, urbans, rústics, d'obra, de serveis i d'empresa
5. Contractes de col·laboració: comissió, agència i corretatge
6. Contractes de distribució: subministrament, concessió i franquícia
7. Contractes de garantia: garanties personals i reals
8. Contractes de finançament: préstec, lísing i facturatge
9. Contractes bancaris
10. Contractes d'assegurança

7. Contractes de garantia: garanties personals i reals

- Finalitat: assegurar el compliment d'un dret de crèdit.
- Classes de garanties
 - Personals: les més habituals són la fiança i l'aval.
 - Les garanties personals concedeixen al creditor un dret personal que pot dirigir-se contra el patrimoni d'un tercer diferent del deutor.
 - Reals: les més habituals són la penyora i la hipoteca.
 - Pot ocórrer que el deutor, en el moment en què li la reclamen, no tinga béns suficients. A fi d'evitar aquesta situació, la llei pot imposar o les persones pactar que un determinat bé responga del deute (amb caràcter preferent enfront de la resta de creditors) encara que el bé (ja) no siga titularitat del deutor.

7.a) Contracte de fiança

- Concepte

- Per la fiança, una persona (fiador) s'obliga a pagar o complir per un tercer, en el cas de no fer-ho aquest.
- Pot ser gratuïta o retribuïda.
- La fiança és una obligació accessòria que requereix una obligació principal i que, a més, siga vàlida.
- Elements personals: creditor, deutor i fiador.

- Forma

- No s'exigeix la forma escrita; però el fiador ha d'haver-se obligat expressament perquè la fiança es constituïska.

- Benefici d'excussió

- El fiador pot oposar-se al pagament mentre no s'acredite la insolvència total o parcial del deutor.

7.b) Aval bancari

- Concepte
 - El banc (avalista) s'obliga, a canvi d'una comissió, a garantir que el client (avalat) complirà les obligacions que li impose un contracte o, en general, qualsevol operació o negoci jurídic (multa, sanció, arrendament, mesura cautelar judicial...).
 - Si el client incompleix l'obligació garantida, el tercer pot reclamar-la al banc.
- S'inscriuen en un registre del Banc d'Espanya (CIRBE).

8. Contractes de finançament

8.a) El préstec

- Concepte de préstec
 - Contracte pel qual una persona (prestadora) entrega diners a una altra (prestatari) que s'obliga a tornar-los segons les condicions pactades.
- Característiques
 - Caràcter consensual i bilateral: naixen obligacions per a les dues parts.
- Obligacions del prestatari
 - Pagar els interessos del préstec convinguts.
 - Tornar la quantitat prestada en diverses vegades (quotes periòdiques) o en una sola vegada (moment convingut).
- Obligacions del prestador
 - Entregar al client la quantia pactada en el moment convingut.

8.a) El préstec

- Forma del préstec
 - S'instrumenta en una pòlissa intervinguda per notari, el qual dona fe del saldo pendent de pagament en cas d'un eventual incompliment, cosa que facilita la reclamació judicial a través del procés d'execució.
- Classes de préstec
 - Sense garantia.
 - Amb garantia personal (aval o fiança) o real (hipoteca o penyora).
- En cas d'incompliment del prestatari
 - El prestador pot donar per vençuda tota la quantitat pendent de restituir (encara que el prestatari pot evitar el procés judicial posant-se al dia en el pagament).
 - L'impagament dels interessos vençuts no produeix nous interessos, llevat que s'haja pactat expressament.

8.b) Lísing

- Concepte

- Contracte que té per objecte la cessió de l'ús de mobles o immobles, adquirits amb aquesta finalitat, a canvi d'una contraprestació consistent en l'abonament periòdic de quotes.
- Té la funció de proporcionar a l'empresari béns de producció en règim d'arrendament financer, sense necessitat d'adquirir-los.
- En les quotes cal diferenciar el valor de recuperació de l'import del bé, exclòs el valor de l'opció de compra, i la càrrega financera.

- Classes de lísing financer

- Lísing d'equip.
- Lísing immobiliari.

8.c) Facturatge

- Concepte
 - Contracte pel qual una persona (factor) s'obliga, a canvi d'una comissió o preu, a reclamar crèdits que a aquest efecte li cedeix l'altre contractant anticipant el seu import amb deducció dels interessos pactats, així com a portar la comptabilitat de les vendes.
 - Objecte: gestió de cobrament dels crèdits.
- Funció
 - L'empresari obté liquiditat anticipada, disminueix riscos i transforma costos fixos en variables. És un sistema de finançament.
- Característiques
 - Només pot ser subscrit per entitats qualificades i autoritzades com a *societats de facturatge*.

8.c) Facturatge

- Obligacions del client
 - Cedir al factor amb caràcter exclusiu els seus crèdits per vendes.
 - Pagar la comissió o remuneració pactada, que consisteix en un percentatge sobre el valor nominal dels crèdits cedits.
 - Informar el factor de les condicions de cada deutor.
- Obligacions de l'entitat de facturatge
 - Prestació d'un servei de gestió i cobrament dels crèdits cedits.
 - Investigació de la solvència dels compradors.
 - Gestió del compte corrent de les operacions amb el client.

9. Contractes bancaris

- Concepte de contracte bancari
 - Acord de voluntats tendent a crear, modificar, regular o extingir una relació jurídica bancària (activitat creditícia indirecta).
 - L'activitat creditícia indirecta consisteix en el fet que el banc capta fons del públic per a usar-los per compte propi en la concessió de crèdits.
 - Una operació de crèdit consisteix en l'ajornament del compliment d'una obligació dinerària.
- Característiques
 - Llibertat de fixació d'interessos i comissions.
 - Contractes en massa.
 - Contingut mínim i obligatori establert per normes (lleis, reglaments, ordres i resolucions).

9.a) Contracte de compte corrent

- Característiques
 - L'obertura d'un compte serveix de suport a les altres operacions entre les parts (domiciliació de quotes de préstec, abonament d'interessos, etc.).
- Contingut
 - La part essencial del contracte és el *servei de caixa* al qual es veu obligat el banc: consisteix que aquest executarà les ordres d'abonaments i càrrecs en el compte rebudes del client, a canvi d'una comissió.
 - El banc s'obliga també a informar periòdicament el client de l'estat del compte.
- Els titulars del compte poden ser més d'una persona
 - Indistint: disponibilitat solidària.
 - Conjunt: disponibilitat mancomunada.

9.b) Contracte de targeta de crèdit

- Concepte
 - Instrument de pagament i document *de legitimació* subministrat per l'entitat emissora (p. e., VISA) que permet l'ajornament de les operacions realitzades pel client en els establiments adherits.
- Contingut complex (ofereix multitud de serveis)
 - Estableix obligacions entre l'emissora i el client: ajornament del pagament, deure de custòdia i comunicació de pèrdua o sostracció.
 - I també entre l'emissora i els establiments: comprovació de signatura, fonamentalment.
- Diferent de la targeta de dèbit
 - A diferència de l'anterior, no concedeix crèdit al titular.

9.c) Dipòsit de diners

- Característiques

- Operació *passiva*.
- El banc rep una suma de diners del client, de la qual pot disposar a canvi de l'abonament d'interessos pactats al client i que el banc ha de custodiar i restituir en la forma pactada.

- Classes

- Dipòsit a la vista: el client pot sol·licitar la devolució immediata de tot o una part del dipòsit en qualsevol moment.
- Dipòsits a termini fix: el client no pot sol·licitar-ne la devolució fins que no transcorregui el termini pactat. L'interès és més alt que en el cas anterior. Si es cancel·la anticipadament, es perd l'interès pactat.

9.d) Obertura de crèdit

- Concepte

- El banc (acreditant), a canvi d'una comissió, es compromet, dins dels límits de quantitat i temps pactats, a concedir crèdit al client (acreditat), fent-li lliuraments d'efectiu o permetent-li efectuar operacions que li permeten obtenir efectiu (xecs) o generen un deure ajornat de pagament (lletres de canvi o pagarés).
- No és un contracte de préstec, perquè no s'entrega una quantitat determinada que el client ha de retornar, sinó que el banc li concedeix disponibilitat (abstracta) d'una suma de diners. El client en disposa, fins al límit pactat, i el reposa al seu criteri, amb un màxim temporal pactat.

9.d) Obertura de crèdit

- Forma
 - S'instrumenta en una pòlissa intervinguda per notari, que dona fe del saldo pendent de pagament en cas d'incompliment, cosa que facilitarà la reclamació judicial a través del procés d'execució.
- Efectes del contracte d'obertura de crèdit
 - En la fase de disponibilitat abstracta, el banc s'obliga a concedir crèdit, a permetre que el client dispose de fons fins al límit pactat (aquest ha de pagar una comissió per l'import del crèdit, sense tenir en compte si ha disposat o no de la suma o només d'una part).
 - En la fase de disposició concreta, a mesura que el client reclame la realització de les operacions, el banc les atén i el client ha de reintegrar l'import del qual ha disposat, juntament amb els interessos segons la quantia i el temps transcorregut fins a la devolució.

9.e) Descompte bancari

- Concepte

- El banc (descomptant) s'obliga a anticipar al client (descomptatari) l'import d'un crèdit dinerari i de venciment ajornat que aquest té contra un tercer, a canvi d'un interès que s'obté de la quantitat anticipada i de la transmissió a favor del banc del crèdit esmentat. I el client assumeix la promesa subsidiària de restitució si el tercer no paga al banc al venciment.
- És un contracte consensual i bilateral, amb obligacions per a les dues parts.
- El més habitual és el contracte de descompte canviari, basat en lletres de canvi o pagarés, però es poden descomptar altres crèdits.

9.e) Descompte bancari

- Obligacions del client
 - Transmetre al banc el crèdit contra un tercer.
 - Pagar els interessos per la bestreta.
 - Restituir al banc l'import del crèdit, més les despeses generades per l'impagament si, arribat el venciment, el tercer no hi fa front.
- Obligacions del banc
 - Anticipar la suma continguda en el crèdit.
 - No reclamar la bestreta fins al venciment del crèdit descomptat.
 - Deure de diligència: no *perjudicar* el document que és suport d'aquest, i tornar-lo al client (per l'obligació de restitució que pesa sobre aquest) a fi que pugui exercir les accions legals contra el tercer.

10. Contracte d'assegurança

- Regulació
 - Llei 50/1980, de 8 d'octubre, de contracte d'assegurança.
- Concepte
 - Pel contracte d'assegurança, una part (assegurador) s'obliga, a canvi d'una prima, a indemnitzar l'altra part (assegurat), dins dels límits pactats, pels danys rebuts en el cas que es produísca el succés previst.
 - És un contracte consensual, bilateral, onerós, de durada i aleatori.
- Finalitat
 - Cobertura de riscos sobre persones, coses o drets per la possibilitat que determinats successos els perjudiquen.

10. Contracte d'assegurança

- Elements personals del contracte d'assegurança
 - Assegurador: és l'obligat a indemnitzar quan es produeix el risc cobert (companyia d'assegurances).
 - Prenedor: és la persona que contracta l'assegurança i s'obliga al pagament de la prima.
 - Assegurat: és titular de l'interès assegurat. La persona sobre la qual recau el risc (pot ser també prenedor).
 - Beneficiari: és la persona titular del dret de rebre la indemnització pactada.
 - Mediador: es dedica professionalment a la promoció de contractes d'assegurança. Són els agents exclusius (vinculats a una companyia d'assegurances), els agents vinculats (quan hi ha més d'una companyia) i els corredors (han de ser independents de les asseguradores).

10. Contracte d'assegurança

- Elements objectius del contracte d'assegurança
 - Interès assegurat: en l'assegurança de danys és la relació entre una persona (assegurat) i una cosa, dret o patrimoni susceptible de valoració econòmica, relació que pot rebre un dany a conseqüència d'un succés assegurat.
 - Risc: possibilitat que es produísca un efecte danyós. És un element essencial: sense risc, el contracte d'assegurança és nul.
- Classes d'assegurança
 - Assegurança de danys: la quantia de la indemnització es fixa una vegada ocorregut el sinistre i en cas d'un dany efectiu.
 - Assegurança de persones: la quantia de la indemnització es determina quan se subscriu el contracte i amb independència de l'existència d'un dany efectiu i del seu import.

10. Contracte d'assegurança

- Documentació de l'assegurança
 - Pòlissa: el contracte s'ha de formalitzar per escrit en un document que ha de contenir els elements essencials del contracte.
 - Condicions generals de l'assegurança: van incloses en la pòlissa.
 - Proposta / sol·licitud.
- Obligacions de les parts
 - Assegurador
 - Pagament de la indemnització.
 - Prenedor
 - Pagament de la prima.
 - Deure de declaració del risc i els seus agreujaments.
 - Comunicació del sinistre.

TEMA 11

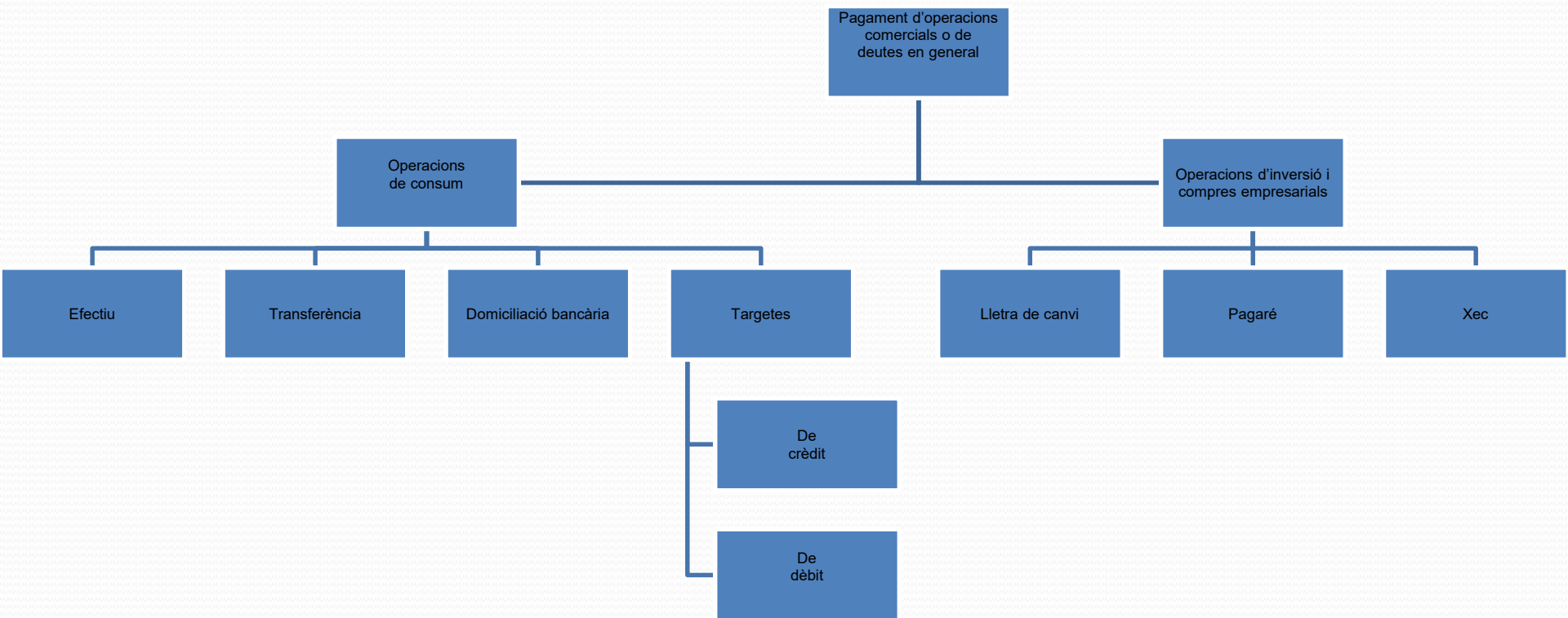
Mitjans de pagament

Objectius

- Iniciar-se en el coneixement dels mitjans de pagament.
- Poder determinar el règim jurídic dels mitjans de pagament.
- Conèixer la funció econòmica dels mitjans de pagament.
- Saber emplenar una lletra de canvi, un xec i un pagaré.
- Poder operar amb títols valor.

Contingut

1. Mitjans de pagament de les operacions comercials
2. Concepte i característiques dels títols valor
3. La lletra de canvi
 - 3.1. Concepte
 - 3.2. Elements personals
 - 3.3. Requisits essencials
 - 3.4. Acceptació
 - 3.5. La transmissió de la lletra de canvi
 - 3.6. L'aval canviari
 - 3.7. Venciment i presentació
 - 3.8. L'impagament de la lletra de canvi
4. El xec
5. El pagaré

Mitjans de pagament de les operacions comercials (I)

- En efectiu.
- A través dels mitjans de pagament regulats per la Llei 16/2009, de 16 de novembre, de serveis de pagament.
 - Exemples: transferència, enviament de diners, domiciliació en compte i altres instruments de pagament (targetes).
 - Els serveis de pagament, els presten entitats de crèdit (bancs i caixes d'estalvi) i les denominades entitats de pagament (EP), supervisades pel Banc d'Espanya.

Mitjans de pagament de les operacions comercials (II)

- La regulació dels mitjans de pagament es pot establir en un *contracte marc* signat entre l'usuari i l'entitat de pagament.
- Ha de contenir, fonamentalment, les condicions d'exercici dels mitjans de pagament, els costos i la informació suficient a l'usuari sobre els serveis prestats.

Mitjans de pagament de les operacions comercials (III)

- Instruments de pagament (targetes, per exemple): l'entitat de pagament pot bloquejar-les si sospita que s'usen fraudulentament o si hi ha risc que l'usuari no pugui afrontar el procés de liquidació quan estiga associat a una línia de crèdit.
 - L'usuari ha de comunicar-ne, “sense demores indegudes”, la sostracció o la pèrdua i només respon d'operacions no autoritzades per ell fins a 150 €.
 - L'entitat ha de facilitar-li mitjans gratuïts i disponibles en tot moment per a aquesta comunicació i abstenir-se d'atendre els pagaments una vegada comunicada la sostracció o la pèrdua o, en cas contrari, s'ha de fer càrrec de l'import de l'operació.

Mitjans de pagament de les operacions comercials (IV)

- Ordres de pagament
 - L'ordenant o l'usuari ha d'autoritzar el pagament de l'operació (normalment abans, però també després de realitzar-lo) i pot revocar aquesta autorització en els terminis pactats.
 - L'entitat de pagament només pot rebutjar l'ordre per motius justificats i basats en el contracte marc.
 - Els costos de l'operació han d'aparèixer, si n'hi ha i a càrrec de qui corresponguen, desglossats de l'import al qual ascendisca el pagament.
- Es regula la data valor dels ingressos en efectiu: el mateix dia si és consumidor i l'endemà hàbil si no ho és.
- Si l'ingrés es produeix en un compte erroni, n'és responsable l'ordenant si ha subministrat dades errònies a l'entitat, i aquesta si l'execució ha sigut defectuosa.

Concepte i característiques dels títols valor

- Funcions dels títols valor
 - Funció essencial: transmissió de tot el que tinga valor patrimonial, com el dret de crèdit.
 - Proporcionen seguretat i facilitat (rapidesa i simplicitat) a la transmissió dels drets.
 - Per a fer-ho, s'incorpora a un document el dret la circulació del qual vol facilitar-se.
 - Apareix un dret a favor del posseïdor del document, pel fet de posseir-lo (*propter rem*).
- Es defineix com el document que incorpora un dret, de manera que per a exercir i transmetre aquest dret és necessària la possessió del document.

Concepte i característiques dels títols valor

- Característiques dels títols valor
 - Legitimació per la possessió
 - És imprescindible posseir-lo per a exercir el dret incorporat, i és suficient en els títols “al portador”, però no en els títols nominatius.
 - Literalitat del dret incorporat
 - Les relacions entre el deutor i el creditor del document es regulen pel que s'expressa en aquest document, amb independència del negoci jurídic del qual va nàixer (subjacent).
 - Autonomia del dret incorporat
 - El deutor del document no pot oposar al segon i posteriors posseïdors excepcions personals que només podria oposar al primer posseïdor o creditor del document (p. e., les relatives al contracte o negoci jurídic subjacent).

Concepte i característiques dels títols valor

- Exemples de títols valor
 - Accions d'una SA (ara, quasi sempre anotacions en compte): legitimen per la possessió a l'assistència a una JG o a cobrar dividends...
 - Carta de port o coneixement d'embarcament: legitimen per la possessió la recepció de mercaderies transportades de forma segura.
 - Lletra de canvi, pagaré i xec: organitzen gran part de l'activitat econòmica.

Concepte de la lletra de canvi

- Antecedents històrics

- Naix en el segle XIII a fi d'evitar el transport de diners en metàl·lic d'un lloc a l'altre, per la inseguretat i incomoditat dels camins.
- Els diners en metàl·lic se substitueixen per un document que conté un pagaré canviari i un manament de pagament.
- Així, qui necessitava disposar de diners en una ciutat diferent de la seua, els entregava al seu banquer, que reconeixia rebre aquesta quantitat i es comprometia a pagar la suma rebuda en una altra ciutat, per si mateix, a través d'un altre banquer, a l'ordre del remitent o a la de la persona designada per aquell.

Concepte de la lletra de canvi

- Funció econòmica
 - És un mitjà eficaç per a facilitar i promoure la concessió de crèdit.
 - Atribueix al creditor un mitjà d'agressió eficaç contra el patrimoni del deutor si aquest incompleix la promesa de pagament (judici canviari).
 - És possible cobrar anticipadament l'import de la lletra de canvi mitjançant el descompte canviari.
 - És, en fi, un instrument de crèdit:
 - El venedor el concedeix al comprador.
 - El banc al venedor que descompta la lletra.
 - El banc destina al descompte el crèdit que, per mitjà dels seus dipòsits, li concedeixen els clients.

Concepte de la lletra de canvi

- Crisi i abús de la lletra de canvi
 - Gràcies al caràcter abstracte (literalitat del document) i al contracte de descompte bancari, s'usa com a instrument per a obtenir, fraudulentament, crèdit dels bancs: lletra de favor o *pilota*, que no respon a una operació comercial real.
- Regulació legal
 - Llei 19/1985, de 16 de juliol, canviària i del xec (LCX).
- Definició
 - Títol valor a l'ordre, formal, literal, abstracte i dotat d'eficàcia executiva, que incorpora una ordre o manament de pagament dirigida al lliurat, i la promesa o l'obligació autònoma de pagar al posseïdor legítim i al venciment una suma determinada de diners, i per a fer-ho vincula solidàriament tots els signants.

Concepte de la lletra de canvi

- Termes de la definició
 - És formal: si hi manca algun requisit (art. 1 LCX) no es considera lletra de canvi.
 - És literal: del seu text es desprèn suficientment el contingut del dret que incorpora.
 - És abstracta: no s'hi esmenta la causa de l'obligació dels signants (el negoci jurídic subjacent).
 - És autònoma a l'obligació incorporada: excepcions personals.
 - Incorpora una obligació de pagar una suma de diners que només és exigible el dia del venciment.
 - “Qui signa la paga”, tots els signants queden obligats solidàriament al pagament de la lletra.

Elements personals de la lletra de canvi

- Lliurador
 - Qui emet o crea la lletra. Ordena al lliurat que pague al prenedor. Si el lliurat no paga, ho ha de fer ell, perquè el lliurament de la lletra al prenedor li ha permès cancel·lar un deute entre tots dos.
- Lliurat
 - Persona a qui va dirigida l'ordre de pagament. Només se li pot exigir el pagament per la via executiva judicial si signa la lletra, i es converteix llavors en acceptant. El motiu de l'obligació de pagament és haver rebut provisió de fons del lliurador.

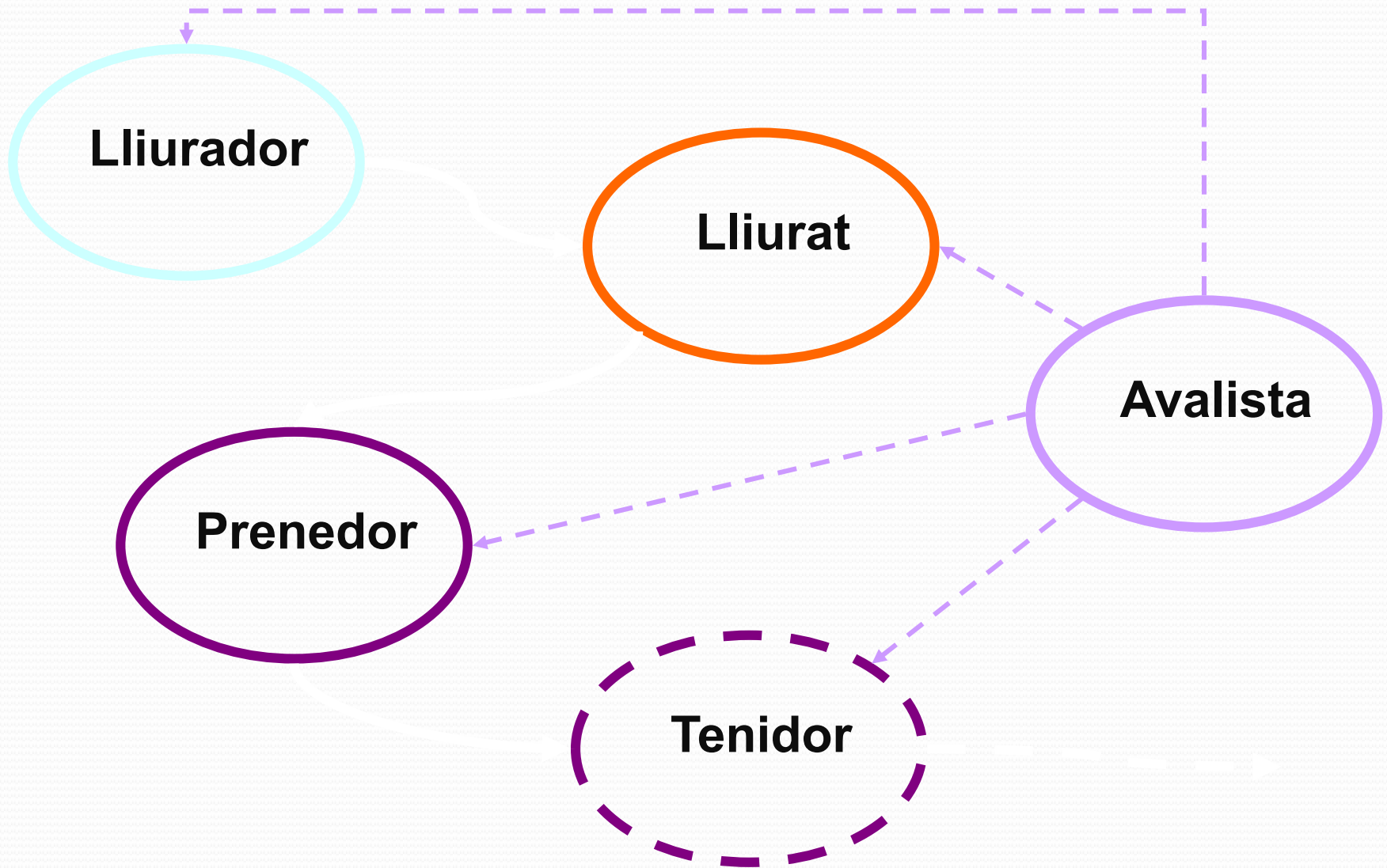
Elements personals de la lletra de canvi

- Prenedor
 - La persona que ha de cobrar.
- Endossant
 - Tenidor de la lletra (el primer és el prenedor) que la transmet a un altre (endossatari) per mitjà de l'endós. També queda obligat al pagament si el lliurat no paga, perquè a través de l'endós ha cancel·lat un deute amb l'endossatari.
- Avalista
 - Garanteix l'obligació de pagament de qualsevol dels signants de la lletra.

Elements personals de la lletra de canvi

- Confusió d'elements personals
 - Una mateixa persona es troba en dues posicions subjectives en el moment d'emissió de la lletra:
 - Lliurador = lliurat: lletra al propi càrrec
 - Lliurador = tenidor: lletra a la pròpia ordre

Elements personals de la lletra de canvi

Requisits essencials de la lletra de canvi

- És un títol formal.
 - Ha de complir uns requisits legals estrictes.
 - En cas contrari, no és lletra de canvi i no té eficàcia executiva (encara que el deute instrumentat sí que continuarà existint).
 - Si hi manca algun requisit, la mateixa llei els completa d'una altra forma.

Requisits essencials de la lletra de canvi

- La denominació de lletra de canvi. Emesa en paper timbrat segons l'import.
- El manament pur i simple de pagar una quantitat de diners. (En xifra i en lletra; i si discrepen, preval la lletra).
- El nom del lliurat (pot haver-n'hi més d'un).
- El venciment. Si no s'indica: és pagadora a la vista.
- Lloc on s'ha d'efectuar el pagament. Si no s'indica: el domicili del lliurat.
- Nom del tenidor.
- Data i lloc de lliurament de la lletra. Si no s'indiquen: els que figuren al costat del lliurador.
- Signatura del lliurador.

Requisits essencials de la lletra de canvi

- Lletra en blanc i lletra incompleta
 - Lletra en blanc: hi falten alguns requisits, però les parts han convingut que es completarà posteriorment i segons el que han acordat, abans de la presentació al cobrament (art. 12 LCX).
 - Lletra incompleta: abans de completar-la es posa en circulació sense o en contra de la voluntat del signant de la lletra. No hi ha pacte per a completar-la.
 - Depèn del requisit que falte per completar, es consideren o no vertaderes lletres.
 - El tercer que adquirisca de bona fe la lletra està protegit contra qualsevol al·legació que la lletra s'ha completat sense respectar l'acord entre els originaris creditor i deutor (*exceptio doli*).

Lugar de libramiento MONEDA IMPORTE

CLASE 14⁸

0.06 €
hasta 24.04 €

1
2

Por esta LETRA DE CAMBIO pagará usted al vencimiento expresado a la cantidad de (importe en letra)

12
5
3
Fecha de libramiento: Día Mes Año
8
VENCIMIENTO 10

15

4

1 A 0358946

Persona o entidad:
Dirección u oficina:
Población:

11

en el domicilio de pago siguiente:

CÓDIGO CUENTA CLIENTE (CCC)

Entidad Oficina DC Núm. de cuenta

ACEPTO
Fecha (Firma)

14

Cláusulas:

13

LIBRADOR:

(Firma, nombre y domicilio)

LIBRADO
Nombre:
Domicilio:
Población:
C.P.: Provincia:

6

9

RCM-FNMT

No utilizar este espacio por estar reservado para impresión magnética

NO UTILICE EL ESPACIO SUPERIOR, POR ESTAR RESERVADO PARA INSCRIPCIÓN MAGNÉTICA

Por aval de

19

A de de de

21

Nombre y domicilio del avalista

20

Páguese a

16

con domicilio en

..... a de de

18

Nombre y domicilio del endosante

17

Acceptació de la lletra de canvi

- Concepte d'acceptació
 - És la declaració canviària escrita en la lletra per la qual el lliurat s'obliga a atendre-la el dia del venciment.
 - Converteix el lliurat en obligat principal i directe al pagament de la lletra (art. 33 LCX).
 - Sense l'acceptació, la lletra és vàlida i produeix efectes sobre els altres obligats canviaris.

Acceptació de la lletra de canvi

- Característiques de l'acceptació
 - És un acte formal, perquè s'exigeix (art. 29) que el lliurat signe la lletra i que hi pose “accepte” (encara que ja ho posa en el model normalitzat). La mera signatura del lliurat en l'anvers de la lletra equival a l'acceptació.
 - És causa del naixement de l'obligació canviària del lliurat.
 - És manifestació externa de les relacions entre lliurador i lliurat (li deu diners).
 - És obligatòria en les lletres girades “a un termini des de la vista”, perquè el termini es compta des de l'acceptació.

Acceptació de la lletra de canvi

- Efectes de l'acceptació
 - Si el lliurat accepta la lletra, es converteix en l'obligat canviari principal i directe del pagament. No pot negar-se al pagament i el tenidor pot exercir l'acció directa, que no exigeix protest.
 - Si el lliurat no accepta la lletra:
 - No es converteix en obligat canviari.
 - El tenidor pot dirigir-se contra el lliurador o endossant reclamant el pagament anticipat de la lletra no acceptada (si alça protest).
 - Si no la presenta a l'acceptació i era obligatori fer-ho, perd la via de regrés contra el lliurador o els endossants.

La transmissió de la lletra de canvi: l'endós

- Concepte d'endós
 - Consisteix en la transmissió canviària de la lletra, acompanyada del lliurament d'aquesta.
 - Si en la lletra figura l'expressió “no a l'ordre” en el lloc destinat a indicar el nom del prenedor, la lletra no pot endossar-se.
 - Ha de ser per l'import total de la lletra i sense condició.

La transmissió de la lletra de canvi: l'endós

- Classes d'endós
 - Pels efectes
 - Ple: transmet la propietat de la lletra i la titularitat del crèdit.
 - Limitat: p. e., de garantia d'un crèdit.
- Per la redacció
 - Complet: s'indica el nom i les dades de l'endossatari i, també, la signatura de l'endossant.
 - En blanc: només la signatura de l'endossant, sense esmentar l'endossatari. El tenidor pot:
 - Completar-la amb les seues dades.
 - Endossar-la de forma completa o en blanc.
 - Entregar-la a un tercer sense més.

La transmissió de la lletra de canvi: l'endós

- Efectes de l'endós ple
 - Transmet la propietat de la lletra i la titularitat del crèdit canviari.
 - Legitima l'endossatari per a exigir-ne el pagament als obligats canviaris.
 - A l'endossatari no li poden oposar excepcions personals.
 - L'endossant té responsabilitat en el pagament si el lliurat o l'acceptant no la paguen, per la via de regrés.

L'aval canviari

- Garanteix el pagament de la lletra.
- És accessori perquè ha de constar-hi la signatura de l'avalat.
- L'avalat ha d'indicar-se després de l'expressió “per aval de....”. Si no s'indica qui és l'avalat, es considera que ho és l'acceptant; i si no n'hi ha, el lliurador.
- Classes
 - Total.
 - Parcial: condicionat o per temps limitat.

Venciment i presentació al pagament

- El venciment
 - És el dia en què la lletra s'ha de presentar al lliurat perquè la pague.
 - Fórmules (art. 38 LCX)
 - A la vista: el dia que es presenta al lliurat venç i ha de pagar-la.
 - En un termini comptat des de la vista: un termini des que el lliurat accepta la lletra o, si no l'accepta, des de la data del protest per la no-acceptació.
 - En un termini comptat des de la data: un termini des de la data del lliurament.
 - A dia cert: el dia indicat en la lletra.

Venciment i presentació al pagament

- Presentació al pagament
 - El dia del venciment o en els dos dies hàbils següents.
- Formes
 - Material: lliurament físic de la lletra.
 - Si el pagament està domiciliat bancàriament: sistema de compensació interbancari.
- Requisits del pagament
 - En efectiu contra el lliurament de la lletra.
 - Consignació judicial si no es presenta al venciment o dins del termini.

Impagament de la lletra de canvi

- Apareix la denominada *responsabilitat canviària*.
 - És de caràcter solidari.
 - Enfront de tots els obligats canviaris, els signants de la lletra, sense atènyer-se a un ordre determinat.
- Contingut de la reclamació
 - Import de la lletra (més interessos pactats si n'hi ha).
 - Interessos per mora (legal + dos punts).
 - Despeses: protest notarial i derivats de la devolució si s'ha descomptat en el banc.

Impagament de la lletra de canvi

- Hi ha dues vies de reclamació
 - Acció directa: contra l'acceptant i el seu avalista. Sense necessitat de protest. Prescriu als tres anys del venciment.
 - Acció de regrés: contra el lliurador, endossants i els seus avalistes. Després de protest (o clàusula “sense despeses”). Es perd per falta de presentació dins del termini o per falta de protest. Prescriu a l'any del protest; als sis mesos si és entre endossants.
- Excepcions
 - Personals o extracambiàries; només poden oposar-se entre lliurador i lliurat perquè deriven del negoci causal o subjacent.
 - Cambiàries, oposables a qualsevol: falta de venciment, pluspetició, prescripció, falta de protest, falsedat de signatura, falta de poder...

El pagaré

- Noció i diferències amb la lletra de canvi i el xec
 - És un títol de crèdit. El signant s'obliga a pagar al tenidor una quantitat de diners al lloc i la data indicats en el document. És una promesa de pagament feta al prenedor.
 - El signant d'un pagaré queda obligat com l'acceptant d'una lletra de canvi.
 - Diferència amb la lletra: en el pagaré no s'ordena a un tercer (lliurat) que pague al prenedor. El signant (que seria el lliurador en el sentit que emet el document) s'obliga personalment al pagament.
 - Diferència amb el xec: en el pagaré hi ha venciment i en el xec no. En el xec també hi ha un manament de pagament al lliurat (sempre un banc).

El pagaré

- Elements essencials del pagaré
 - Denominació de pagaré.
 - Promesa de pagar una suma de diners.
 - Venciment (si no s'indica, pagador a la vista).
 - Lloc de pagament (si no s'indica, lloc d'emissió).
 - Nom de la persona que ha de cobrar (nominatiu, “a l'ordre” o “no a l'ordre”).
 - Data i lloc d'emissió (si no s'indica, el que figura al costat del signant).
 - Signatura del signant.

El xec

- Noció
 - Origen: títol valor que naix a Anglaterra lligat als dipòsits bancaris de diners com una lletra girada a la vista pel dipositant contra el banc dipositari i per a ser promptament pagat per aquest.
 - És un títol de pagament. És una ordre incondicionada de pagar a la vista al tenidor legítim una suma determinada de diners.
 - El lliurador ordena al banc lliurat que pague una suma de diners al mateix lliurador o a un tercer.
- Requisits formals
 - Denominació de xec.
 - Manament de pagar una quantitat de diners.
 - Nom del banc que ha de pagar (lliurat).
 - Lloc de pagament. Si no, el del banc.
 - Data i lloc d'emissió. Si no, el del lliurador.
 - Data del lliurador.
 - No té venciment (encara que siga postdatat).
 - No es requereix el nom del prenedor (val al portador).

El xec

- Requisits materials del xec
 - Provisió de fons del lliurador en el banc lliurat.
 - Pacte de disponibilitat d'aquests fons (contracte de compte corrent).
- Presentació al cobrament i pagament
 - En el termini de 15 dies. És possible el pagament parcial. Fora d'aquest termini, el banc l'ha de pagar si té fons i no s'ha revocat.

El xec

- Endós
 - S'admet l'endós, com en la lletra de canvi, fins i tot en blanc, en el revers del xec.
- Impagament
 - En cas d'impagament: només s'admet acció de regrés contra el lliurador, els endossants i els avalistes. Sense necessitat de protest contra el primer. Prescriu als sis mesos des del final del termini de presentació.
- Xec fals
 - El banc respon pel pagament del xec fals (signatura del lliurador falsificada) llevat que el lliurador haja sigut negligent en la custòdia del xec o del talonari.

El xec

- Classes de xec
 - *Xec no a l'ordre*: no endossable.
 - *Xec barrat*: limita la legitimació per al cobrament a una entitat bancària o a un client d'aquesta entitat.
 - *Xec per a abonar en compte*: només pot cobrar-se mitjançant ingressos en compte corrent.
 - *Xec conformat*: el banc lliurat confirma al dors del xec que el lliurador té fons.
 - *Xec bancari*: el mateix banc lliura el xec contra una sucursal o agència pròpia. És un instrument de pagament que ofereix una alta garantia de compliment.

TEMA 12

La insolvència

Objectius

- Conèixer els pressupòsits de la insolvència.
- Comprendre el procediment concursal.
- Poder determinar la posició d'un creditor concursal.
- Saber quines són les conseqüències del concurs per al deutor i, si escau, per als administradors d'una societat.

Contingut

1. El concurs de creditors
2. Les solucions prèvies al concurs
3. La declaració de concurs
4. Els òrgans del concurs
5. Els efectes del concurs
6. La massa activa i passiva del concurs
7. La solució del concurs: conveni i liquidació
8. La qualificació del concurs
9. La conclusió del concurs

1. El concurs de creditors

- El patrimoni del deutor pot ser insuficient per a satisfer tots els deutes (art. 1911 Cc).
- Quan hi ha una pluralitat de creditors
 - L'execució individual de cada crèdit: solució injusta.
 - Sols beneficiaria els creditors que primer embargaren béns del deutor, mentre que els altres restarien davant d'un cobrament quasi impossible.
 - Seria costós haver d'emprendre tants procediments com creditors hi haja.

1. El concurs de creditors

- Concepte de concurs de creditors
 - Procediment col·lectiu, basat en el principi d'igualtat dels creditors, que tendeix bé a aconseguir un acord en el qual el deutor es compromet a pagar obtenint a canvi un quitament i espera, o bé a la liquidació ordenada del patrimoni per al repartiment posterior entre els creditors.
- Règim jurídic
 - Llei 22/2003, concursal.
 - Altres disposicions especials per a determinats sectors (entitats de crèdit, entitats d'assegurança, mercat).

2. Les solucions prèvies al concurs

- L'LC preveu com a solucions prèvies al concurs:
 - Acords de refinançament (diners nous o *fresh money*).
 - Acord extrajudicial de pagaments (en què es nomena un mediador concursal). Llei de segona oportunitat.
 - Possibilitat de negociar un conveni anticipat (article 5 bis de l'LC).

2. Les solucions prèvies al concurs

- Reial decret llei 6/2012, de 9 de març, de mesures urgents de protecció de deutors hipotecaris sense recursos.

Codi de bones pràctiques

3. La declaració de concurs

- Supòsit subjectiu (art. 1 LC): qualsevol deutor.
- Supòsit objectiu (art. 2 LC): la insolvència (= deutor que no pot complir regularment les seues obligacions exigibles).
- Sol·licitud
 - Per persona legitimada (no es pot fer d'ofici pel jutge).
 - Concurs voluntari: sol·licitud del deutor, fonamentada en la previsió que no podrà complir de manera regular i puntual les seues obligacions (art. 2.3 LC); ha de sol·licitar-se dos mesos després del coneixement de la insolvència (art. 5 LC).
 - Concurs necessari: sol·licitud del creditor, fonamentada en el títol pel qual s'haja despatxat execució o constrenyiment sense que de l'embargament en resulten béns lliures suficients per al pagament (art. 2.4 LC); el creditor instant ha d'acreditar la condició de creditor i el fet d'insolvència, però rep un privilegi sobre part del seu crèdit.

3. La declaració de concurs

- El jutge mercantil
 - Dicta la declaració del concurs (art. 21 LC).
- Publicitat de la declaració
 - Es realitza preferentment per mitjans telemàtics, informàtics i electrònics en la forma que es determine per reglament.
 - L'extracte es publica al BOE i al Registre Públic Concursal, accessible de forma gratuïta a Internet (art. 23 i 198 LC).
 - Inscripció en registres públics (civil, mercantil, etc.) preferentment per mitjans telemàtics (art. 24 LC).
- S'obri la fase comuna del concurs, que conclou amb:
 - Presentació de l'informe de l'administració concursal.
 - Formulació de l'inventari i de la llista de creditors.

4. Els òrgans del concurs

- Administració concursal

- Composició: una persona física, advocat o economista, o una persona jurídica que tinga entre els socis un advocat o economista.
- Funcions: intervenir els actes del deutor o substituir-lo quan haja sigut suspès; tenen àmplies facultats per a modular els efectes del concurs sobre els creditors, sobre els contractes i exerceixen les accions de reintegració de la massa; redactar l'informe de l'administració concursal, l'inventari, la llista de creditors i avaluar les propostes de conveni (art. 33 LC).
- Retribució: amb càrrec a la massa, és fixada pel jutge d'acord amb l'aranzel aprovat per reglament (art. 34 LC).
- Responsabilitat: responen dels danys i perjudicis que causen a la massa per actes i omissions contraris a la llei o efectuats sense la diligència deguda (art. 36 LC).

4. Els òrgans del concurs

- El jutge
 - És competent el jutjat mercantil.
 - Assumeix la jurisdicció exclusiva i exclouent que afecta el patrimoni del deutor.
 - És l'òrgan rector del procediment amb àmplies facultats i discrecionalitat.
- Junta de creditors
 - Es constitueix en la fase de conveni.
 - Té la funció d'aprovar les propostes de conveni.

5.1. Efectes del concurs: sobre el deutor

- Deure de col·laboració: el deutor ha de col·laborar amb els òrgans del concurs.
- Facultats patrimonials: segons la classe de concurs.
 - Voluntari: les facultats patrimonials se sotmeten a intervenció.
 - Necessari: les facultats patrimonials se suspenen.
 - No obstant això, el jutge pot modificar aquestes conseqüències.
 - Els actes realitzats pel deutor, malgrat les limitacions, són anul·lables.
- Concurs culpable: el jutge dicta la inhabilitació del deutor.
- Deutor persona jurídica: els òrgans continuen durant la tramitació del concurs.

5.2. Efectes del concurs: sobre els creditors

- Integració en la massa passiva
 - Tots els creditors del deutor queden integrats en la massa passiva del concurs, llevat que la llei diga una altra cosa (art. 49 LC).
- Procediments en curs
 - No s'admeten noves demandes (art. 50 LC). Però les que estan en curs continuen fins a la fermesa de la sentència.
 - No poden iniciar-se execucions singulars i les que estan en curs resten en suspens (art. 55 LC).
- Se suspèn la meritació d'interessos (art. 59 LC) i no escau la compensació de crèdits (art. 58 LC).

5.3. Efectes del concurs: sobre els contractes

- La declaració del concurs
 - No afecta la vigència dels contractes amb obligacions recíproques (art. 61 LC).
 - No afecta la facultat de resolució dels contractes per incompliment posterior de qualsevol de les parts (art. 62 LC).
- No obstant això, es preveu la possibilitat de resoldre judicialment el contracte i enervar la resolució.

6.1. La massa activa

- Concepte
 - Tots els béns i drets integrats en el patrimoni del deutor quan es declara el concurs, i també els que es reintegren al patrimoni o s'adquirisquen fins a la conclusió del concurs, llevat dels inembargables (art. 76 LC).
- Delimitació
 - Requereix efectuar les operacions tendents a portar a la massa els béns que van eixir-ne indegudament (reintegració, art. 71 a 73 LC) i excloure els béns que siguen de titularitat aliena (reducció de la massa, art. 80 LC).
- Crèdits contra la massa
 - Complexa gamma de despeses i obligacions que genera el concurs (art. 84 LC).

6.2. La massa passiva

- Concepte
 - Crèdits contra el deutor existents en la data de la declaració del concurs.
- Determinació
 - Requereix que els creditors comuniquen a l'administració concursal l'existència dels crèdits (art. 85 LC) i posteriorment l'administració concursal procedeix a incloure'ls o excloure'ls de la llista de creditors (86 LC), i es computen en diners per a valorar el passiu (art. 88 LC).
- Classes de crèdits
 - Amb privilegi especial (art. 90 LC); privilegi general (art. 91 LC); ordinaris (art. 89.3 LC); subordinats (art. 92 LC).

7. Solució del concurs

- Dues solucions al concurs: conveni / liquidació
 - Són alternatives i excloents entre si.
 - L'opció correspon al deutor i als creditors (art. 104, 111, 142 i 143 LC):
 - El deutor pot imposar la liquidació si així ho sol·licita en qualsevol moment.
 - El deutor que complisca un conjunt de rigorosos requisits pot presentar durant la fase comuna una proposta anticipada de conveni que requereix ser aprovada per la majoria dels creditors.
 - Fora dels dos casos anteriors, el deutor o els creditors poden presentar conveni ordinari en l'últim tram de la fase comuna del concurs.
- La fase de liquidació s'obri quan no siga possible culminar la solució convinguda o no arriba a presentar-se cap proposta de conveni.

7.1. Solució del concurs: el conveni

- Concepte
 - Acord de voluntats entre el deutor i la col·lectivitat dels creditors que, sancionat per l'autoritat judicial, té per objecte la satisfacció dels creditors.
- Contingut
 - Un quitament o una espera. Ara bé, no pot acordar-se una liquidació global del patrimoni ni la cessió de béns i drets als creditors en pagament o per a pagament; ni el quitament pot superar la meitat de l'import de cada crèdit; ni l'espera pot ser superior a cinc anys.
- Proposta
 - Anticipada (art. 104 i seg. LC).
 - Ordinària (art. 111 i seg. LC).

7.1. Solució del concurs: el conveni

- Acceptació
 - Requereix una majoria dels creditors manifestada bé per escrit (conveni anticipat o conveni tramitat per escrit) o mitjançant votació en la junta de creditors (conveni ordinari).
 - Dret de vot: els creditors concursals (= exclosos els creditors de la massa i de crèdits subordinats); els creditors privilegiats només queden sotmesos al conveni si hi voten a favor.
 - Majories: art. 124 LC.
- Aprovació judicial (art. 127 i seg. LC)
 - El conveni l'ha d'aprovar el jutge, però el pot rebutjar d'ofici si hi aprecia infraccions i, a més, també poden impugnar-lo l'administració concursal i els creditors no assistents o que van votar en contra de l'aprovació.

7.1. Solució del concurs: el conveni

- Efectes

- Respecte del deutor: cessen els efectes del concurs (art. 133 LC).
- Respecte dels òrgans: cessen els administradors concursals (art. 133 LC).
- Respecte dels creditors: el conveni és obligatori respecte als creditors ordinaris i subordinats (art. 134 LC).

- Compliment

- El deutor, quan considere complit el conveni, ha de presentar un informe i sol·licitar la declaració judicial de compliment (art. 139 LC).
- Si el conveni és incomplert, s'obri la fase de liquidació (art. 140 LC).

7.2. Solució del concurs: la liquidació

- Efectes
 - Sobre el deutor: és suspès en l'exercici de les seues facultats patrimonials i substituït per l'administració concursal. Si és persona jurídica, se'n declara la dissolució (art. 145 LC).
 - Sobre els crèdits: els crèdits ajornats vencen anticipadament; i els que consistisquen en altres prestacions es converteixen en diners (art. 146 LC).
- Operacions
 - Els administradors concursals han de preparar un pla de liquidació que ha de ser aprovat pel jutge, després d'oïr les parts (art. 148 LC).
 - El legislador preveu unes regles supletòries per a les omissions del pla de liquidació i per al cas en què no s'aprova (art. 149 LC).

7.2. Solució del concurs: la liquidació

- Ordre de pagament als creditors
 - Crèdits contra la massa (art. 154).
 - Crèdits amb privilegi especial (art. 155 LC): es fan amb càrrec als béns i drets afectes, ja siguin objecte d'execució separada o conjunta.
 - Crèdits amb privilegi general (art. 156 LC): per l'ordre establert i, si escau, a prorrata dins de cada número.
 - Crèdits ordinaris (art. 157 LC): amb càrrec al romanent i a prorrata, i s'inclou ací la part no satisfeta dels crèdits amb privilegi especial.
 - Crèdits subordinats (art. 158 LC).

8. Qualificació del concurs

- Supòsits
 - El concurs es qualifica només quan s'aprova un conveni especialment oneros per als creditors o quan s'obri la fase de liquidació.
- Classes
 - Fortuït.
 - Culpable: causes art. 164 i 165 LC.

8. Qualificació del concurs

- Efectes de concurs culpable
 - Exclusivament civils.
 - Inhabilitació.
 - Cal indemnitzar pels danys i perjudicis causats.
 - Si el deutor és persona jurídica, pot condemnar-se els administradors o apoderats generals a pagar als creditors la part de crèdits no percebuts de la massa activa, en la mesura que la conducta que ha determinat la qualificació culpable haja generat o agreujat la insolvència (art. 172 bis LC).

9. Conclusió

- Conclusió del concurs (art. 176 LC)
 - Revocació de l'acte de declaració de concurs.
 - Compliment del conveni.
 - Pagament de tots els crèdits.
 - Inexistència de béns i *concurso exprés* (176 bis LC).
 - Desistiment o renúncia de tots els creditors.
- Remissió de deutes del concursat: article 178 bis de l'LC.